

új magyar szó

20 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
206. (1272.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

	1 euró	4,3126 ▲
	1 amerikai dollár	3,0794 ▲
	100 magyar forint	1,5702 ▲

Aktuális

2

Ostromállapot Franciaországban

A francia kormány arra kérte a szenátust, hogy úgynevezett egyetlen szavazásban, azaz módosító indítványok és a szokásos vita nélkül döntsön a nyugdíjkorhatár felemeléséről szóló törvényjavaslatról.

Aktuális

3

Hitehagyott ellenzék?

„Nincs okunk túl nagy optimizmusra a bizalmatlansági indítvány elfogadásával kapcsolatban, ugyanis az RMDSZ még nem kapott meg mindent, amiért a jelenlegi kormányba belépett” – mondta Adrian Năstase, a PSD országos tanácsának elnöke.

Kultúra

8

Interferenciák Kolozsváron

Tizenkét napos fesztivált szervez a Kolozsvári Állami Magyar Színház Interferenciák címmel. A december elsejétől tizenkettedikéig tartó rendezvénysorozat előadói közt lesznek New York-i, párizsi, madridi és tel-avivi együttesek is. A szervezők koncertekre, könyvbemutatókra, workshopokra és beszélgetésekre várják a közönséget.

Vezércikk

3

Az igazi országbrand

A miniszteri kabinet ajtaját rugdosó, a tárcavezetőt különböző tárgyakkal hajigáló alkalmazottak, illetve a folyosóra kicipelt, billegő asztalra kapaszkodó ANAF-elnök és a gyengeelméjű módjára, akadozva hadaró miniszter groteszk látványa hosszú ideig megmarad a hazai és nemzetközi közvélemény emlékezetében. ▶

Salamon Márton László

Tanárbér: bevégeztetett?

*A pedagógusok nem tudtak kiegyezni a kormánnyal a jövő évi fizetésükről*Miközben képviselők a munkaügyi miniszterrel tárgyaltak, a pedagógusok folytatták sztrájkorségüket az oktatási minisztériumnál Fotó: Salamon Márton László

Kudarcba fulladt tegnap a kormány és a tanügyi szakszervezetek utolsó tárgyalási fordulója a közalkalmazottak egységes bérezéséről szóló törvény tervezetéről. A pedagógusok attól tartanak: ha jövőre nem lép életbe az általuk kért formában a jogszabály, 2011-ben a jelenleginél 10 százalékkal kevesebb pénzt vihetnek haza. Erre megvan az esély, mert a tervezetre már jövő héten rábólint a kormány, s a jogszabályon a parlament sem tud már módosítani, ha a Boc-kabinet felelősségvállalási eljárással fogadtatja el. **7. oldal ▶**

Hívogat a székely hóember

ÚMSZ

▶ A sípályák háromdimenziós bemutatásával, sitalpas hóemberrel, „élő” népművészettel csalogatják tegnapról Székelyföldre a turistákat a fővárosban Hargita, Kovászna és Maros megyei vállalkozók a Romexpón felállított közös standjukon. A „székely hóember” tegnap felkereste Markó Béla kormányfőhelyettes is. „Nem csupán szimbolikus jelentősége van annak, hogy a Székelyföld-stand visszatért a Romexpóra. Ez azt is jelenti, hogy igény van rá” – jelentette ki a politikus. **Folytatása a 7. oldalon ▶**

A Romexpón hús székelyföldi vállalkozó állít ki Fotó: Tofán Levente

Frakcióvezetőkre mutogatnak

▶ A frakcióvezető lemondását követelte tegnap a Demokrata-Liberális Párt több képviselője, amiért a frakció „tévedésből” testületileg megszavazta az alapélelmiszerek áfájának 5 százalékra történő csökkentését, illetve a 2000 lejnél kisebb nyugdíjak adómentességét. A két törvénymódosítás a Nemzetközi Valutaalap Bukarestben tartózkodó küldöttségének sem tetszik. **3. oldal ▶**

Mai mellékletünk:
úmsz **színekép**

HIRDETÉS

YOUNG REPORTERS AGAINST POVERTY

www.youngreporters.net

18 és 30 év közötti újságíró szakos diák vagy?

RIPORTPÁLYÁZAT

Részletek a 8. oldalon

Röviden

Szabadról a giulesti-i ápolónő

Florentina Cîrstea szabadrólra helyezéséről döntött tegnap a fővárosi bíróság. A giulesti-i kórház asszisztensnőjét azután tartóztatták le, miután tűz ütött ki a felügyelete alá tartozó koraszülött osztályon, a baleset következtében hat újszülött meghalt, öt pedig súlyosan megsérült és hosszantartó kórházi ápolásra szorult. A szakápolót foglalkozás körében gondatlanságból elkövetett emberöléssel és súlyos testi sértéssel vádolják.

Iszapömlés: iható a víz az érintett falvakban

Biztonságos az ivóvíz jelenleg a mérgező iszappal előntött magyar falvakban, de megfigyelését folytatni kell – csakúgy mint a levegőt, a talajt és az élelmiszereket az esetleges nehézfém-szennyezettség miatt – közölte tegnap az Egészségügyi Világszervezet. A WHO szakértői csoportjának múlt heti magyarországi mérésein alapuló jelentés a kiömlött maró hatású vörösiszap maradéktalan eltávolítását szorgalmazza, hogy minimálisra csökkentsék a lakosság szennyezésnek való kitettségét.

A NATO kivonul Afganisztánból?

A NATO főtitkára arra számít, hogy a szervezet novemberi csúcstalálkozóján Lisszabonban a tagállamok hivatalosan bejelentik: Afganisztánban jövőre megkezdik a felelősség átadását a helyi biztonsági erőknek. Anders Fogh Rasmussen tegnap Athénban azt mondta, hogy ez a folyamat fokozatos lesz.

Kubai ellenzéki a Szaharov-díjas

Guillermo Farinas kubai ellenzéki (*képin-kön*) részt vett az idén az Európai Parlament szabadság-kitüntetésében, a Szaharov-díjban – jelentették be tegnap Strasbourgban. A 48 éves Farinas idén júli-

usban fejezte be 135 napon át tartott éhségsztrájkját, miután a kubai hatóságok szabadon engedték 52 bebörtönzött rendszerbírót. A Szaharov-díjjal 50 ezer euró pénzt jutalom jár.

A lengyel pilóták a felelősök

Mindenekelőtt a lengyel pilótákat tette felelőssé jelentésében a Lech Kaczyński lengyel államfő és népes kíséretének életét kioltó szmolenszki repülőgép-katasztrófa körülményeit vizsgáló orosz bizottság – értesült a *Gazeta Wyborcza* című lengyel napilap. Az orosz hatóságok elhárították magukról a felelősséget az áprilisi balesettel kapcsolatban. A dokumentumban – amelyet szerdán adtak át Lengyelországnak – kizárták, hogy a szmolenszki légi irányítás vétke volna a balesetben.

Szül mozgolódást észlel északon

Folyamatos a mozgolódás a legfontosabb észak-koreai nukleáris kísérleti telepen – közölték tegnap dél-koreai tisztségviselők, de kizárták tartják, hogy Phenjan egy harmadik kísérleti atomrobbantásra készülne mostanában.

Elhunyt Helmut Schmidt felesége

Meghalt Hannelore Schmidt, népszerű becenevén Loki. Helmut Schmidt volt német kancellár és felesége az általános iskolában ismerkedett meg, és 68 éve házasodott össze. Az elhunyt 91 éves volt.

Francia ostromállapot

Hírösszefoglaló

A francia kormány arra kérte a szenátust, hogy úgynevezett egyetlen szavazásban, azaz módosító indítványok és a szokásos vita nélkül döntsön a nyugdíjkorhatár felemeléséről szóló törvényjavaslatról. (A szavazásra lapzártánk után került sor.) Ez az eljárás időtakarékos ugyan, de gyakorlatilag korlátozza a parlamentáris működést, hiszen a baloldal tegnap délig 265 módosító indítványt nyújtott be. A kormány által elkészített törvénytervezet 60 helyett 62 évre emeli a nyugdíjkorhatárt, ami az európai országok közül a franciáknál a legalacsonyabb. Az intézkedést a munkások és a diákság azért utasítják el, mert szerintük növelni fogja a munkanélküliséget, illetve megnehezíti a fiatalok munkapiacon való elhelyezkedését.

A francia elnök „botrányosnak” nevezte a Franciaország-szerte kirobbant, nyugdíjreform ellen irányuló diáktüntetések történt összecsapásokat, valamint azzal vádolta meg az olajfinomítókat és az olajtárolókat, hogy tüszul ejtették az országot. A munkabeszüntetés tegnap az ország mind a 12 olajfinomítójában folytatódott. A rendőrség szerda óta több olajtárolót felszabadított a benzinellátás javítására, de a töltőállomások mintegy negyedében továbbra sem kapható üzemanyag.

Országszerte gyűjtogattak, randalíroztak. Lyonban könnygázt is bevetett a rendőrség a tüntető fiatalok ellen

A sztrájkoló olajipari és kikötői alkalmazottak tegnap hajnalban elbarikádozták a marseille-i repülőtér bejáratát. Szemtanúk szerint az utasok gyalog közelítik meg a légikikötőt, és kézben cipelik csomagjaikat. Bernard Thibault, az egyik legnagyobb szakszervezeti tömörülés, a CGT főtitkára kijelentette: semmi okot nem lát arra,

hogy leállítsák a kormány nyugdíjreformja ellen meghirdetett tiltakozásokat. Ugyanakkor meg-

erősítette, hogy a jövő héten is nagy erővel folynak majd a megmozdulásaik. ◀

Lady Gaga lemondta koncertjeit

Lady Gaga, a feltűnő megjelenéséről is ismert énekesnő weboldalán közölte, hogy lemondta két párizsi koncertjét. Az indoklás szerint azért, mert kérdéses volt, hogy a felszereléseket szállító teherautóknak időben sikerül-e eljutni a koncert helyszínére.

Október 23.: szabadságnap

Gy. Z.

Holnap ünnepel Magyarországon: ekkor emlékezik meg az 1956. évi október 23-i forradalom és szabadságharc kitöréséről is. Az éppen húsz esztendeje nemzeti ünnepé emelt évfordulót a kormány az idén a szabadság napjának nevezte el, és a korábbi összegnek a felét, 95,5 millió forintot fordít a megrendezésére. A központi ünnepséget a parlament épülete előtt, a Kossuth Lajos téren tartják, ahol már előző este meggyújtják a forradalom lángját, az ünnep napjának reggelén pedig felvonják az állami lobogót. A köszöntő beszédet délután a parlament lépcsőjén állva Orbán Viktor miniszterelnök tartja. Egész nap családi programok szórakoztatják az érdeklődőket. A parlamenti pártok ezúttal is külön ünnepelnek. Az állami kitüntetések – a javaslatot, amely összesen 225 nevet tartalmaz, Schmitt Pál köztársasági elnök már aláírta – az ünnep előestéjén adják át. Az idén az augusztus 20-i állami ünnepen a kitüntetések elmaradtak, mivel a május végén hivatalba lépett kormányának nem volt ideje megfontolt névsort összeállítani. A Duna-parttól indul és a Városligetbe vezet a Szabadság futam elnevezésű futóverseny, amelyre a nevezési díj 1956 forint; győztest nem hirdetnek, a befolyt pénzt azonban a vörösiszap károsultjainak utalják át. Az ünnepségsorozat november 4-ig, a forradalom leverésének emléknapjáig tart. ◀

A legnagyobb fegyverüzlet

F-15 típusú harci gép. A szaúdiak 84 darabot kapnak belőle

ÚMSZ-összeállítás

Az amerikai kormányzat hivatalosan is arra kérte a washingtoni Kongresszust, adja át a Szaúd-Arábiával folytatandó dollármilliárdos nagyszámú fegyverüzletre. A harci repülőgépek és helikopterek tervezett eladása „tekintélyes” méretet ölthet, és akár a 60 milliárd dollárt is elérheti – közölte a State Departement egyik tisztségviselője. A kormány már egy hónappal ezelőtt nyilvánosságra hozta a tervezett fegyverüzletet, amely a tárgyalások sikeres befejezése után minden idők legnagyobb ilyen jellegű eladásának számít. A vételárban egyebek mellett 84 F-15 típusú új harci repülő, továbbá 70 vadászgép modernizálása szerepel, és a csomaghoz lézerirányítású löszerek is tartoznak.

Az üzlet lebonyolítására, amely tizenötötől húsz évig tartó időtávot

ölel fel, szükség van a Kongresszus hozzájárulására. A képviselőházi és szenátusi eljárás során a szerződéstervezet tartalmában még megjelenhetnek változtatások. Az amerikai sajtó szerint a washingtoni kormányzat azzal, hogy Szaúd-Arábiának rakétarendszereket ad el, gyakorlatilag figyelmen kívül hagyja Izrael érdekeit. A Fehér Ház és a Pentagon ezzel az üzlettel valójában azon elképzeléseinek megvalósulását szolgálja, hogy a regionális hatalomra törő Iránnal szemben az Öböl-térséget felfegyverezze.

A Boeing-konzern a saját számításai szerint a szállítások összideje alatt mintegy 24 milliárd dollár nyereséget söpörhet be. A programon csaknem 77 ezer alkalmazott és vállalkozó dolgozhat, így a szállítások nemcsak az Öböl-térség biztonságát, hanem új munkahelyek teremtését is szolgálhatja Amerikában. ◀

Szobjanyin: simán bejött

ÚMSZ

Szergej Szobjanyint választotta meg Moszkva polgármesterének tegnap az orosz főváros önkormányzata az államfő által elbocsátott Jurij Luzskov helyére. A titkos szavazás során a testület 35 tagja közül 32 támogatta Dmitrij Medvegyev elnök jelöltjét, a kommunista frakcióból hárman ellene voksoltak. Bemutató beszédében Szobjanyin nyitottabb, hatékonyabb irányítási rendszert, a korrupció és a bürokrácia visszaszorítását, illetve szigorú költségvetési fegyelmet ígért a moszkvaiaknak. Ugyanakkor azt is hangsúlyozta, hogy a hivatalnokok tevékenységét az állampolgároknak kell ellenőrizniük. Modernizálást és javulást jelent kilátásba a kommunális szolgáltatók munkájában, az oktatásban és az egészségügyben. Szergej Szobjanyin 1958-ban született a Hanti-Manyszi autonóm területen. Műszaki és jogi diplomát szerzett levelező tagozaton. Karrierje a Komszomolban kezdődött; 1996-ban a parlament felsőházának tagja lett, később az államfő politikai megbízottja volt az Uráli Szövetségi Körzetben, 2001-ben pedig megválasztották Tyumeny terület kormányzójává. Vlagyimir Putyin elnöki adminisztrációját vezette 2005 és 2008 között, 2008-ban pedig Dmitrij Medvegyev elnökválasztási kampányát irányította, majd Putyin kinevezte a kormány apparátusának a vezetőjévé. Egyértelműen Putyin emberének tekintik. ◀

IMF: probléma az adócsökkentés

ÚMSZ

► Az alapélelmiszerek 5 százalékos áfájának esetleges bevezetése, valamint a 2000 lej alatti nyugdíjak adómentessé tétele két olyan probléma, amelyet Jeffrey Franks, a Nemzetközi Valutaalap romániai küldöttségének vezetője november elsején véget érő tárgyalássorozata végéig „meg akar oldani”. Hozzátette: minden újabb intézkedésjavaslatnak illeszkednie kell a román kormányval közösen megállapított, 2011-re érvényes 4,4 százalékos államháztartási hiányértékbe. A washingtoni pénzügyminisztérium jelenleg a tavaly kötött két éves készenléti hitel-egyezmény soron következő negyedéves felülvizsgálata céljából látogatott Bukarestbe. A tárgyalásokon szóba kerül egy újabb hitel-egyezménynek a megkötése is, valamint a 2011-re tervezett román állami költségvetés. Bukarest vállalta, hogy GDP-arányos államháztartási hiányát az idei 6,8 százalékról jövőre 4,4 százalékra, 2012-ben pedig 3 százalékra szorítja le. Mihai Tănăsescu, Románia IMF-képviselője tegnap újságírói kérdésre válaszolva elmondta, hogy Bukarest az EB-vel ugyanolyan szerződést köt majd, mint a jelenlegi, amely része a 2009-ben megkötött nemzetközi többloldalú hitelveleménynek. Rámutatott, az EU végrehajtó testületével kötendő egyezmény kiegészíti majd az úgynevezett elővigyázatossági hitelszerződést, amelyet Románia az IMF-fel várhatóan a jövő év elején köthet meg. Tănăsescu szerint az újabb hitel összegéről még nem egyeztek meg, de az biztos, hogy mindkét szerződés esetében jóval kisebb összegről lesz szó, mint a mostani, összesen 20 milliárd euró. ◀

Toaderre mutatnak

Mircea Toadert „vakon” követték a frakciótagok

Borbély László is a frakcióvezetőjét követte

ÚMSZ

► A frakcióvezető lemondását követelte tegnap a Demokrata-Liberális Párt több képviselője – köztük Petru Filip és Raluca Turcan –, amiért a frakció kedden „tévedésből” testületileg megszavazta az alapélelmiszerek áfájának 5 százalékra történő csökkentését, illetve a 2000 lejnél kisebb nyugdíjak adómentességét. Mindkét intézkedést ellenzi a kormány, ugyanis legalább egymilliárd eurós deficitet okoznának a költségvetésnek. A politikusok azért mutogatnak Mircea Toaderre, mert a frakcióvezető utasítását követve adták le voksukat.

Mint ismert, a két törvénymódosítást több miniszter is megszavazta, köztük Borbély László is.

A környezetvédelmi tárca vezetője szintén a frakcióvezetőket okolja a történetért. „Én is úgy szavaztam, ahogyan a frakcióvezető. Ez az eljárás más parlamentekben is. Miniszterként nekem nincs időm alaposan megvizsgálni a szavazásra bocsátott törvényeket” – magyarázta. Mint ismert, az RMDSZ frakciója nem tévedésből, hanem tudatosan szavazta meg az áfacsökkentést. Szerinte ennek oka az, hogy az RMDSZ korábban is kérte az áfa mérséklését az alapélelmiszerek esetében. „Az is igaz, hogy utána a koalícióban megállapodtunk: ezt idén a költségvetés nem teszi lehetővé” – tette hozzá.

Mint ismert, Mircea Toader már szerdán beismerte „bűnét”. Bűnbánó arccal állt a ajtó elé, kö-

zölve: hamarosan benyújtanak a parlamentbe két törvénytervezetet, amelyek hatályon kívül helyezik a tévedésből megszavazott módosításokat. Ez tegnapig még nem történt meg, s a koalícióból származó értesülések szerint a kormányfő az államfőtől várja a megoldást a kérdésre. Traian Băsescunak ugyanis jogában áll kihirdetésük előtt visszaküldeni a törvényeket a parlamentbe.

Máté András, az RMDSZ frakcióvezető helyettese szerdán lapunknak azt nyilatkozta, nem szavazták volna meg a módosításokat, ha tudják, hogy a költségvetés ezt nem teszi lehetővé. „Azt hittük, lehetővé teszi, hiszen maga a pénzügyminiszter is megszavazta a két intézkedést” – magyarázta a politikus. ◀

Tőkés-levél Merkelnek: hamis a BBTE multikulturalitása

ÚMSZ

► A kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) „hamis multikulturalitására” figyelmeztette Tőkés László, az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács (EMNT) elnöke Angela Merkel német kancellárt, akit a múlt héten díszdoktori címmel tüntetett ki a felsőoktatási intézmény. Az EMNT elnöke Merkel közelmúltbeli kolozsvári látogatását megelőzően levélben kereste meg a német kancellár külpolitikai főtanácsadóját, hogy figyelmeztessen a BBTE „hamis multikulturalitására”, és emlékeztessen a kancellárt az egykori Bolyai-egyetem „erőszakos felszámolására”. Tőkés szerint a levél tartalma a látogatás után szivárgott ki a román sajtóba, ezért a korrekt tájé-

koztatás érdekében ő maga ismereti most tette közzé.

A levélben a volt református püspök hangsúlyozta, hogy a XVI. századi gyökerekre visszanyúló kolozsvári egyetem eredetileg Bolyai János nevét viselte. „1959-ben azonban az egyre erőszakosabb román nacionálkommunista diktatúra a magyar egyetemet önkényesen felszámolta, és az új keletű Victor Babeş román egyetembe olvasztotta, majd teljesen elrománosította” – írta az erdélyi magyar politikus Merkel főtanácsadójának. Tőkés szerint az egyetemegyesítés óta a magyar és a német hallgatók anyanyelvű oktatása terén van némi előrelépés, de mindez mit sem változtat a lényegen: az egykori magyar intézmény brutális és jogszerűtlen megszüntetésén. ◀

Hitehagyott ellenzék?

M. Á. Zs.

► „Nincs okunk túl nagy optimizmusra a bizalmatlansági indítvány elfogadásával kapcsolatban, ugyanis az RMDSZ még nem kapott meg mindent, amiért a jelenlegi kormányba belépett, a nemzeti kisebbségekben még friss a Klaus Johannis-projekt csúfos megbukása” – fogalmazott Adrian Năstase, a Szociáldemokrata Párt országos tanácsának elnöke. Hozzátette: a kormánybuktató kezdeményezés sorsa attól is függ, hogy a lakosságnak mennyire sikerül mobilizáló erőként fellépnie a honatyákkal szemben.

Năstase cáfolta azokat a híreszteléseket, hogy alakulata azzal zsarolta volna meg a nemzeti kisebbségek képviselőit, hogy amennyiben nem állnak az ellenzék oldalára, akkor a következő kormányzati ciklusban törlik a kisebbségek alanyi jogú parlamenti képviseletét. „Ez szemerszedett hazugság. A kisebbségek parlamenti képviseletét mi tettük bele az alkotmányba, és nem áll szándékunkban ezen változtatni” – szögezte le Năstase. Szerinte ellehetetlenítene az ellenzék dolgát, ha a PD-L a politikai támogatás megvonásának fenyegetésével arra kényszerítené honatyáit, hogy ne szavazzanak a bizalmatlansági indítványról. „Rosszak a kilátásaink, mivel a »játékos átigazolásokkal« megváltoztatták a parlamenti

erőviszonyokat. Ha csak az ellenzéki honatyák szavaznak, akkor egyértelmű, hogy megbukik a kezdeményezésünk” – mondta el Năstase.

Ellentétben Crin Antonescu liberális pártelnök egy nappal korábbi bejelentésével, miszerint még a jövő szerdai szavazás előtt megpróbálnak megegyezni az ellenzék közös miniszterelnökének személyét illetően, Victor Ponta szociáldemokrata elnök tegnap leszögezte: a válságkormány összetételéről csak a sikeres voks után hajlandók egyeztetni. „Mindenesetre elmondhatom, hogy nem vagyok meggyőződve arról, hogy a független miniszterelnök jó ötlet. A liberálisoknak eddig nem volt szerencsájük a függetlenekkel, minden eddigi javaslatuk előbb vagy utóbb Băsescunál kötött ki” – fogalmazott Ponta, arra utalva, hogy Cătălin Predoiu igazságügyi minisztert, Dacian Cioloş EB-agrárbiztosát és Sebastian Vlădescu volt pénzügyminisztert a PNL „hívta meg” a politikába. Liberális források szerint Klaus Johannis nagyszabedű polgármester, Stere Farmache, a Bukaresti Értéktőzsde elnöke és Mariana Gheorghie, a Petrom ügyvezető vezérigazgatója elfogadta Crin Antonescu ajánlatát, és az ellenzék politikai támogatásával hajlandó lenne vezetni a Boc-kabinet megbuktatása után felállítandó válságkormányt. ◀

Az igazi országbrand

Salamon Márton László

Tiltakozások, indulatok, spontán sztrájkok, felrúgott egyezségek, megszegett miniszteri ígéretek és szakszervezeti árulások, a sajtószabadság súlyos megsértése – mindez befért abba az eseménysozortba, amelyet

tíz nap elteltével immár a pénzügyminisztériumi alkalmazottak kálváriájának is nevezhetünk.

A szakszervezeti követelések jogosságáról elhamarkodott lenne egyértelmű véleményt mondani, hiszen a mérleg egyik tényezője ott van az érv, hogy a hazai pénzügyi helyzet béreit egy nehezen átlátható, a törvényesség határát súroló – legalábbis a törvény szellemét sértő, ha a betűjét nem is – juttatási rendszeren keresztül egészítették ki, hosszú éveken át. A másik tényező pedig ott az érv, hogy a bérek sokszor megalázóan alacsonyak, nagyon sok esetben alulmúlják a jóval nagyobb összjövedelem tudatában már felvett, évtizedekig törlesztendő banki kölcsönök részleteit is. Valamint az a másik, szintén nyomós érv – vagy inkább alaplétezés – hogy addig nem lehet, nem szabad eltörölni egy szükséges, bár javításra szoruló rendet, rendszert, amíg nem tesszük a helyébe azt a jobbnak tartott másikat.

Márpedig a pénzügyminisztériumi pótlékokat úgy vágják le – mint sok minden egyebet: cetroceni-i sugallatra – augusztusi hatállyal, hogy október elejéig nem került a parlament napirendjére a pótlékokat az alapberbe beépítő, a törvényhozó szándéka szerint kiegyensúlyozottabb, ellenőrizhetőbb bérezési rendszert eredményező jogszabály. Nem meglepő tehát, hogy a július elsejétől érvénybe lépett általános „bérfelnyelés” következtében már megviselt családi költségvetések további, még drasztikusabb megnyirbálása kétségbeesett akciókra sarkallta a pénzügyi alkalmazottakat.

A minisztérium épületében zajló jeleneteket nehéz minősíteni, mint ahogyan az egész kérdéssel sem könnyű véleményt mondani. A miniszteri kabinet ajtaját rugdosó, a tárcavezetőt különböző tárgyakkal meghajigáló alkalmazottak, illetve a folyosóra kicipelt, billegő asztalra kapaszkodó ANAF-elnök és a gyengeelméjű módjára, akadozva hadaró miniszter groteszk látványa hosszú ideig megmarad a hazai és nemzetközi közvélemény emlékezetében. A mai Romániát igazán jellemző országbrandként.

Román lapszemle

George Becali elveszitheti mogoşoaia-i örökségét, miután több parcellát is eladott abból az ingatlanból, amely egy 3,6 millió dolláros ingatlan miatt le volt foglalva. A 200 ezer négyzetméteres mogoşoaiai farm eltulajdonításáért már elindította az eljárást az Állami Aktivákat Értékesítő Szakhatóság. (Adevărul) ► Az elnyúló gazdasági válság növelte a betörők bátorságát, ami megsokszorozta a betörések számát. Az idei év első kilenc hónapjában 21 348 betörést jelentettek a hatóságoknak. A betörők legkedveltebb városának Bukarest számít, ahol idén 2 247 lakásba surrantak be. (Evenimentul zilei) ► A romániaiak 99 százalékának van mobiltelefonja, 32 százalékuk pedig az utóbbi évben lecserélte azt. A lakosság 23 százaléka vásárolt az év során számítógépet vagy laptopot, 19 százalékuk pedig hűtőszekrényt – 2009-ben a televízió volt a legkelendőbb. (Gândul) ► A hagyományos termékek – mint például a sajt, túró, íz, zakuszka – előállítására és eladására kezdetben virágzó üzletnek tűnik, ám a vállalkozás előrehaladása nem zökkenőmentes; az egyik vásárról a másikra való ingázás nem a legjövődélmezőbb – vélekednek az ágazat képviselői. (România liberă)

Az egyházak nincsenek válságban

A hazai egyházaknak (különös tekintettel az ortodox egyházra) válság idején is jól megy soruk; a szolgáltató intézményeik idén is nyereségesek.

ÚMSZ

A romániai egyházak a törvény értelmében állami támogatásban (is) részesülnek. A legtöbb pénzt a leosztásnál természetesen az önmagát államvallásnak tekintő román ortodox egyház kapja.

Háromnegyed milliárd dollár

Hivatalos kimutatások szerint a romániai egyházak az 1989. évi rendszerváltás óta 784 millió dollárt kaptak az államtól. Tekintve, hogy a gazdasági-pénzügyi válság időszakában Románia esetében nagyjából egybeesett a sorozatos (európai parlamenti, helyhatósági, parlamenti és elnök-) választási évekkkel, a politikai pártok különös gondot fordítottak a meggyőzésre az ortodox egyház kezét, így az állami támogatások összege 2007. és 2010. között a húsz év során folyósított pénzek közel felét jelentette: a kormány ezekben az esztendőben 354 millió dollárban részesítette a klérust.

De nem képeztek kivételt természetesen a korábbi választások esztendei sem. Így például a Stolovan-kabinet 1992-ben 4,7 millió dollárt utalt ki egyháztámogatás cí-

mén. 1996-ban Nicolae Văcăroiu kormányfő szinte megháromszorozta ezt az összeget, 12 millió dollárra emelve az egyházakat megillető állami szubvenciók összegét. De nem volt szűkmarkú rövid miniszterelnöksége idején a Román Nemzeti Bank korábbi és jelenlegi kormányzója, Mugur Isărescu sem, aki 2000-ben több mint kétszeresére emelte a Văcăroiu által megháromszorozott summát, 25 millió dollárban részesítve a papságot; Adrian Năstase miniszterelnök négy év múlva ezt a pénzt további 7 millió dollárral toldotta meg, 32 millióra emelve a támogatások összegét. Călin Popescu Tăriceanu kormányfő volt azonban eddig a legadakozóbb: kormánya ennek az összegnek közel a négyszeresét, 121 millió dollárt utalt át az egyházaknak, bőkezűségét viszont Emil Boc most túlszárnyalhatja, hiszen már az idei év eddig eltelt időszakában 118 millió dollárnál tart.

80 százalék az ortodoxé

A romániai egyházak jogi státuszát szabályozó törvénynek megfelelően mindezeknek a pénzeknek több mint 80 százalékát a román ortodox egyház kapta meg, va-

Az egyházaknak juttatott összegek választási éveken és idén	
2010	126 000 000 USD Emil Boc 2008-2010
2008	121 000 000 USD Călin Popescu Tăriceanu 2004-2008
2004	32 000 000 USD Adrian Năstase 2000-2004
2000	25 000 000 USD Mugur Isărescu 1999-2000
1996	12 000 000 USD Nicolae Văcăroiu 1992-1996
1992	4 700 000 USD Theodor Stoiljan 1991-1992
1990	4 000 000 USD Petre Roman 1990-1991

gyis a többi, Romániában hivatalosan nyilvántartott 17 felekezet együttesen a támogatások mindössze 20 százalékában részesült. Az idevágó jogszabály értelmében ugyanis a hivatalosan elismert felekezetek „kérésükre anyagi támogatást kaphatnak (...) a legutóbbi népszámlálás szerinti hívőszámuk és valós szükségletük arányában”.

A román ortodox egyház szóvivője, Constantin Stoica meglehetősen szemérmesen kezeli a választási éveken ugrásszerűen megnövekvő állami adományok kérdését. Mint kifejtette, nincs tudomása ezekről az összegekről, és leszögezte: az általa képviselt egyház nyilvánvalóan „a társadalom érdekében kifejtett szociális, nevelő és kultu-

rális tevékenysége arányában” részül az állami pénzekben.

Tény, hogy a „miniszterelnöki vetélkedés” nyomán az állami költségvetés legdinamikusabban alakuló fejezetét éppen az egyházi támogatások képezik. 1991 és 2010 között az egyházaknak nyújtott állami támogatások összege harmincszorosan növekedett. Míg 1991-ben mindössze 4,2 millió dollárt fordítottak ilyen célra, addig 2010-ben ez az összeg feltehetően meghaladja majd a 118 millió dollárt. Az állami támogatások nagyságát egyszerű kormányrendelettel lehet meghatározni, a kabinetek pedig élnek is ezzel a lehetőséggel: 2007-ben például 12 kormányhatározattal összesen 20 millió dollárral pótol-

ták meg az egyházaknak megítélt pénzt.

„Egyház-Kft.”?

Hivatalosan az egyházak a kapott összeget templomépítésre, illetve -felújításra fordítják, ám az állam bőkezűen támogat különféle egyházi rendezvényeket is. Călin Popescu-Tăriceanu kormánya például jelentős összeget utalt ki Vaarlam metropolita szentté avatására, Teoctist pátriárka temetésére, a III. Európai Ökomenikus Gyűlés romániai megszervezésére.

A román állam, egyéb szociális jellegű kiadásaihoz képest, aránytalanul sokat juttat az egyházaknak – állítják hazai gazdasági és pénzügyi elemzők. A Boc-kormány idén, a gazdasági válság

mélypontjának esztendejében, már januárban több mint 13,3 millió dollárt utalt ki templomépítésre, ezt az összeget pedig három hónap elmúltával megkésztették. Mindeközben a jelzett időszakban a kormány iskolaépítésre alig több mint 10 millió dollárt szánt.

2004-ben a 32 millió dolláros állami pénzek kétharmadát a papság fizetési emésztették fel. Constantin Stoica ezt természetesnek tartja, hangsúlyozva: a papok fizetését az állam nem alamizsnaként adja, hanem a „román társadalom felvirágoztatásához való hozzájárulásuk elismeréseként”.

Az ideai költségvetés szerint az állam a romániai adófizetők pénzéből mintegy 100 millió dollárt fordított a papság fizetésére. Eközben az állami költségvetést több mint 160 millió dollárral gyarapító kutatók bérére alig több, mint 50 millió dollárt szánt.

Az Adótörvénykönyv mentesíti a nyereségadó alól a vallásos tevékenységhez szükséges tárgyak forgalmazásából származó profitot, ugyanakkor a törvény kizárólagos jogot biztosít az egyházak számára az ilyen jellegű cikkek előállítására – így valóságos iparág alakult ki. Moldova és Bukovina érseksége például Făclia Mold Kft. néven hozott létre „vendéglátóiparban is használatos gyertyák” gyártására szakosodott vállalkozást, Daniel pátriárka pedig valóságos médiabirodalmat épített ki. ◀

Európai Unió – magyar soros elnökség

Középpontban az új Duna-stratégia

Az Európai Unió soros elnökségét január 1-jétől fél évre Magyarország tölti be. Sorozatunkban időről időre a Budapest előtt álló feladatokat, a magyar uniós célokat mutatjuk be.

Gy. Z.

A 2011-es év első felében esedékes magyar uniós elnökség programja az emberi tényezőre épül, középpontjában a növekedés, a foglalkoztatás és a társadalmi befogadás áll – hangsúlyozta a héten Martonyi János magyar külügyminiszter, aki szerint kiemelt figyelmet kell szentelni az agrár-, a kohéziós- és az energiapolitikának, a Duna-régió stratégiájának és a vízpolitikának, de emellett különösen fontos a továbblépés a gazdasági kormányzásban is.

Átszeli Európát

Magyarország az Európai Duna Stratégia keretében a tizenegy prioritás közül főként kettőben – Szlovákiával a vízminőség védelmében és megőrzésében, Romániával

majd el.

A folyó gyakorlatilag fél Európát átszeli, összeköti egymással a „régit” és az „új” tagállamokat, érinti az olyan tagjelölteket, mint a hamarosan csatlakozó Horvátországot, valamint a belépési szándékát már jelzett Szerbiát, ott hőmpolyog a gazdasági kapcsolatok miatt fontos Ukrajna határán, s kis jóindulattal még Moldvát is súrolja (a bal part mintegy hatszáz méter). Ez a fajta sokszínűség minden más európai folyamnál fontosabb szerephez juttatja a Dunát. A térség országai pedig elsősorban azt szeretnék, hogy a stratégiában azok a programok kapjanak elsőbbséget, amelyek a gazdasági és pénzügyi válságból való kilábalásukat segítik.

A leggyengébb láncszem

Az Európai Bizottság javaslata szerint az Európai Duna Stratégiában gördülő tervezés valósul meg, ami magyarra lefordítva azt jelenti, hogy minden egyes éves felülvizsgálatnál a már

megkezdett mellé új program is csatlakozhat. A készülő stratégia a Duna térségét széles értelemben kezeli, például Magyarország a Tisza programmal is szeretne benne részt venni – ez ismét több országot is érint: a „programgazda” Magyarország mellett Romániát, Ukrajnát és Szerbiát. A jövő évi munkatervben szerepel egy konferencia a Duna ökológiai szolgáltatásairól. A szakemberek szerint ugyanis a Duna-stratégia területein a természetvédelemnek kell meghatározni a rá vonatkozó szemlélet formálását, végül kialakítását.

Mindez főként azért, mert az átgondolatlan gazdaságfejlesztés ártó hatással lehet a Duna környezeti értékeinek megőrzésére, márpedig a folyót minél természetesebb módon kell igénybe venni, használni. Ebből következően a stratégiában az ökológiai gondolkodást kell erősíteni és az ivóvíz minőségét védeni, megvédeni. A szakemberek azt is kiemelik, hogy téma magyarázóként és soros elnöként érdemes volna arra is felhasználni a lehetőséget,

hogy költséghaszon-számítások készüljenek a Duna hajózásával kapcsolatban; a legfőbb kérdés: bár a folyami teherszállítás általában olcsónak mondható, de a természeti táj, a környezet igénybevétele is tekintetbe véve nem érdemes-e inkább a vasútra terelni a forgalmat. (Természetesen a közúton folyó, igen környezetszennyező szállításokat is mérséklendő.) A Duna hajózhatóságát tekintve például a magyarországi folyószakasz a leggyengébb láncszem.

Külön pénz nincs

Az eddig megismert álláspontok alapján elmondható, hogy a stratégiával kapcsolatos magyar, német és osztrák vélemények alapvetően egybeesnek, bár a bécsi nézőponthoz képest Magyarország eltérően súlyozná a résztvevők körét. A stratégia főbb elemeinek kidolgozása – a tagállamok javaslatait figyelembe véve – az Európai Bizottság az olyan globális igényeket kívánja kielégíteni, mint az egységes piac által megkívánt közlekedési felté-

telek folytonosságának, a hidak, az autópályák, a vasúti és a légi közlekedés, a hajózási utak egységes hálózatának kialakítása.

Az Európai Duna Stratégiának szentelt következő csúcstalálkozón (februárban Budapesten, majd pedig Bécsben és Pozsonyban közösen rendeztek hasonló) november 8-án Bukarestben az Európai Bizottság elnöke, José Manuel Barroso is részt vesz. Ez ugyan biztató, ezzel szemben brüsszeli körökben olyan hírek terjengnek, hogy az uniós nem ad közvetlen anyagi támogatást a stratégia megvalósítására. „A Duna-régiós Stratégia (...) a már létező EU-s források és alapok, továbbá más létező források és pénzügyi eszközök hatékonyabb felhasználásán alapul” – olvasható a februári budapesti tanácskozás zárónyilatkozatának szövegében. A közlemény szerint ugyanis sem a mintának tekintett Balti-stratégia, sem a Duna-stratégia nem számíthat arra, hogy a jövőben külön forrást különítsenek el számára a kohéziós politikát szolgáló alapokból. ◀

Lap-top

A nap címe. Az RMDSZ 2012-ig vár a székelyföldi autonómiára, *România liberă*.

Magyarzat. Sabina Fati a rendszerváltás utáni Románia egyik legjobb újságírója. Mégis, a Borbély László miniszterrel készített interjújának címe enyhén szólva torzít, de mondhatnánk azt is, hogy köszönőviszonyban sincs azzal, amit a magyar politikus mondott az autonómiáról. Fati többek között az ország regionális felosztásáról szóló RMDSZ-es törvényjavaslatról kérdezte az interjúalanyt, mert a jogszabály jó ideje elakadt a parlamentben. A miniszter annyit jegyzett meg, hogy az Európai Unió tagjaként Romániának „amúgy is” 2012-ig döntenie kell a regionális felosztásról. „Ha nem módosítunk a jelenlegi felosztáson, maradnak a mostani, túl nagy és működésképtelen régiók” – jelentette ki a politikus. Ha a címadásnál a szenzációhajhászás volt a cél, sokkal érdekesebb az, amit Borbély László a verespataki aranybánya környezetvédelmi engedélyéről mondott. Ha a miniszter szavait jól értelmezzük, meglesz az engedély.

Markó. Ioana Lupea is a rendszerváltás utáni Románia egyik legjobb újságírója, és szintén egy RMDSZ-es politikussal, Markó Bélával készített interjút. A szövetségi elnököt bizalmatlansági indítványról, tanügyi törvényről, a koalícióban uralkodó hangulatról kérdezte az *Evenimentul zilei*. „Nem akarom megsérteni a koalíciós társunkat, de őszintén szólva elfogadnék más szövetségést, ha tudom, hogy a jelenleginél jobb megoldásokat ajánl az ország helyzetére. Beismerem, hogy a kormány jobban is tehetné a dolgát. Sokat tétovázunk, bizonytalankodunk, halasztgatunk” – vallja az RMDSZ-elnöke a kormányzásáról. Vajon a pedálosok megsértődtek?

Mardale. Sorin Ovidiu Vintu lehallgatott telefonbeszélgetéseinek jegyzőkönyvei a *Cațavencu* karikatúristáját is meghihlették. Az élc lap a heti számában közölt rajzon a titkosszolgálat alkalmazottja éppen lehallgatja az üzletembert. „Főnök, Vintu a pontos időt kérdezte meg a telefonos ügyfélszolgálat robotjától. Kéri a jegyzőkönyvet?”

Minden napra egy mondat

Nem kocogok. Szeretnék beteg lenni, amikor meghalok. Abe Lemons

Kinevezés után

Horváth István

Az igazság felderítése

SZELLEMI DÉZÉS

Azok, akik lassan-lassan földérik az igazságot a tudományokban, majdnem úgy járnak, mint akik kezdenek gazdagodni: sokkal kevesebb fáradsággal szereznek sokat, mint amennyivel azelőtt, mikor még szegények voltak, szereztek sokkal kevesebbet. Vagy pedig a hadsereg vezéreikhez foghatóak, kiknek győzelmeik arányában nő erejük, s kiknek, ha csatát vesztenek, nagyobb ügyességre van szükségük, hogy helytállhassanak, mintha megnyerték, hogy városokat s tartományokat foglaljanak el; pedig igazi csatákat vívunk, midőn le akarjuk küzdeni azokat a nehézségeket s tévedéseket, melyek az igazsághoz vezető úton gátat vetnek elénk; csatát veszítettünk, ha valamely általános s fontos tárgyra nézve hibás véleményre jutottunk; sokkal nagyobb ügyesség kell azután ahhoz, hogy ismét az előbbi állapotba helyezzük magunkat, mintsem nagy haladásokhoz kell, ha biztosított elvekből indulhatunk ki. Részemről mondhatom, ha némely tudományos igazságra szert tettem (...), az csak őt vagy hat fő nehézség legyőzésének a következménye, amit megannyi csatának nézek, melyekben a szerencse az én részemen volt; sőt merem állítani, hogy véleményem szerint csak még két-három hasonló győzelemre van szükségem, hogy egészen elérjem célomat; korom pedig még nem annyira előrehaladott, hogy a természet rendes folyása szerint erre rá ne érjek. De minél inkább remélem, hogy jól használhatom föl hátralevő időmet, úgy hiszem, annál nagyobb abbéli kötelességem, hogy kíméljem is.

René Descartes: *Értekezés a módszerről*, fordította: Zemlén Jolán

Nép-szerűség

A föld alatt rekedt chilei bányászok szerencsésen a felszínre kerültek, a világ hírtévéi egyenes adásban közvetítették az eseményt, és a chilei elnök népszerűsége az első két óra után húsz százalékkal emelkedett. Mellékesen: jelen volt az eseményen, és őszinte öröm látszott az arcán.

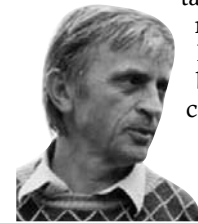
Sőt, erről még nincsenek adatok, de valószínűsíthető, hogy Orbán Viktor népszerűsége is emelkedett az iszapkatasztrófa nyomán, mert határozott vezető benyomását keltette, aki ott van a gáton, és ki mondja azt, ami indulatból forr a többségben. Mellékesen: lecsukott egy embert – aki azóta szabaddá került – és leállított egy üzemet – amely azóta elindult.

Sőt, emlékszünk, hogy a leomlott ikertornyok romjai mellett az ifjabbik dabljú butaságokat beszélt, és meredeken emelkedett a korábban mélyre süllyedt népszerűsége. Mellékesen elindított egy bosszúálló háborút, amelynek egyre kevésbé látjuk az értelmét. Fura dolog ez a politikusokkal. Bármennyire is szeretnénk, a népszerűségük, elfogadottságuk köszönő viszonyban sincs a teljesítménnyel, egyszerűen a közhangulat és a népakarat valamiféle ügyes meglovasításában keresendő a hullámvész eredője. Sőt olyan kétes figuráknak is bőségesen jut a nép érzelmi támogatásából, mint Torgyán doktor vagy Vadim, akik évtizedes hosszúságban politikai tényezők lehetnek, és koalíciós partnerei voltak a kormányképes erőknél. Nem az ésszerűséget keressük a választói magatartásban, de azért valami szabályosságot jó lenne felfedezni.

Băsescu elnök lavírozása ugyanezen hullámok taráján és völgyeiben szintén nem tanulság nélkül való. Ügyes hullámlovasként tud valamit, amit a többiek nem. Tőlünk nyugatra egész csapatok dolgoznak a politikus megjelenésén, nyakkendője színétől a frizurájá alakításáig, s szinte másodlagosnak tűnik, hogy emellett intézkedik, szervez, tárgyal, végzi a dolgát. A gazdaság meg működik a saját szabályai szerint. Miféleképpen, és általában a válságövezetekben, a politikus egyben varázsló, apafigura és jó király. Ad és elvesz, büntet és jutalmaz. Egy személyben megtestesíti a vágyakat és a gyűlölet tárgyat.

A jelen megszorításos, világválsággal terhelt időszakában nagyon könnyen bűnbakká válik, ő minden rossz okozója, minden fájdalomunk eredője.

Na, ilyenkor jól jön egy sikeres projekt vagy katasztrófa, amelyben az ő vezetésével megmentjük a bányászokat, kártalanítjuk a bajbajutottakat, egy emberként megmozdulunk a közös cél érdekében. Romániában, természetesen, nem ennyire egyszerű a néplélek működési mechanizmusa. Volt nyáron az a nagy árvíz – összefogás meg alig. Van még mit tanulnia Băsescunak...

Krebsz János

Van pénz, de mire?

Az utóbbi időben szomorúan tapasztalhatjuk, hogy egyre kevesebb pénz jut a kulturális rendezvényekre. Egy hónappal a PADIF 12. kiadásának a kezdete előtt a fesztivál szervezői még nem tudták, hogy miből fogják fizetni a költségeket. De azt mondták: akkor is megrendezik a Partiumi Diákszínjátékosok Fesztiválját, ha senki sem ad rá egy vasat sem. Ha a saját zsebükből kell elővarázsolniuk a költségek ellenértékét. Pedig a szervezők, Bodea György tanár úr és társai nem valami dúsgazdagok, mágánok, újdonsült milliomosok, sőt az ő fizetésükből is kegyetlenül levonták már a 25 százalékot, amivel az utóbbi húsz év kormányainak a dilettantizmusát, hozzá nem értő gazdálkodását kell megfizetnünk. Bodea György azzal „biztatta” a fesztivál résztvevőit, hogy nem kell

ott aludniuk Szilágycsehn; felépnek, és utána hazamennek. Pedig az volt a szokás, ugye, hogy mindenki megnézte a többiek előadásait, részt vett az azokról szóló beszélgetéseken is stb. Aztán az utolsó pillanatban, egy szerencsés fordulatnak köszönhető-

Zséhánszky István

en – a Tanügyminisztérium mégiscsak hajlandó volt támogatni a rendezvényt! – megoldódtak az anyagi gondok. S a diákszínjátékosok bőségesen meghálálták a gondoskodást: a gimnazisták versenyén izgalmas, jó, fiatalos szemléletű, valóban színvonalas előadásokat láthattunk. Egyesek már az alternatív színjátékosok színvonalát súrolták... Akkor miért kellett előbb kétségbe ejteni, megalázni a szervezőket?

Hasonló volt a helyzet Székelyudvarhelyen is, a DráMa Fesztivál esetében. Ez a rendezvény sem kapott támogatást sem az államtól, sem az Országos Kulturális Alaptól. Ezért takaréklángon működött, ami azt jelentette, hogy maximum két költségesebb előadást hívhatott meg – a kolozsváriak szereplése önmagában véve mintegy 15 ezer lejbe került, rajtuk kívül csak a Piatra Nemți-i társulat jött nagyobb személyzetet igénylő produkcióval. A többi egy-két szereplős stúdióelőadás volt... És a meghívott szakemberek száma is erősen leapadt. Pedig elképzelhetetlen a kortárs drámák fóruma azoknak a kortárs szerzőknek a hiányában, akik-

nek a darabjai a múlt évadban színre kerültek, illetve azon rendezők és vezető színészek nélkül, akik a kortárs darabokat színre vitték? A polgármester úrnak, aki a megnyitón arról szónokolt, hogy duzzognak a fesztivál szervezői, de nincs igazuk, mert ilyen

az esztendő, inkább a fenti kérdésre kellett volna választ adnia. Vagy ott, a nyilvánosság előtt, vagy pedig még hatásosabb lett volna, ha egy utalvány formájában szól hozzá, amely tartalmazza a fesztivál jó körülmények közötti megszervezéséhez szükséges összeget.

És nemcsak székelyudvarhelyi viszonylatban érvényes ez, hanem országos szinten is. Mert milyen hitele lehet annak az államnak, amelyik az utóbbi húsz évben 784 millió dollárt töltött az egyházak, mindenekelőtt és elsősorban az ortodox egyház perselyébe akkor, amikor ez az egyház amúgy is megszerzte ezt az összeget, sőt még ennél sokkal többet hegedült ki különféle búcsúk, ereklyecsókolttások alkalmával a híveiből. Tehát valójában nincs is szüksége az állami támogatásra. De államunk csak adja neki a pénzt,

miközben 25 százalékkal csökkenti a fizetéseket, növeli az áfát, s még ki tudja, mit ki nem talál a jövőben... Mert az utóbbi húsz esztendőben a román kormányok túllícitálták egymást az ortodox egyház támogatásában – különösen azokban az esztendőben, amikor sokat a perselybe, amikor választások voltak. És nyilván nem az isteni kegyelemnek, hanem az ortodox egyház kegyének a megszerzéséért tették mindezt. Azért hogy a pópák feléjük tereljék a választókat. De a politikai pártok, azok sem érdemlik meg az állami támogatást, mert nekik köszönhető az utóbbi húsz évben felhalmozódott csőd. Ezért pedig nem jutalmat – hanem büntetést érdemelnek. Például a nekik folyósítandó állami támogatás megvonását. Évente az állami bevétel 0,04 százalékát fordítják a politikai pártok finanszírozására. Ha tekintetbe vesszük, hogy az ez évre tervezett állami bevétel összege meghaladja a 66 milliárd lejt, akkor a pártoknak jutó összeg sem semmi. És hozzáadva ehhez a másik felesleges kiadást, az ortodox egyháznak idén juttatandó összeget, ami mintegy 120 millió dollár, talán nem kellett volna 25 százalékkal csökkenteni a közalkalmazottak fizetését. Vagyis van pénz. De ki meri vállalni ezt?

Azért, hogy élvezni tudjuk, a nemzeti kincseket napvilágra kell hozni.

NICOLESCU OVIDIU
egyetemi tanár, CNIPMMR elnöke

Verespatakon az arany arra vár, hogy pénzzé alakuljon.

2009-ben és 2010 első harmadában több mint 250.000 kisvállalkozás eltűnt és legalább 400.000 munkanélküli terheli az állami költségvetést. Ezen számok annál is inkább aggasztóak minél is inkább **Románia Bruttó Hazai Termékének 70% a kis és középvállalkozások teszik ki.** Ezek képezik gazdaságunk alapját és ezeket kell támogassuk, úgy ahogy mindig a közgazdász hallgatóimnak mondom.

A verespataki projekt ösztönözni fogja több száz magánvállalkozás tevékenységét. És nemcsak a kitermelés környékéről, hanem kis vállalkozások amelyek az ország bármely területén jönnek létre és fejlődnek ki. A forgó pénzen túl ezek több ezer munkavállalót jelentenek a termelés, kiegészítő szolgáltatások, szállítás, turizmus, alap és nyersanyag szállítás területén. Amit eddig ismernek a verespataki projektről az az, hogy ennek a romániai gazdaságra gyakorolt potenciális hatása **19 milliárd dollár.** És ami még fontosabb, az hogy a projekt a teljes ipar **modern alapokra épülésének kiindulópontját képezheti,** amely utólag a gazdaság hajtómotorjaként fog működni.

A verespataki projekt egész Romániára szóló projekt.
További információkért keresse az rmgc.ro honlapot.

GOLD
CORPORATION
Rosia Montana

Tanárbérek: bevégeztetett?

Baloga-Tamás Erika,
Kovács Zsolt

„Kompromisszumkészek vagyunk. Alkudni meggyünk, nem sztrájkolni” – nyilatkozta tegnap az ÚMSZ-nek Aurel Cornea, a Szabad Tanügyi Szakszervezet (FSLI) elnöke tíz perccel azelőtt, hogy leült volna – utoljára – tárgyalni a munkaügyi minisztérium képviselőivel a közalkalmazottak egységes bérezéséről szóló törvényről. A bizakodó nyilatkozat ellenére a tanácskozás végül kudarcba fulladt: a minisztérium magasabb szorzót kínált ugyan a tanári fizetések megállapításához, ám a szakszervezetek ezt elutasították, mert a megszorozandó alapszeggel, azaz a minimálbérrel elégedetlenek.

Nem mindegy a minimum

„Bármekkora is a szorzó, ha a minimálbér alacsony marad, a tanári fizetések sem nőnek jelentősen. Az lenne az elfogadható, ha 2011-től 700 lejes minimálbérrel számolhatnánk” – számszerűsítette az elvárható minimumot a tárgyalások után Simion Hăncescu, a FSLI elnöke. „A szorzó emelése 2013-tól esedékes, a mi kollégáink azonban a jelenben él-

nek, illetve a jelenben nem élnek meg a fizetésükből. A Spiru Haret Szakszervezet egyértelműen kikötötte, hogy 2011-től alkalmazni kell az új bérszámítást, mert embereink az idén elvesztették a fizetésük felét. Természetesen csak úgy, ha 700 lejes minimálbérrel kalkulálunk” – egészítette ki szakszervezeti kollégáit Gheorghe Isvoreanu, a Spiru Haret elnöke. Tájékoztatása szerint a munkaügyi tárca képviselői a Nemzetközi Valutaalap elvárásaira hivatkozva utasították el ajánlataikat.

A szakszervezetek a kudarc után újabb tárgyalási fordulót kértek. Ha kérésükre nem kapnak kedvező választ, akkor ezt a csatát elvesztették, ugyanis a munkaügyi miniszter már a következő kormányülésen el szeretné fogadtatni az egységes bértörvényt. Mi több, a jogszabályon már a parlament sem tudna módosítani, mert a kormány felelősségvállalási eljárással akarja elfogadtatni.

Tovább tüntetnek

A sikertelen tárgyalásokat egyelőre újabb demonstrációk követik: az érdekvédők nem mondanak le arról, hogy nyomást gyakoroljanak a kormányra. A következő napokban is sztrájkör-

Azt szeretnék, hogy januártól a bércsökkenés előtti összeget vihéssék haza

Fotó: Tofán Levente

séget tartanak a pedagógusok az oktatási minisztérium épülete előtt, és a tiltakozó akciók folytatódnak vidéken is. Ma háromszáz Kovászna megyei, elégedetlen pedagógus vonul a prefektúra sepsiszentgyörgyi székháza elé tiltakozni – tájékoztatta a tervezett tiltakozásokról lapunkat Nagy Gábor. A Szabad Tanügyi Szakszervezet háromszéki elnöke elmondta, ma 11 órára várják a bércsökkenésükkel elégedetlen pedagógusokat a felvonulásra, és a tervek szerint a tün-

etők 12 pontos követeléslistát nyújtanak át Kovászna megye prefektusának. A háromszéki szakszervezeti vezető lapunknak elmondta: az egységes bértörvény tervezete szerint további tíz százalékkal csökkenne a pedagógusok fizetése, akik már így is elveszítették béruik 25 százalékát. „Nem felel meg számunkra, hogy az ország vezetése csak annyira becsüli az értelmiséget, a pedagógusokat, hogy a bérrács alsó harmadában helyezi el őket” – fejtette ki Nagy Gá-

bor. A háromszéki pedagógus-szakszervezet vezetője számítása szerint egy pedagógusdiploma megszerzése az öt egyetemi év alatt átlag 50 ezer lejbe kerül, és a jelenlegi fizetések mellett ez a ráfordítása csak nyolc év alatt térül meg.

A tanárok nem értik

A pedagógusok egyre értetlenebbül és türelmetlenebbül követik az egyezkedéseket. „Bár a bértörvény születésekor viszonylag érthető-

nek tűnt számomra, hogy miről is van szó, lassan már nem tudom követni, hogy mi a lényeg benne” – ismerte be a sokat vitatott jogszabállyal kapcsolatban Asztalos Ágnes, székelyudvarhelyi tanácsadó tanár. Mint mondta, ettől függetlenül tisztességes, méltányos fizetésben és elfogadható életszínvonalban reménykedik. Ehhez pedig – fűzte hozzá a bizakodó pedagógus – legalább az a bizonyos, törvényben szavatolt, de soha meg nem adott 50 százalékos emelésre lenne szükség. Az eseményeket pontosabban követő, és alaposan tájékozódó történelem szakos tanár, Novák Károly István lapunknak elmondta: gondot fordított arra, hogy a bértörvényt alaposan át tanulmányozza, és követni tudja, mi várható a pedagógusbérekkel illetően. Ennek függvényében azt várja a kormánytól, hogy az illetékesek tartásukba a fizetések csökkentésére vonatkozó megígért határidőt, azt, hogy januártól a bércsökkenés előtti összeget vihéssék haza a pedagógusok. A székelyudvarhelyi Benedek Elek Líceum igazgatóhelyetteseként úgy véli, megengedhetetlen és egyben megalázó, hogy egy több évtizedes szolgálati idővel rendelkező pedagógus 600-700 lej fizetést kap. ◀

Ivóvizet ígért Borbély László

Antal Erika

A környezetvédelmi minisztérium támogatja majd azokat a településeket, amelyek nem jutottak kormánytámogatáshoz az ivóvízhálózat és csatornarendszer megépítésére – jelentette ki Borbély László Marosvásárhelyen. A környezetvédelmi miniszter tegnap a Maros Megyei Tanács nagytermében a megye előjáróival, a prefektussal és a polgármesterekkel találkozott, és a folyamatban levő, illetve esedékes programokról tárgyalt. Tájékoztatása szerint a csatornázási és víztisztítási

projekt támogatására november 18-ig lehet pályázni, a minisztérium erre a célra az idén 110 millió lejt szán, jövőben pedig 300 milliót. A tárca által ösztönzött kerékpárutak megépítésére is külön figyelmet fordított. A polgármestereket Borbély, aki elégedetlenségének is hangot adott, mivel Maros megyében csak Marosvásárhely és Marosludas készített pontos tervet. „Nem támogatjuk azt, aki csak egy vonallal kijelöli a járdán a biciklisávot. Városonként 40-50 kilométeres bicikliutakat kell tervezni, ellátni a szükséges jeltáblákkal, biztonsági

felszereléssel” – ismertette a miniszter az elvárásokat. A környezetvédelmi minisztérium a 2009-es évhez képest sokkal sikeresebb évet zár az idén. Borbély szerint kétszer annyi pénzt használtak az idén a különböző programokra, mint tavaly, beruházásokra 1,2 milliárd lejt fordítottak. A Zöld ház program is sikeresnek bizonyul, eddig több mint 12 ezer magánszemély juttatta el kérvényét a minisztériumba és 200-nál többnek már ki is fizették a beruházást. Erdősítésre míg tavaly 20 millió lejt költöttek, idén az erre szánt összeg elérte a 200 millió lejt. ◀

Hívogat a székely hóember

Folytatás az 1. oldalról

„Az elmúlt húsz évben nem lehetett itt Székelyföld-stand, de a lemaradást sikerült behoznunk” – hangsúlyozta a miniszterelnök-helyettes. A székelyföldi kínálatot együtt mutatta Hargita Megye Tanácsának elnöke, Borboly Csaba, illetve a Kovászna megyei önkormányzat alelnöke, Demeter János. „Azt szeretnénk, hogy aki hozzánk látogat, új élményekkel gazdagodjék, fedezze fel az addig számára ismeretlen helyi kincseinket is –

mondta Borboly Csaba. – Meghívjuk: próbálják ki, amit Székelyföld nyújthat, és újságolják el másoknak is, hogy nem csak inni lehet a borvizet, de fürödni is benne. Nálunk a téli ünnepek velejárója a havas táj. A távolról érkező turista, aki csak a tévében látottak alapján kapcsolja össze ezt a kettőt, Székelyföldön meg is tapasztalhatja.” Demeter János szerint a Székelyföld-stand ebben az évben már nemcsak azért érdekes, mert Kovászna, Hargita és Maros megye harmadik alkalommal is

együtt es erővel van jelen a vásáron. „Azért is, mert az információs anyagok mennyiségét és minőségét illetően is ez a stand a legérdekesebb” – közölte Demeter János. Az önkormányzati vezető a székelyföldi turizmus jövőjét a minőségi és nem a mennyiségi szolgáltatásban látja. A szakszerű marketingstratégia mellett Demeter hangsúlyt fektetne Székelyföld reklámozására is – véleménye szerint a megfelelő médiaszerekkel lényeges előrelépésre lehet számítani ezen a téren. ◀

Vállalkozásához finanszírozásra van szüksége, ugyanakkor védelemet keres a piaci és árfolyam-ingadozásokkal szemben?

A megoldás: lej alapú hitel, a teljes futamidőre érvényes fix kamatozással.

9%-os fix hitelkamat a teljes futamidőn keresztül

0,15% havi kezelési költség

Ajánlatunk 2010. szeptember 30-ig érvényes.

A vállalkozás mindenkor tevékenységének finanszírozására a teljes futamidőben fix kamatozású hitelt nyújtunk, amely védelmet biztosít a piaci változásokkal és az árfolyam-ingadozással szemben. Így hatékonyabban tervezheti cégének költségeit, és gondoskodhat az üzletmenetéhez szükséges tőkéért.

www.otpbank.ro
0800 88 22 88

otpbank
Meghívunk egymásban

hitelkés kis- és közép vállalkozások számára

Röviden

A nő burka Kolozsváron

Ma este 17 órától Rosa Liksom, finn író és vizuális művész lesz a kolozsvári színház új stúdiójának vendége. A művésznő *Finlandia* című videomunkájának vetítését prózai és drámai írásaiból való felolvasás kíséri, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem színész szakos hallgatóinak tolmácsolásában. Az ezt követő közönségtalálkozón Rosa Liksommal Visky András, Harriet Lonka, M. Bodrogi Enikő (irodalomtörténész, fordító) beszélgethetnek majd.

Tompa Andrást és Elek Tibort díjazták

Tompa Andrea szinkritikus, író, valamint Elek Tibor, a *Bárka* című folyóirat főszerkesztője érdemelte ki a tizenöt éves Erdély Magyar Irodalmáért Alapítvány idei díjait. Tompa Andrea A hóhér háza című regényéért a Debüt-díjat kapta meg, Elek Tibort pedig az erdélyi magyar irodalom érdekében kifejtett negyedszázados kritikus, irodalomtörténész, irodalomszervezői, szerkesztői munkásságáért jutalmazták a magyarországi irodalomtörténészeket elismerő Hídverő-díjjal.

Bródy Sándor-díjat kap Máté Angi

Ma este adják át az elsőkötetes szerzőket elismerő Bródy Sándor-díjat Máté Anginak *Mamó* című kötetéért. Az elismerést Bródy Sándor író pályakezdésének emlékére alapította unokája, az Egyesült Államokban élő Alexander Brody író, reklámszakember. Az 1994-ben létrehozott Bródy Sándor Alapítvány díja 350 ezer forint pénzjutalommal jár, s mindig az előző évben kiadott, a kuratórium által legjobbnak talált első kötetes prózaíróknak ítélik oda. Az ünnepség keretében felolvas Máté Angi, valamint Bencsik Orsolya, Darabos Enikő, Kiss Mirella és Neszlár Sándor.

Újabb Lativonits-film

Vasárnap mutatja be a Magyar Televízió, Latinovits Zoltán 43 éve „elásott” Mélyrétegben című filmjét, mely által a szakemberek szerint korábban soha nem látott alkotással gazdagodik a magyar színész filmográfiája. A bemutatásra kerülő Dömölky János játékfilmet (első rendezését) máig ismeretlen okokból tiltották be a cenzorok.

Pontosítás

Az október 20-i lapszámunk *Idén is indul az „íróiskola”* című írásában közzölt fénykép szerzőjének, Váradi Nagy Pálnak a nevét elmulasztottuk feltüntetni. Az érintett és az olvasók elnézést kérjük.

Interferenciák Kolozsváron

Tizenkét napos fesztivált szervez a Kolozsvári Állami Magyar Színház Interferenciák címmel. A december elsejétől tizenkettedikéig tartó rendezvénysorozat előadói közt lesznek New York-i, párizsi, madridi és tel-avivi együttesek is.

Sipos M. Zoltán

„Nemcsak kultúrák és generációk közötti, hanem különböző terek interferenciáit is jelenti az idén második alkalommal megrendezésre kerülő Interferenciák kolozsvári színházi fesztivál” – fejtette ki tegnap, az *Interferenciák* című fesztivál sajtótájékoztatóján Tompa Gábor, a Kolozsvári Állami Magyar Színház igazgatója. Mint megtudtuk, idén a fesztivál több helyszínen fog zajlani: színházi előadások, és sok más esemény egyaránt helyet kap a Kolozsvári Állami Magyar Színház nagy- és stúdiótermében, emellett pedig a Tranzit Házban, az Ecsetgyárban, a Román Operában és a Szépművészeti Múzeum udvarán felállítandó fűthető sátorban is színes programokkal várják a színházkedvelő közönséget.

Az idei fesztiválon kilenc ország (Amerikai Egyesült Államok, Franciaország,

Hollandia, Horvátország, Izrael, Lengyelország, Magyarország, Románia és Spanyolország) 12 színházi társulata fog részt venni. A december elsején kezdődő színházi rendezvénysorozat

Pál Attila, Tompa Gábor és Visky András. Kilenc országból tizenkét társulatot látnak vendégül

a 1990 – 2010 Húsz évad a Kolozsvári Állami Magyar Színházban című fotókiállítással indul, majd pedig a hivatalos megnyitó után a New York-i Elevation dzsessz együttes lép majd fel. „A színházhoz hasonlóan a dzsessz is egy univerzális nyelv, így a Kolozsváron élő különböző nyelvű közönséget egyaránt várjuk a koncertre és a fesztivál előadásaira is” – fogalmazott a sajtótájékoztatón Tompa Gábor.

A fesztivál első előadásán, december 2-án Georg

Büchner *Leonce és Léné* című, Tompa Gábor által rendezett drámáját láthatja a közönség, a Kolozsvári Állami Magyar Színház nagy-színházán. Pénteken, december 3-án a Tranzit Házban a horvátországi Shadow Casters társulat *Process City* Trilógia első részét játsszák *Vacation from history* címmel. A trilógia második, *Ex – position* című előadását szombaton, december negyediken az Ecsetgyárban, a *Process in process* című harmadik részét pedig vasárnap, a Lucian

Blaga Nemzeti Színházban mutatják be. Az előadások sorát egy beszélgetés zárja, amelyen részt vesznek az alkotók. Fellép a továbbiakban az Európai Színházi Unió tagja, a madridi Teatro de la Abadía társulat is, Samuel Beckett *A játszma vége* című produkcióval. Egy különös aktualitással bíró színházi kísérletet is láthatunk majd, december 5-én az új stúdióteremben Gianina Cărbunariu, Andreea Vălean valamint Radu Apostol nevével fémjelzett Verespatak című előadást játsszák. De bemutatják a sepsiszentgyörgyi színház több díjat bezsebelt, Yvonne, burgundi hercegnő című előadását is.

A sajtótájékoztató elhangzott, hogy a fesztivál összköltségvetésének – mintegy 300 ezer eurónak – még csupán a 80 százaléka áll a szervezők rendelkezésére, a továbbiakban ezért szeretnének magánszemélyeket is bevonni az esemény finanszírozásába. „Terveink szerint összesen 20 darab ezer lejes mecénás bérleret fogunk felajánlani a kolozsvári tehetős üzletembereknek. Ez a bérleret feljogosítja őket az összes eseményen való részvételre és ugyanakkor a fesztivál partnereivé is válnak” – mondta Pál Attila, a fesztivál koordinátora. ◀

Bernádyra emlékeznek

Antal Erika

Bálint Zsigmond fotóművész műemléktempomokról készült felvételeivel, illetve az azokból készült, Dacolva sorssal, idővel című album bemutatójával kezdődött meg tegnap este Marosvásárhelyen a 13. alkalommal megszervezett Bernády Napok rendezvénysorozat.

A városépítő polgármester emléke előtt tisztelgő rendezvénysorozatot minden év októberében szervezi a Bernády György Közművelődési Alapítvány, abból a célból, hogy ébren tartsa a köztudatban a város múltját, az ahhoz tartozó kulturális értékeket, építészeti és szellemi örökséget, és hogy tudatosítsa a fiatalokban Marosvásárhely jellegzetességét. Az alapítvány kuratóriuma ezért évről évre olyan programot állít össze, amelybe az iskolásokat is bevonja, különböző vetélkedőkkel.

Az idei vetélkedőt a nyolc-tizenkettedik osztályos diákok számára hirdették meg – Bernády György életéről, az általa felvirágoztatott városról kellett egy irodalmi munkát benyújtaniuk. A műfajt nem határozta meg a zsűri, ki-ki maga választhatta meg, hogy milyen formában eleveníti meg a kort, Bernády szellemét. Az idén a kisebb

korosztálynak nem hirdettek vetélkedőt, de mivel korábban több alkalommal is bevonták őket az eseménysorozatba, most felhívás nélkül jelentkeztek rajzokkal, versekkel – így a kuratórium őket sem hagyja ki a díjazásból – tudtuk meg Nagy Miklós Kundtól, a Bernády György Közművelődési Alapítvány kuratóriumának tagjától.

Tegnap este a Bernády Házban megnyitották Bálint Zsigmond fotótárlatát és bemutatták a kiállítás anyagából szerkesztett fotóalbumot. A marosvásárhelyi fotóművész 72 műemlék jellegű templomot örökített meg, albumához Ötvös József református, Nagy László unitárius lelkész és Baricz Lajos római katolikus plébános írta a szöveget.

Ma délelőtt 10 órától a református temetőben, Bernády György sírjának, majd a köztéri szobrának megkoszorúzásával folytatódik a rendezvénysorozat, majd 12 órától a Bernády Házban a diákvetélkedő kiértékelésére és díjazására kerül sor. Este a Kultúrpalota nagytermében átadják a Bernády-emlékplakettet annak a személynek, aki az alapítvány kuratóriuma szerint a legtöbbet tett az idén a közjóért, és a városért. A díjátadó ünnepséget Kovács Kati koncertje zárja. ◀

Kép és fogalom a BBTE-n

S. M. Z.

A képpel kapcsolatos különböző filozófiákat hivatott összegezni az immár második alkalommal sorra kerülő *Kép és/vagy fogalom* című konferencia, melyet holnap tartanak a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) Filozófia Karán.

„Az idei konferencia egy kétéves szakmai vitasorozatba illeszkedik: egy hasonló tematikájú konferenciát, amelynek anyaga nyomtatás-

ban is megjelent, a tavalyi egyetemi év elején is szerveztünk már” – mondta el lapunknak Shmidt Dániel, a kolozsvári BBTE Filozófia Karának mesterképzős hallgatója, a konferencia társ-szervezője. Szerinte a kép értelmezése a döntő változáson ment keresztül az utóbbi században, a technikai forradalom következtében is.

A tavalyi rendezvényhez hasonlóan idén is neves magyarországi és erdélyi magyar filozófusok, oktatók

vesznek részt a konferencián. A megnyitó plenáris ülést követően Repolyi László buda-pesti tudományfilozófus A filozófia képe – a kép filozófiája címmel tart előadást. Az előadó a filozófiának egy új szakterületén járatos, amely az internet és a legújabb technológiákat tanulmányozza. A továbbiakban előadást tartanak Ungvári Zrínyi Imre és Egyed Péter, a BBTE oktatói, valamint Lehmann Miklós és Mester Béla magyarországi kutatók is. ◀

HIRDETÉS

Fiatal vagy? Újságírónak készülsz?
Akarsz küzdeni a szegénység ellen?

Az Európai Bizottság EuropeAid Együttműködési Hivatala és az EJC Európai Újságíróközpont pályázatot hirdet 18 és 30 év közötti újságíró-, nemzetközi kapcsolatok- és politikatudomány szakos diákok számára, *Fiatal riporterek a szegénység ellen (Young Reporters Against Poverty)* címmel. A verseny teljes romániai koordinációjaért az *Új Magyar Szó* című, Bukarestben megjelenő országos magyar napilap felel.

A verseny célja felkelteni az EU-tagállamok újságírószakos hallgatóinak érdeklődését a fejlesztési kérdések iránt. Az EU fejlesztési támogatásáról a pályázók saját nyelvükön egy újságcikk (legfeljebb 1000 szó terjedelmű) vagy egy rádiófelvétel (MP3 formátumban, legfeljebb 3 perc) benyújtásával indulhatnak, melyet október 29-ig kell leadni, miután megtörtént a regisztrálás a verseny honlapján (www.youngreporters.net). A pályamunkák középpontjában a fejlődő országok gazdasági, társadalmi és politikai fejlődését célzó támogatásnak kell állnia.

A beküldött munkák alapján a 27 EU-tagországból 33 újságírószakos hallgatót választanak ki, akik meghívást kapnak a decemberben megrendezésre kerülő Európai Fejlesztési Napok brüsszeli műhelytalálkozóján való részvételre. A nyertes újságcikkeket/hangfelvételeket a www.youngreporters.net oldalon is közzéteszik.

A műhelymunka lezárása után, a 33 résztvevő az Európai Fejlesztési Napokról szóló médiaanyagot készít, amelyet 2010. december 14-ig mind a verseny honlapján, mint országuk sajtójában megjelenítenek. Európai uniós újságírókból álló zsűri választ ki közülük három fődíjast (a legjobban megírt riportot, a legjobb rádióriportot, illetve a legeredettebb hírt díjazták), akik az Európai Bizottság egyik afrikai partnerországában tethetnek majd helyszíni látogatást.

Bővebb információk az office@maszol.ro email-címen vagy a 0788-715 713 telefonszámon.

Október 22., péntek

Az év 43. hete és 295. napja, hátravan 70 nap

Ma **Előd** nevű olvasóinkat köszöntjük. Az Előd régi magyar személynév, valószínűleg az elő szónak a -d kicsinyítőképzős származéka. Ennek a szónak a jelentése: első, elől lévő, illetve első rész. Holnap **Gyöngyi** napja van. Vasárnap a **Salamonok** ünnepe. Hétfőn a **Blankákat** köszöntjük.

Évfordulók

- 1811-ben született Liszt Ferenc magyar zeneszerző, zongoraművész.
- Szentszék ünnepe – Vatikán nemzeti ünnepe
- 1979-ben a Disneyworld ezen a napon fogadja százmilliomodik vendégét.
- 1883-ban megnyílik a New York-i Metropolitan Opera.

Vicc

Áll a rendőr a szülészetben a vajúdo felesége ágyánál, látja mennyire szenved az

asszony, erre mondja neki: - Drágám, ha ennyire fáj, akkor inkább hagyjuk az egészet!

Recept

Tojásos csirkemell
Hozzávalók: 2 evőkanál csirkemell, 2 evőkanál olaj, 1 kis hagyma, 5 dkg gomba, 15 dkg fejtett zöldborsó, 4 tojás, só, bors.

Elkészítés: A húst a csontról lefejtjük, a csirke bőrét a csontokkal négy dl sózott vízben kifőzzük úgy, hogy kb. negyed liter húslé maradjon. A lefejtett csirkehúst csíkokra vágjuk, és olajban aranybarnára pároljuk. Hozzáadjuk a finomra vágott hagymát, gombát és a zöldborsót, ráöntjük a húslévet, fűszerezzük, és együtt puhára főzzük, s elosztjuk négy kis tálba. A négy tojást villával felverjük, a tálkákban elhelyezett húrra öntjük, s a tálkákat a sütőbe előre elkészített forró vizes edénybe állítjuk, míg a tojás meg nem merevedik.

A hatos lottó nyerőszámai:
31, 45, 8, 18, 38, 19.

Gondolatjel

Visky István rovata

Mindig a részletek a legérdekesebbek. Az általánosságok rendszerint unalmasak, hiszen csak olyan dolgokat mondanak el, amit addig is tudtunk vagy már találkoztunk vele valahol. A részletek azok, amik egy embert vagy egy dolgot érdekessé tesznek. A részletek különönböztetik meg az embereket is és a dolgokat is egymástól.

Aki tud figyelni a részletekre és van türelme megérteni azt, amit a részletek mondanak, az többet lát a dolgokból, mint amit azok megmutatnak. A részletek képesek egy dolgot teljesen más megvilágításba is helyezni. Ezért is mondják, hogy az ördög a részletekben lakozik. Ezért lehet csak általánosságban hazudni, mert a részletek felfedik az igazságot.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Most rátalálhat a nagy szerelemre, ha még egyedülálló. Nagylelkű és segítőkész olyannal szemben, akik kevésbé szerencsés helyzetben vannak.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Lepje meg magát valami különlegességgel is, ami felvidíthatja. Hatalmas lehetőség nyílik meg Ön előtt.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Különösen szerencsés időszaka következik, amit csak akkor tud igazán értékelni, amikor vége lesz az egésznek. Kedvesével igazán összeillenek.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Most sem elmaradt teendők, sem rendezetlen viszonyok nincsenek. Vonuljon el a kertjébe, készítsen fel növényeit a hosszú pihenőre.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

Kisebbségi problémákkal kell számolnia. Fontos, hogy szellemileg egy percre se érezze magát betegnek.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Egyik kollégája még a számításait igyekszik felborítani. Ne tulajdonítson nagy jelentőséget a különböző mendemondáknak!

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

A párkapcsolatban élő Mérleg-jegyű ma nem szenved hiányt érzelki örömeiben. Ha még egyedül él, valaki alig várja, hogy alapsabban megismerje.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Otthon minden a feje tetején áll. A perpatvarokat „jó barátainak” köszönheti. Kerüljön minden vitát, nehogy végzetes hibát kövessen el.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Olyan akadállyal kell szembenéznie, amelyre nem számított. Ne veszítse el a fejét, a problémák nagy része önmagától is megoldódik.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

Tárgyalásai során törekedjen az egyszerűsége. Ne bonyolítsa túl a dolgokat, mert félreérthetik. Szerelmével őszintén elbeszélget.

VIZTŐ (I. 21.–II. 19.)

Fontos döntést kell meghoznia. Barátja tanácsát fogadja el, de elsősorban saját megérzésére hallgasson.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Munkájában minden a terve szerint alakul, ami örömmel tölti el. Otthonában azonban feszült helyzet alakulhat ki, melyet Önnek kell megoldania.

Ma

Készült: Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Derült, napos időre lehet számítani. Csapadék nem valószínű. Az esti óráktól sokfelé párássá válik a levegő, északnyugaton köd képződik. A déli szél időnként megélénkül. A délutáni hőmérséklet 8, 13 fok között alakul.

A következő napok időjárása

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet
Arad	12°C	1°C
Brassó	8°C	-4°C
Bukarest	12°C	-1°C
Csikszereda	8°C	-4°C
Kolozsvár	9°C	-2°C
Marosvásárhely	9°C	-3°C
Nagyvárad	11°C	-1°C
Szatmárnémeti	10°C	0°C
Temesvár	12°C	1°C

Szöveg nélkül

Horváth István

***	AKTA-KEZELŐ	EVELŐ KERTI D ISZNO-V ENY	A REJTVENY MEGFEJTÉSE	MONDAT-ELEM	IZOMBAN REJLIK!	IRAT	KISEBB HIBAT KIJAVITO	BENZINT MINOSITO SZAM	RÖVID KÖTOSZO
CIKLUSOS									
RÁKAP									TÜRINGIAI LEANY A BANK BANNAN
A MAGYAR KARTYA EGYIK LAPJA					BECÉZETT TITUSZ				
ULJAINK SZÁMA				NEM TEGEZ	MAROKKÓI AUTÓJEL				
FLORIDA KIKÖTŐVÁROS				PETŐFI RÁDIO (RÖV)		ÖRMEY ROMVÁROS			
LEMONDÓ SZOCSKA	FÖMELTOSÁG FELFOG				A SZÉLEKRE HOZI	HOZ - ... HOZ		DIES	PARIZSI METRO
SZARVAS-FAJTA				PAPIRRA VETŐ ENNYIVEL KEZD!	KABITÓ-SZERFELE				
ZENEKAR									
UTCAI ARUSHELY						KAKUKKHÁZ			

új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
 013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő:
 Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
 Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
 Ágoston Hugó

Főmunkatársak:
 Biró Béla, Gyulay Zoltán, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők:
 Moldován Árpád Zsolt (Aktuális)
 Bogdán Tibor (Háttér)
 Baló Levente (Kultúra)
 Szakács Zsuzsanna (Gazdaság)
 Turós-Jakab László (Sport)
 Farkas István (Média)
 Orosz Anna (Életmód)
 Szonda Szabolcs (Szinkép)

Olvasószerkesztők:
 Osváth Annamária, Nyáguly András

Tudósítók:
 Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárad), Horváth István – 0747-517574 (Csikszereda), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő:
 Tofán Levente

Grafikus:
 Horváth István

Tördelőszerkesztők:
 Lőrincz Imola, Szabó Ildikó Erzsébet

Terjesztési menedzser:
 Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
 Baricz István – 0788-488739, Keresztes Csaba – 0746-100830 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

Jogtanácsos:
 Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), közvetlenül a szerkesztőség-nél és előfizetés-szervezőinknél. Magánterjesztők forgalmazzák.

Előfizetési díjak:
 1 hónapra 15 lej,
 3 hónapra 38 lej,
 6 hónapra 75 lej,
 12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)

ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értesítéseket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

Lapunk megjelenését támogatja a

Apróhirdetés

Magyar tulajdonú kereskedelmi cég bukaresti központba kollégákat keres irodavezető munkára. Magyar nyelv ismerete kötelező, előkészítő könyvelés ismerete előny. Önálló munkavégzés, hosszútávú karrier lehetőség. Várjuk az

önéletrajzokat, csak magyar nyelven rotterom@rdslink.ro e-mail címre.

Csikszentimre község, nyílt árverést szervez kikiáltással 2010. november 2-án 10.00 órától a hivatal székhelyén (Csikszentimre 588. szám) 98 köbmé-

ter lábón álló fenyőfa (műfa) értékesítésére.

Előválogatás időpontja: 2010. október 29., 10 óra.

Az árverési ügycsomó beszerezhető a hivatal közbeszerzési osztályán. További felvilágosítást a 0741-124455 és a 0788-295221-es telefonszámokon.

Szombat

2010. október 23.

DUNA TV
8.45 Dunáról fúj a szél
8.55 Naplófilm, 12 voltam 1956-ban
9.20 A Corvin köztől Párizsig
9.55 Állami zászlófelvonás közvetítése
10.30 Bereményi Géza
10.40 A kőszívű ember fiai (magyar f. dráma, 1. rész)
11.55 Gérecz Attila
12.30 Híradó különkiadás
13.05 Isten kezében
13.30 Itt Moszkva, Moszkva beszél...
14.00 Amerikai magyar életrajzok
15.10 Ünnepi stúdió
17.00 Ünnepi beszélgetés
17.30 Az utca másik oldalán
18.30 Mese - Rémusz bácsi meséi
19.00 A nap krónikája
20.00 Az angyalok nem sírnak
22.05 Egymásra nézve (magyar f. dráma)
23.50 Dunasport
0.05 Kormorán

m1
6.50 Ma Reggel
9.00 Híradó
9.05 Sporthírek
9.07 Európa Magyarországon
9.35 Thomas, a gómozdony
9.55 Október 23
10.00 Közvetítés a köztársaság lobogójának felvonásáról
10.20 1956
13.01 Hírek
13.10 1956
13.35 Akkor és most
15.00 Segítsetek
15.50 Melbourne 1956
17.00 Orbán Viktor ünnepi beszéde
17.30 1956
18.10 Biszku és a többiek
19.35 Philemon és Baucis (magyar f.)
20.30 Híradó este
21.05 SzerencseSzombat Luxor, ÖtösloTT és Joker
22.00 6.3 avagy, játszód újra Tutti (magyar vígj.)
23.35 Hírek
23.40 Sporthírek
23.45 Végjáték
0.40 A mennyország kapujában

m2
8.55 Hogy volt!?
10.45 Körzeti magazin
11.35 MIÉRT?
12.20 Jelfák
12.30 "Kodály után, száz évvel"
13.01 Natúra
13.25 Mesélő cégtáblák
13.50 Palackposta
13.55 Ki nyert? Ki veszített?
14.50 1956 - a történeti irodalom tükrében
15.30 80 kert nyomában a Föld körül
16.30 Sant' Angelo - Egy kórház hétköznapijai (sor.)
17.20 A férfi, aki sasokkal álmodott (ol. kalandf.)
18.15 T.I.R. (sor.)
19.15 Titkolt örökség
20.20 Mondák a magyar történelemből
20.30 Bestseller
21.00 Híradó este
21.30 Mindszenty József
0.00 Beszélgetés a szenvedésről
0.50 Írók, gyerekek 1956 után

RTL KLUB
7.40 Forma-1 (élő)
- Koreai Nagydíj
9.20 Kölyökklub
10.15 Eh, badarság!
Egy bolondos karácsony
11.00 A fantasztikus négyes (anim. sor.)
11.25 ASZTRO Show
12.25 Házon kívül
13.00 RTL Klub Híradó
13.10 Autómánia
13.45 Tuti gimmi (am. drámasorozat)
14.35 Forma-1 - Koreai Nagydíj
16.15 Pasifaló (am. vígj. sor.)
16.40 Traveler - Az utolsó vakáció (sor.)
17.35 Merlin kalandjai (sor.)
18.30 Glee - Sztárok leszünk! (sor.)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 Fókusz Plusz Magazin
20.30 X-Faktor
Utána: RTL-hírek
23.05 Meseautó (magyar vígj.)
1.05 56 csepp vér (musical)

TV2	TV 2
7.25 Tv2 matiné	
8.15 Eperke - Határ a csillagos ég! (anim. f.)	
9.30 Hui Buh, a butus szellem (német f.)	
11.10 Bajnokok Ligája magazin	
11.40 Babavilág	
12.10 Shark - Törvényszéki ragadozó (am. krimisor.)	
13.50 Feketeszakáll és a Karib-tenger kalózái (am. kaland sor.)	
17.05 A vasárcos (angol-am. kalandf., 1998)	
18.30 Luxusdoki (amerikai vígjáték sorozat)	
19.30 Tények - Hírműsor	
20.05 Magellán	
20.35 9 és 1/2 randi (magyar rom. vígj., 2008)	
22.20 A.I. - Mesterséges értelem (am. sci-fi, 2001)	
Közben: Kenósorsolás	
1.05 Világszám! (magyar vígj., 2004)	

HÍR TV
8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Széles út
9.30 BBC Reporters
10.05 Felfedező
10.30 Arcok a liftben
11.05 Különkiadás
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama
14.05 BBC Click
14.30 Negyedik
15.05 Garázs
15.30 BBC Hard Talk (ism.)
16.05 ?sök tere (ism.)
16.30 Ingatlanpiac (ism.)
17.05 Orbán Viktor ünnepi beszéde (élő)
18.00 Híradó
18.30 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
19.05 Sziluet
20.00 Híradó
20.30 Riasztás (ism.)
21.05 Civil kaszinó (ism.)
22.00 Híradó 21
22.30 BBC Hard Talk (ism.)
23.05 Arcok a liftben (ism.)
23.30 BBC Híradó
0.05 Vetítő: Óbuda 1956 (ism.)

TVR 1
7.55 Forma-1 (élő)
- Koreai Nagydíj
9.20 Expo Shanghai 2010
9.30 Hannah Montana (amerikai sorozat)
10.00 Disney klub
11.00 UEFA Champions League Magazin
11.30 Nappalok és éjszakák
12.00 Vízor monden (ism.)
12.30 Pro Patria
13.00 Határok nélkül
14.00 Hírek, időjárásjelentés
14.20 Találkozunk a TVR-ben
17.40 Egyszer az életben
18.40 Tévenciklopédia
19.40 Sport
20.00 Hírek, időjárásjelentés
20.40 A nap témája
21.10 Vörös sarok (amerikai politikai thriller)
23.15 Profeszionisták
0.15 Ezer hold (amerikai filmdráma, 1997)
2.10 Nappalok és éjszakák (ism.)

Vasárnap

2010. október 24.

DUNA TV
8.55 Zengő ABC
9.15 Antje
9.30 Mirabella Mama
9.45 Kutyaélet
10.20 A kőszívű ember fiai (2. rész)
11.45 Hatodik sebesség
12.15 Talpalatnyi zöld
12.45 Híradó
13.05 Élő egyház
13.35 Élő népzene
14.05 Csellengők
14.30 Európa nem válassz (magyar filmdráma)
16.05 Dunáról fúj a szél
16.15 Izórzók
16.45 Vannak vidékek
17.45 Lourdes, avagy a feltámadás útja
18.10 Mese
18.40 Arcélek
19.00 Híradó
19.25 Heti Hírmondó
20.15 Egy kis művészet
20.20 Kikötő
21.05 Az utolsó kettő
22.10 Divathét
22.40 Dunasport
22.55 ?felsége pincére voltam (cseh-szlov. vígj.)
0.55 Kormorán (koncert)

m1
9.10 Főtér
10.05 Így szól az Úr!
10.15 Katolikus krónika
10.40 Újra a hegyre
10.50 Tanúságtévők
11.15 A sokszínű vallás
11.30 Evangélikus magazin
11.55 Evangélikus ifjúsági műsor
12.05 Mai hitvallások
12.30 Az utódok reménysége
13.01 Hírek
13.05 Telesport
14.00 Hogy volt!?
15.45 Szellem a palackból...
16.15 Körhinta
16.45 Királyi esküvő (am. zenés vígj.)
18.20 Panoráma
18.50 Magyarország története
19.20 Maupassant történeteiből (francia sor.)
20.30 Híradó este
21.05 Szempont
22.00 Csináljuk a Fesztivált!
22.55 Aranyfészek
23.50 Hírek
23.55 Sporthírek
0.05 Mélyrétegen

m2
9.05 Mesék
9.45 Spuri (sor.)
10.05 Derek, a fenegyerek (sor.)
10.30 Keménykalap és krumplior (sor.)
11.25 Család kerestetik (német vígj.)
13.15 Katolikus krónika
13.50 Tanúságtévők
14.15 A sokszínű vallás
14.30 Evangélikus magazin
15.05 Mai hitvallások
15.30 Az utódok reménysége
16.00 Nem csak a 20 éveseké a világ
16.50 Kultúrkontroll
17.15 Elit gimmi (sor.)
18.05 Sándor Mátyás (sor.)
19.10 Pillér
20.00 A nagyesszű sündisznócska
20.30 Telesport
21.00 Híradó este
21.30 Nem csak a 20 éveseké a világ
22.25 Királyi esküvő (am. vígj.)
23.55 Edmond (am. f.)
1.15 Telesport

RTL KLUB
7.30 Top Shop
8.00 Kölyökklub
Benne: Lisa, Tom és Jerry legújabb kalandjai
8.30 Forma-1 (élő) - Koreai Nagydíj
11.05 Trendmánia
11.40 Asztro Show
12.35 meneTrend
13.00 RTL Klub Híradó
13.15 Pasifaló (am. sor.)
13.40 Így készült
14.15 Magyar autósport-magazin
14.30 Forma-1 - Koreai Nagydíj
17.15 Míg a halál el nem választ (am. vígj. sor.)
17.40 A keményfejű (olasz vígj.)
19.30 RTL Klub Híradó
20.00 Tökéletes célpont (am. akció sor.)
21.00 Batman: Kezdődik (am. fant. akcióf., 2005)
23.45 Heti hetes
Utána: RTL-hírek
1.05 Portré (ism.)
1.40 Másnap (am. sor.)

TV2	TV 2
7.15 Teleki Sámuel útján	
7.45 Tv2 matiné	
11.00 414-es küldetés	
11.10 Tv2 matiné	
11.35 Stahl konyhája	
12.05 Kalandjárt	
12.35 Borkultusz	
13.05 Sliders (am. sor.)	
13.55 A Partiórség (auszt. sor.)	
14.55 Monk - Flúgos nyomozó (krimisor.)	
15.50 Tequila és Bonetti legújabb kalandjai (sor.)	
16.50 Sheena, a dzsungel királynője (sor.)	
17.50 Megasztár 5.	
19.30 Tények	
20.00 Napló	
21.05 Pókember 2. (am. sci-fi akcióf., 2004)	
23.30 Frizbi Hajdú Péterrel (talk show)	
0.30 The Cleaner - A Független (am. sor.)	
Közben: Kenósorsolás	
1.25 Csábító fűszer (görög-török vígj., 2003)	

HÍR TV
8.00 Híradó
8.30 Soroló
9.05 Ingatlanpiac (ism.)
9.30 Felfedező (ism.)
10.05 Péntek 8 (ism.)
Mondatvadászat
11.05 Célpont (ism.)
Oknyomozó riportműsor
11.30 Napról napra
Belpolitikai összefoglaló
12.05 Civil kaszinó (ism.)
13.00 Déli híradó
13.30 Közvetlen ajánlat
14.05 Különkiadás (ism.)
16.05 Arcok a liftben (ism.)
16.30 Széles út (ism.)
17.05 Garázs (ism.)
17.30 GyógyHír
18.00 Híradó
18.30 Hírvilág
19.05 Keresztmetszet
20.00 Híradó
20.30 Napról napra (ism.)
21.05 Kontraszt
22.00 Híradó 21
22.30 Értékmentés másként (ism.)
23.05 Vetítő
0.05 Kontraszt (ism.)

TVR 1
7.10 A hit világa
8.55 Forma-1 (élő) - Koreai Nagydíj
11.00 Disney Klub
11.30 A falu élete
13.00 Utolsó kiadás
14.00 Hírek
14.20 Nemzetközi cirkusz előadás
15.00 A család sztárja
16.00 Népi hagyományok
17.00 Danutz SRL, 1 rész
18.00 Hírek, időjárásjelentés
18.10 Danutz SRL, második rész
19.25 Jocker, Loto 5 /40, Loto 6/49 és Noroc sorolás
20.00 Sport
20.40 A nap témája
21.10 A tuti balhé (amerikai akcióf., 1993)
23.00 100%-ban garantált
0.00 Minden hétre egy könyv
0.15 Út a mennyországba (izlandi-amerikai f. dráma, 2005)
1.50 Vízor monden (ism.)

Hétfő

2010. október 25.

DUNA TV
6.35 Gazdakör
7.00 Hattól Nyolcig
9.00 Második esély (sor.)
9.50 Daktari (sor.)
10.40 Magyar első
11.00 Család-barát
11.55 Izórzók
12.30 Kívánságkosár
15.00 Híradó
15.15 Kikötő
15.25 Ázsia királyi lakomái: Indonézia
16.20 Virágzó Magyarország
16.40 Hall Izrael!
17.10 Sorompók
17.45 Heuréka!
18.15 Térkép
19.00 Híradó
19.35 Mese
19.55 Derrick (német krimisor.)
21.00 Híradó
21.05 Közbeszéd
21.30 Névtelenek - Kaboli történet
22.25 Festivalcard
22.30 A Bloká
22.50 Sporthírek
22.55 Váltó
23.10 Sportaréna
23.50 Múlt idő '90
0.20 Koncertek az A38-on

m1
6.50 Ma Reggel
10.00 Aranyfészek (ism.)
10.55 Nappali
11.55 Parlamenti Napló
13.01 Híradó délben
13.30 Kárpát Expressz
14.00 Szomszédok (magyar sor.)
14.35 Roma Magazin
15.05 Domovina
15.35 Átjáró
16.05 Szülőföld
17.05 Fejezetek a magyar vasutak történetéből
17.30 Híradó
17.40 Körzeti híradó
17.55 Teadélután
18.50 Mindig zöldebb (sor.)
19.40 McLeod lányai (sor.)
20.30 Híradó este
20.55 Sporthírek
21.05 Kékfény
22.05 Az Este
22.35 Montalbano felügyelő (sor.)
0.30 Pécsi keringő
0.55 Prizma
1.10 Hírek
1.15 Sporthírek
1.25 Telesport (ism.)
1.55 Ma Reggel (ism.)

m2
6.50 Ma Reggel
10.00 Rondó
10.50 Körzeti magazin
11.45 Híres magyar könyvtárak
12.30 Most a Buday!
13.01 Híróra
13.02 Híradó
13.30 Kárpát Expressz
13.55 Napló
14.00 Közvetítés a parlamenti üléséről
17.30 Magyar első
17.45 Bűvölet (olasz sor.)
18.10 Magyar rock
19.10 Átjáró
19.35 A kis Amadeus
20.05 Életcélok-hitvallások (amerikai krimisorozat)
20.10 Jegyzetek egy filmhez Indiáról (dok. f.)
21.00 Híradó este
21.25 Sporthírek
21.30 Házaspárbaj (olasz sor.)
22.25 Stingers (auszt. krimisor.)
23.10 Záróra
0.00 McLeod lányai (auszt. sor.)
0.45 Mindig zöldebb (auszt. sor.)
1.30 Mafalda

RTL KLUB
6.30 Top Shop
7.00 Fókusz Plusz (ism.)
7.25 Fókusz (ism.)
7.55 Reggeli Ébresztőshow
10.05 Te vagy az életem (argentin sor.)
11.05 Top Shop
13.00 RTL Klub Híradó
13.15 ASZTRO Show
14.30 Fél kettő
15.35 Szánon nyert örökség (kan.-angol vígj., 2001)
17.20 A szerelem rabjai (argentin sorozat)
18.25 Döglött akták (amerikai krimisorozat)
19.30 RTL Klub Híradó
20.05 Vacsoracsata
21.05 Fókusz - Közszolgálati magazin (magyar sor.)
22.20 Dr. Csont (amerikai krimisor.)
23.00 Showder Klub
Utána: RTL-hírek
0.30 Poker After Dark 2009
1.25 Reflektor

TV2	TV 2
7.00 Magellán (ism.)	
7.25 Tények Reggel	
8.00 Mokka	
10.00 Stahl konyhája	
10.10 Babapercek	
10.20 Telekvíz	
11.20 Teleshop	
12.30 Fantom a mélyből (am. filmdráma, 2005)	
14.25 Kvízió	
15.55 Megamánia (ism.)	
16.25 Rex felügyelő (osztrák-német krimisor.)	
17.30 Marina (mex.-am. sor.)	
18.30 Árva angyal (mexikói sor.)	
19.30 Tények	
20.05 Ezek megőrültek!	
21.10 Aktív	
21.45 Jóban Rosszban (magyar sor.)	
22.20 NCIS (amerikai krimisor.)	
23.20 Gyilkos számok (amerikai krimisor.)	
Közben: Kenósorsolás	
0.55 Elit egység (kanadai akció sor.)	
1.50 Tények Este	
2.20 EZO.TV	

HÍR TV
7.00 Széles út (ism.)
7.30 Soroló (ism.)
8.00 Híradó
9.05 Kontraszt (ism.)
10.05 Különkiadás (ism.)
12.05 Ingatlanpiac (ism.)
12.30 Hírvilág (ism.)
13.00 Déli híradó
13.30 Hungarorama
14.05 Soroló (ism.)
14.30 Garázs (ism.)
Ahonnán az autózás indul!
15.05 Európai híradó (ism.)
15.30 Napról napra (ism.)
Belpolitikai összefoglaló
16.05 Péntek (ism.)
Mondatvadászat
17.05 Célpont (ism.)
17.30 Paletta
18.00 Híradó
18.30 Panaszkönyv
19.05 Vonalban
20.00 Híradó
21.05 Rájátszás
22.00 Híradó
22.35 Lapzárta
23.05 Ősök tere
23.30 Pálya
0.05 BBC World Híradó
0.30 Panaszkönyv

TVR 1
7.00 Reggeli híradó
9.00 Szerelmi bizonyíték (ism.)
10.00 Danutz SRL (ism.)
12.30 Egy könyv minden hétre
12.35 Történelmi emlékek
12.45 A legendás Hur Jun doktor (sor.)
13.45 Rajzfilm
14.00 Hírek
14.45 Egyszerűen izletes
14.55 A bor románul
15.00 Teleshopping
15.30 Krónika
17.00 Mond mi fáj
17.30 A hölgy papucsja
18.00 Hírek
18.25 Történelmi emlékek
18.30 A legendás Hur Jun doktor (sor.)
19.30 A világ hercegnői
19.40 Sport
20.00 Hírek
20.45 A nap témája
21.00 Prim plán
22.00 Királyi hobbi
22.30 A szerencsés város (grúz f. dráma)
0.10

TVR 2	PRO TV	ANTENA 1	PRIMA TV	DISCOVERY	SPORT.RO	ACASA	BUKARESTI RÁDIÓ
9.00 Figyelem gyerekek! 9.35 Szabad a szembejövő sáv 10.30 Bazár 11.00 Közélelő a világ 11.30 Ég és föld között 12.00 A románok kincsei 12.35 Oroszlánok arénája 13.35 Figyelem, éneke-lünk! 15.10 A Random-átjáró (kanadai-ír sorozat) 16.50 Lehet, hogy nem tudtad 17.00 Szigetek kincsei 17.30 Kaland és természet 18.00 UEFA Champions League Magazin 18.30 A térképen túl (ism.) 19.00 Cirque du Soleil - Quidam (cirkuszfilm) 20.10 Keresztanya (am. vígj.) 22.00 Hírek 23.00 Gitárok ideje 0.00 Mile High (sor.) 0.55 Szigetek kincsei (ism.) 1.25 Arc és hasonlóság (ism.)	6.00 Happy Hour - szórakoztató műsor (ism.) 7.00 Pro Tv hírek, időjárásjelentés 10.00 Mi történik doktor úr? (ism.) 10.45 A vadak ura 2. (amerikai kalandfilm, 1991) 12.30 Pro Motor - autós magazin (ism.) 13.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés 13.05 A pletykafészek (amerikai filmsorozat) 14.00 Érted táncolok - táncverseny show (ism.) 19.00 Pro Tv hírek, sport, időjárásjelentés 20.30 Trója (amerikai-máltai-angol történelmi kalandfilm, 2004) 0.00 Bíbor folyók (francia akcióthriller, 2000) 2.15 Lucky Luke és a Daltonok (francia-német-spanyol vígjáték, 2004)	7.00 Híradó, Sport, Időjárásjelentés 9.00 Ed - Madarat tolláról (am. vígj., 1996) 11.00 Lányok a seregben (amerikai vígjáték) 13.00 Híradó 13.15 A simlis és a szende (amerikai sorozat) (ism.) 14.00 36 óra a halálig (kanadai-amerikai akcióthriller, 1999) 16.00 Híradó, Sport 16.40 Benny Hill (angol vígjáték sorozat) 17.00 A keményfejű (olasz vígj., 1987) 19.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 20.30 A fenébe is... - Mihai Bendeac szórakoztató műsora 22.00 Hanta Boy (amerikai vígjáték, 1997) 0.00 Görülők kung-fu (hongkongi akció-vígjáték, 1984) 2.00 Híradó, Sport (ism.)	7.30 Teleshopping 8.00 Charleston (olasz vígjáték) 10.00 Teleshopping 10.30 Autofórum 11.00 Ingatlan Blitz 11.30 Sport, diéta és egy sztár 12.00 Ötszilagos otthon - szórakoztató műsor 13.00 Mondenii (ism.) (ism.) 14.00 A skorpió megszelídítése - reality show (ism.) 15.00 Farmer, feleséget keresek - reality show (ism.) 16.30 Anyacsere - reality show (ism.) 18.00 Hírek, időjárásjelentés 19.00 Sport 19.30 A cseresznye a tortán - reality show 20.30 Verdák (amerikai animációs film, 2006) 23.00 Miss vidéki lány - reality show (ism.) 0.30 Mestersége önkéntes (ism.)	6.30 Ötödik sebesség 7.00 Végzetes másodpercek 8.00 Nagy durranások - Bermuda 9.00 A túlélés törvényei 10.00 Állítólag... 11.00 Piszkos munkák 12.00 Amerikai favágók 13.00 Halálos fogás - Vihar False Pass-nél 14.00 Nagy durranások 15.00 Hogyan készült 16.00 Állítólag... - Vakon vezetni 17.00 A túlélés törvényei 18.00 Mocsári favágók 20.00 Bear Grylls: Ha minden kötél szakad 21.00 Amerika határain 22.00 Amerika kapuja - Elkünt személy 23.00 Chris Ryan bemutatja: Rendőrségi elit alakulatok 0.00 Ross Kemp - Gengszterbandák nyomában 1.00 Futballhuligánok	7.00 Hírek 11.00 Külön kiadás 13.00 Sport.ro Hírek 14.00 Europa League összefoglaló 15.00 Komolyan 16.00 Steaua Roşie - Partizan labdarúgó mérkőzés (live) 18.00 Sport.ro Hírek (live) 19.00 Fogadás a félelemmel 20.00 Mitica ligája (live) 21.00 Sport.ro Hírek (live) 22.00 Wrestling SMACK 23.00 Local Kombar Superstars: Daniel Ghiţă 0.00 Sport.ro Hírek	9.45 Rosalinda (sorozat) 10.45 Teleshopping 11.15 Elátkozott paradicsom 12.30 Tengernyi szenvedély (sorozat) 13.30 Seherezáde (olasz-francia-svájci f. dráma) 15.30 Viktória (sor.) 16.30 Rosalinda (sor.) 17.30 Igaz történetek 18.30 Tengernyi szenvedély (sor.) 19.30 Tiltott gyümölcs (sor.) 20.30 A hercegnő (angol-fr.-ol.-am. dráma) 22.45 Hét bűn (sor.)	<i>magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában</i> 15.00 Híradó 15.10 Hétvégi magazin Marosvásárhelyi rádió 8.00 Jó reggelt, Erdély! Híradás, Majális, Telefontársasjáték, Nyelvőr, Világjárók 10.05 Térerő 14.00 Híradás, Arany-szalag, Alternatívzene 16.00 Híradó, Aranyemberek, Versműsor, Komolyzene, Gramofon, Bóvilit nem tartunk KOLOZSVÁRI RÁDIÓ 2.00 Éjszakai váltás 8.00 Hírek, műsorism., sport 8.15 Körhinta, Zenenegyed 9.25 Cifra palota 9.55 Hírek, műsorism. 15.00 Slágerlista 16.00 Hírek, műsorism. 16.10 Falfirká 17.00 Láthatár 17.30 Sorsok 17.55 Hírek, műsorism.

TVR 2	PRO TV	ANTENA 1	PRIMA TV	DISCOVERY	SPORT.RO	ACASA	BUKARESTI RÁDIÓ
7.00 Gitárok ideje 8.00 A térképen túl (ism.) 8.30 Kaland és természet (ism.) 9.00 Kicsik órája 10.00 Farm 11.00 Csavargó halász 11.30 Arc és hasonlóság 12.00 Motomágia 12.30 Vakációs kalauz 13.00 Az én költségvetésem (ism.) 13.30 IT zon@ (ism.) 14.00 Főzzünk megint egyszerűen! 14.30 Atlasz 15.10 Ottalvós buli (am. vígj.) 16.45 Lehet, hogy nem tudtad 17.00 Hírek 17.30 Bazár 18.00 Balkáni szokások 19.00 Videóterápia 20.10 Esküdni mernék (amerikai romantikus vígj.) 22.00 Hírek 23.00 REM a BBC-n 0.00 Veszélyes! (auszt. akció sor.) 0.55 Szigetek kincsei (ism.)	6.00 A pletykafészek (am. sor.) (ism.) 7.00 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés 10.00 20 év után (talk show) 11.00 A kis terrorista és a játékszer (am. vígj., 1982) 13.00 ProTv hírek, sport, időjárásjelentés 13.05 Apropos TV - szórakoztató műsor 14.00 Született bankrablók (am. komédia, 2003) 16.00 Apafej (am. vígj., 1999) 18.00 Románia szeretlek - kultúrális magazin 19.00 Hétvégi Pro Tv hírek, időjárásjelentés 20.45 Land of Jokes - szórakoztató műsor 21.45 Román komédia társaság - szórakoztató műsor 22.45 Felejtés (am. thriller, 2004) 1.30 Apropos TV (ism.)	7.00 Híradó, Sport 9.00 Két hajdú és a kocsmárosné (román f.) 11.00 A keményfejű (olasz vígj., 1987) 13.00 Híradó, sport 13.15 Vad nárcisz (román sor.) 14.00 Hanta Boy (amerikai vígjáték, 1997) (ism.) 16.00 Híradó, sport 16.45 Benny Hill (angol vígjáték sor.) 17.30 A fenébe is... - szórakoztató műsor (ism.) 19.00 Híradó, sport, időjárásjelentés 20.00 Szemben a Nappal (am. akcióf., 2005) 22.00 SuperBingo Metropolis - versenyshow 1.30 The Box (am. krimi, 2007) 3.15 Benny Hill (angol vígj. sor.) (ism.) 3.45 Szemben a Nappal (am. akcióf., 2005) (ism.)	6.00 A cseresznye a tortán (ism.) 7.00 Kandikamera 7.30 Teleshopping 8.00 Láthatatlan mama (am. vígj., 1997) 9.30 Ház, építés, design 10.30 Teleshopping 10.30 Nyakamban az egész világ 11.00 Levintza bemutatja 11.30 Világiak (ism.) 12.30 Mestersége önkéntes 13.00 A vidék szépe (reality show) 15.00 Kötelkedők krónikája 18.00 Hírek, időjárásjelentés 19.00 Sport 19.30 A cseresznye a tortán (reality show) 20.30 Anyacsere (reality show) 22.00 Pókerklub - reality show 22.30 A skorpió megszelídítése (ism.) 23.00 Halálos riválisok (amerikai akciófilm, 1993) 1.00 Hírek (ism.)	6.10 Állítólag... 7.00 Hogyan csinálják? 8.00 Tornádók nyomában 9.00 A túlélés törvényei 10.00 Amcsi motorok 11.00 Ötödik sebesség 12.00 Autóépítők - A nagy verdacsata 13.00 Autókereskedők 14.00 Mocsári favágók - Nyakig mocsokban 16.00 Állítólag... 17.00 A túlélés törvényei 18.00 Bear Grylls: Ha minden kötél szakad 19.00 Mit nekem egy monstnum! 20.00 Frattini - az épületek megmentője 21.00 Halálos fogás 22.00 Szeptember 11: A katasztrófa után 23.00 A borzalom pillanatai 0.00 Éljük túl a katasztrófát 1.00 Nagy durranások - Fort William 2.00 Dühöngő világ	7.00 Hírek 7.30 Pro Motor 8.00 Sport.ro Hírek 11.00 Külön kiadás 13.00 Sport.ro Hírek 14.00 BoxBuster 15.00 Sport.ro Hírek 15.05 Fogadás a félelemmel 16.00 Mitica ligája (live) 18.00 Sport.ro Hírek (live) 19.00 Mitica ligája (live) 20.00 Gigászok harca 21.00 Litex - Levski labdarúgó mérkőzés 23.00 Külön kiadás 0.00 Ultimate Fighting Championship	8.15 Tiltott gyümölcs 9.45 Rosalinda (sor.) 11.15 Otthoni receptek 12.30 Tengernyi szenvedély (sor.) 13.30 Seherezáde (ol.-fr.-svájci f.) 15.30 Viktória (sor.) 16.30 Rosalinda (sor.) 17.30 Mesés hölgyek 18.30 Nemzetközi Tánc bajnokság 20.30 Beépített szépség 2.: Csábítunk és védünk (am. vígj.) 23.00 Meséljünk! (ism.) 0.00 Nemzetközi Tánc bajnokság (ism.)	<i>magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában</i> 10.00 Egyházi műsor Marosvásárhelyi rádió 10.00 Híradás, Ultrarövid ráadás 11.00 Híradás, Gyermekműsor 12.00 Híradás 12.05 Igehirdetés, Délkör 13.00 Híradás 13.05 Szól a nóta, Itthon, Kisborosnyó, Kovászna megye 14.00 Zenés üzenetek 16.00 Híradó 16.10 Zenés üzenetek 17.00 Vasárnapra válogattuk KOLOZSVÁRI RÁDIÓ 2.00 Éjszakai váltás 14.00 Műsorismertetés 14.05 Dalposta 15.40 Vidékről vidékre 16.25 Körhinta, Zenenegyed 17.15 Egyházi műsor, unitárius 17.58 Műsorismertetés

TVR 2	PRO TV	ANTENA 1	PRIMA TV	DISCOVERY	SPORT.RO	ACASA	BUKARESTI RÁDIÓ
7.00 Anya az állatorvos (német sor.) 8.10 DP 2 tonomat 10.10 Figyelem, éneke-lünk! (ism.) 11.30 Atlasz (ism.) 12.00 Hírek, időjárásjelentés 12.30 A farm (ism.) 13.30 Teleshopping 14.30 Együtt Európába 15.30 A románok kincsei 16.00 Anya az állatorvos (német sor.) 17.00 Hírek 17.30 Vallomások 18.00 Euronews híradó 18.15 Lehet, hogy nem tudtad 18.30 A törvény ereje 19.00 Biznisz óra 20.00 Az oroszok kincsei arénája - reality show 21.00 N.S.A. 22.00 Hírek, időjárásjelentés 23.00 Titkos Szolgálat - MI5 (angol thrillersor.) 0.10 Visszajátszás 1.30 Vallomások (ism.)	7.00 Pro Tv hírek, Mi történik doktor Úr? 9.55 Könyvbemutató 10.00 Apafej (am. vígj., 1999) (ism.) 12.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sor.) 13.00 Pro Tv hírek, sport 13.30 Nevezz csak! (am. vígj. sor.) 14.00 Románia szeretlek! 15.00 Román komédia társaság - szórakoztató műsor (ism.) 16.00 Fiatal és nyugtalan (amerikai sorozat) 17.00 Pro Tv hírek 17.45 Happy Hour - szórakoztató műsor 19.00 Pro Tv hírek, sport 20.30 Tűzfal (amerikai- ausztrál thriller, 2006) 22.15 Az örökség (román sorozat) 23.30 Pro Tv hírek, sport 0.00 A rejtély (thrillersor.) (ism.)	6.00 Híradó, Sport 8.00 Jó reggelt - Razvan és Dani műsora 10.00 Sajtószemle Mircea Badea-val 11.15 Két hajdú és a kocsmárosné (ism.) 13.00 Híradó, Sport 14.00 Szavak és érzések (amerikai f. dráma, 2005) 16.00 Híradó, Sport 17.00 Közvetlen hozzáférés - Simona Gheorghe műsora 19.00 Híradó, Sport 20.30 Nálam az irányítás - reality show 22.00 Vad nárcisz (román dráma sorozat) 23.00 Híradó, Sport, időjárásjelentés 23.45 Bűnös show - Dan Capatos szórakoztató műsora 1.00 Max Havoc és a sárkány átka (amerikai akcióf., 2004) 2.45 Titkok a paradicsomban (görög sor.)	8.20 Sport Florentinával 8.30 Teleshopping 9.15 Pókerklub - szórakoztató műsor 10.00 Miss vidéki lány - reality show (ism.) 11.30 Ingatlan blitz 12.00 Autofórum 12.30 Teleshopping 13.15 Sport, diéta és egy sztár 13.30 Teleshopping 14.00 Zsoldoskatona (olasz-francia vígjáték, 1975) 16.00 A cseresznye a tortán 17.00 Lököttek 18.00 Hírek 19.00 Sport 19.30 Aki tud az nyer 20.30 Farmer feleséget keresek (reality show) 22.15 Lököttek (román vígjáték sorozat) 23.00 Mondenii Show 23.30 Szabadnak születtek (am. kalandf., 1992) 1.30 Hírek (ism.) 2.30 Lököttek (ism.)	7.00 Egyszer egy ilyet vezetni! 8.00 Újjáépítők 9.00 Halálos fogás - Hajnal hasad 10.00 Piszkos munkák - Majomgondozó 11.00 Végzetes másodpercek 12.00 Amcsi motorok - Senior és Junior 13.00 A túlélés törvényei 14.00 Állítólag... 15.00 Piszkos munkák 16.00 Hogyan készült? 17.00 Halálos fogás 18.00 Végzetes másodpercek 19.00 A túlélés törvényei 20.00 Állítólag... 21.00 Hogyan készült? 21.30 A legnehezebb munkák 22.30 Csendes szörnyetegek 23.30 A túlélés törvényei 0.30 Éljük túl a katasztrófát - Hurrikán 1.30 Ross Kemp - Gengszterbandák nyomában 2.30 Végzetes másodpercek	7.00 Sport.ro Hírek 10.00 Pontos sportidő (live) 12.00 Lipovan műsora 13.00 Sport.ro Hírek 13.10 Pontos sportidő 14.10 Külön kiadás 15.00 Sport.ro Hírek 16.00 Komolyan Banciu és Mironica műsora 17.00 Pontos sportidő (live) 18.00 Sport.ro Hírek (live) 19.05 Információk (live) 21.00 Sport.ro Hírek (live) 22.00 Gigászok harca 23.00 Local Kombar Superstars	9.45 Rosalinda (sor.) 11.15 Elátkozott paradicsom (sor.) 12.30 Mesés hölgyek (ism.) 13.30 Teleshopping 14.00 Marina (sor.) 15.15 Viktória (sor.) 16.30 Rosalinda (sor.) 17.30 Igaz történetek 18.30 Tengernyi szenvedély (sor.) 19.30 Tiltott gyümölcs (sor.) 20.30 Szerlem és becsület (sor.) 21.30 Analia másik arca (sor.) 22.30 Éjszakai történetek	<i>magyar nyelven a regionális stúdiók középhullámú adásában</i> 15.00 Híradó, kommentár 15.20 Magyar zenei lexikon 15.30 Kulturális mozaik Marosvásárhelyi rádió 11.00 Hírnegyedóra, Rádió-újság - Hasznos tudnivalók 12.00 Híradás 12.10 Művelődési hírek 12.35 Kispad - sportműsor (sor.) 13.05 Zenés üzenetek 14.00 Délutáni váltás 16.00 Híradás, Sport, Rádióújság 17.00 Híradás, Figyelő, Törvénytár 17.55 A nap hírei röviden KOLOZSVÁRI RÁDIÓ 2.00 Éjszakai váltás 8.00 Hírek, sport 8.10 Hangoló 9.50 Hírek, műsorism. 15.00 Slágeróra 16.00 Hírek 16.15 Hétköznapok igazsága 17.00 Nap-óra 17.30 Zene, zene, zenelánc 17.55 Hírek, műsorism.

LEN Kupa: nincs lehetetlen

Vízilabda

ÚMSZ

▶ A legjobb 16 közé jutás a tét a férfívízilabda-LEN Kupa második selejtezőkörének péntektől vasárnapig tartó küzdelemsorozatában, amelyben 32, nyolc csoportba osztott európai együttes érdekelt. Köztük a román bajnok Nagyvárad CSM Digi is, amely idén is menetel a hazai pontvadászatban. Az F csoport házigazdáiént, Cornel Gordan tanítványai a Sebes-Körös-parti olimpiai uszodában fogadják orosz, görög és olasz ellenfeleiket. A nagyváradi pólósok ma délután a görög AC PAOK Szalonikivel, szombaton délután az orosz Dinamo SHVSN Moszkvával, vasárnap délelőtt pedig az olasz Brixia Leonessa Bresciával játszanak, s céljuk a továbbjutást jelentő első vagy második hely megszerzése. A magyarok Franciaországban selejteznek tovább. A Ferencváros – a G csoportban – pénteken a görög Vuliagmenivel kezd, másnap a német Duisburggal folytatja, majd vasárnap a házigazda Nice gárdájával zárja a második számú európai pólós sorozat 2. selejtezőkörét. A csoportgyőzelem a megalapozott célja a Vad Lajos irányította, s az elmúlt víkendeken a Magyar Kupa negyedöntőjében a címvédő és bajnok Vasast búcsúztató Honvédnak is, amely a spanyol Terrassa ellen nyit, szombaton mérkőzik a német Esslingennel, s a befejezőnapon vív meg a vendéglátó Marseille együttesével az I jelű kvartettben. **A magyar csapatok programja:** pénteken: Ferencváros–Vuliagmeni és Honvéd–CN Terrassa; szombaton: Ferencváros–ASC Duisburg és Honvéd–SSV Esslingen; vasárnap: Ferencváros–Olympique Nice és Honvéd–CN Marseille. ◀

Izgalom a San Sirón

Labdarúgás

Turós-Jakab László

▶ A címvédő Internazionale 4-3-ra győzte le szerdán este a vendég Tottenham Hotspurt a labdarúgó-Bajnokok Ligája harmadik fordulójában. A 14. percben már 3-0 állt az eredményjelzőn, Zanetti (2.), Eto'o (11. – 11 m) és Stankovic (14.) volt eredményes, a 8. percben pedig az angolok elvesztették kapusukat, a durván szabálytalankodó Gomet. Szünetig Eto'o még egyszer megzörgette a kiállított kapus helyett pályára küldött Cucicini hálóját, 4-0. Emberelőnyben a nerazzurri a második féldőben lefékeztek, Gareth Bale szépített (52.), majd a végén még két gólt lőtt (90., 90+1.), és izgalmassá tette a hajrárt.

Az A csoport másik mérkőzésén nem bírt egymással a Twente Enschede és a Werder Bremen, a

hollandok gólját Janssen (75.), a németeket pedig Arnautovic (80.) szerezte. A sorrend: 1. Internazionale 7 pont, 2. Tottenham 4, 3. Twente 2 (4-7), 4. Werder 2 (3-7).

A B jelű négyesben százszázalékos maradt az Olympique Lyon, a francia csapat Briand (21.) és Lopez (51.) góljaival bánt el a Benfica Lisszabonnal. A csoport másik mérkőzésén, Gelsenkirchenben, Raul González duplázott, s Jurado is eredményes volt. A Schalke 04 így 3-1-re verte a Hapoel Tel-Avivot, amelynek becsületgólját Shechter szerezte az utolsó másodpercekben. **A csoport állása:** 1. Ol. Lyon 9 pont, 2. Schalke 04 6, 3. Benfica 3, 4. Hapoel Tel-Aviv 0.

Nani (7.) gyors góljának nem lett folytatása az Old Traffordon, ahol a Manchester United végül begyűjtötte a három pontot a török bajnok Bursaspor ellenében, 1-0. Glasgow-ban 1-1-re végző-

dött a skót Rangers és a spanyol Valencia összecsapása, mindkét gólt Edu szerezte: a 34. percben az ibér hálóba, rögtön szünet után pedig a saját kapujába talált be. A kiegyensúlyozott **csoport állása:** 1. Manchester United 7 pont, 2. Rangers 5, 3. Valencia 4, 4. Bursaspor 0.

A D csoportban az FC Barcelona simán nyert (2-0) a dán FC København ellen, a gólokat pedig ki más szerezte, mint Lionel Messi (19., 90+2.). Athénban nem született gól a Panathinaikos és az orosz Rubin Kazany találkozóján, így a görögök is megszerezték első pontjukat a kvartettben. **Az állás:** 1. FC Barcelona 7 pont, 2. FC København 6, 3. Rubin Kazany 2, 4. Panathinaikos 1.

A 2010–11-es BL-idény gólkirálya egyébként eddig kameruni Samuel Eto'o, aki a címvédő Internazionale mezében már hat-szor volt eredményes. ◀

◀ **Ez összejött. Zanetti is és Stankovics is betalált a San Sirón a Tottenham hálójába**

▶ Röviden

Hagi a Galatasaraynál

Ma délután hivatalosan is beiktatják tisztségbe Gheorghe Hagit, a Galatasaray labdarúgócsapatának régi-új edzőjét. A román szakember másfél évre szóló szerződést írt alá, bár eredetileg három évre szólót szeretett volna. Hagi 1996 és 2001 között öt évig volt a török alakulat játékosa, edzőként pedig a 2004–05-ös idényben vezette kupasikerig az isztambuliakat. A Galatasaraynak eddig gyenge a hazai idénye, a nyolc meccsen összegyűjtött 12 pont ugyanis csak a 9. helyhez elegendő. Hagi vasárnap mindjárt rangadóval debütál, a Fenerbahce ellen, idegenben.

Háromfelvonásos forduló

Csonka fordulóval folytatódik vasárnap a női kézilabda-Nemzeti Liga őszi idénye. A Kolozsvári U-Jolidon–Cetate Devatrans- és HCM Roman–HC Oțelul Galați-mérkőzéseket már szombaton lejátszák, a szombaton BL-erőpróban érdekelt Oltchim buzáui meccsét pedig hétfőn pótolják. A vasárnapi műsor: Resicabányai Universitatea–Tomis Konstanca, HC Dunărea Brăila–Brassói Rulmentul, Buk. CSM–SCM Craiova, Zilahi HC–Nagybányai Știința. A 6. fordulóból elmaradt mérkőzésen a HC Dunărea Brăila 31-26-ra nyert Craiován a SCM ellen.

Medgyesen a listavezető

A labdarúgó-Liga 1 12. fordulójának legérdekesebb mérkőzését szombaton, Medgyesen vívja a Gaz Metan és a bajnokságban vezető Oțelul Galac, a 15 órakor kezdődő találkozóról a Gsp Tv számol be élőben. A további műsor: pénteken: Victoria Brănești–Brassói FC (16.30 óra, Gsp Tv), Temesvári FC–Kolozsvári U (18.30 óra, Digi Sport), Besztercei Gloria–Dinamo (20.30 óra, Antena 1); szombaton: Astra Ploiești–Marosvásárhelyi MFC (18 óra, Gsp Tv), Universitatea Craiova–FC Vaslui (20.30 óra, Digi Sport); vasárnap: Sportul Studențesc–Rapid (15 óra, Gsp Tv), Kolozsvári CFR 1907–Unirea Urziceni (20 óra, Digi Sport); hétfőn: Steaua–Pandurii Târgu Jiu (20.30 óra, Digi Sport).

Craiován az éllóvas

A labdarúgó-Liga 2 Nyugati csoportjában a 9. forduló mérkőzéseit rendezik meg a hétvégén, köztük a Gaz Metan CFR Craiova–Petrolul Ploiești-találkozót. A további műsor: CSM Râmnicu Vâlcea–Szilágysomlyó, Bihor FC–Gyulafehérvár, Dacia Mioveni–UTA, Aradi ACU–FC Argeș, Nagyszebeni Voința–Alro Slatina, Tordai Arișul–Dévai Mureșul. A Poli Iași szabadnapos, miután ellenfele, a Lupényi Minerul visszalépett.

A szerbek megúszhatják a kizárást

Az előjelek alapján megúszhatja a kizárást az Európa-bajnoki selejtezőkről a szerb labdarúgó-válogatott, melynek szurkolói miatt múlt kedden le kellett fűjni az olaszországi csoportmérkőzést. Az ANSA olasz hírügynökség tegnapi értesülése szerint Jean-Samuel Leuba, az európai szövetség (UEFA) jogi illetékese azt javasolja, hogy a genovai meccset 3-0-ás megállapított eredménnyel az olaszok kapják meg, a szerbek pedig a következő három hazai találkozójukat – köztük az olaszok ellenit is – zárt kapuk mögött rendezzék meg.

Oroszország a világbajnok

Torna

T. J. L.

▶ Az orosz válogatott nagy csatában, az amerikaiakat mindössze két tizedponttal megelőzve győzött a 42. torna-világbajnokság női csapatversenyében. A szerdai viadalon a két együttes egészen az utolsó gyakorlatig fej fej mellett haladt, s végül a Jekatyerina Kurbatova, Alija Musztafina, Tatyjana Nabijeva, Xenia Afanaszjeva, Xenia Szemjonova, Anna Gyementyjeva összehajlású csapat 175,397 pontja győzelmet ért. Az amerikaiak 175,196 pontig jutottak, míg a kínaiak 174,781 ponttal szereztek meg a bronzérmeket.

Miután a legutóbbi két világbajnokságon mindannyiszor bronzérmes volt, a román csapatnak ezúttal be kellett érnie a negyedik hellyel. A trikolórok 173,096 ponttal zártak, szerencsét az alábbi pontszámokkal: **felemáskorlát:** Raluca Haidu – 13.700, Ana Porgras – 14.466, Gabriela Drăgoi – 14.066; **gerenda:** Sandra Izbașa – 14.333, Porgras – 15.066, Drăgoi – 14.133; **talaj:** Porgras – 14.133, Diana Chelaru – 14.733, Izbașa – 14.200; **ugrás:** Chelaru – 14.700,

Haidu – 14.866, Izbașa – 14.700.

Martiana Bitang, a román női tornászkeretet irányító szakember nem volt ugyan ott Rotterdamban, de azt nyilatkozta, hogy az orosz siker nem meglepő. „Megvolt a kellő intelligenciájuk ahhoz, hogy, még 2000-ben, amikor szinte sehol sem voltak világvizonylatban, hazavigyék legjobb edzőiket, és megkezdjék a csapatépítést. Az eredmények pedig meg is látszanak” – ismerte el Bitang, aki szerint az oroszok éveik fogják uralni a női tornát. A mai román válogatott tagjait Bitang szerint technikai képzettségük húzza vissza, hiszen a gyakorlatok kivitelezésével rendszerint nincs baj. A gyakorlatok nehézségi fokát kell növelni, s ezzel együtt a kiinduló jegyet, ehhez pedig rengeteg munkára van szükség – véli Mariana Bitang, aki szeretné azt hinni, hogy Románia képviselői rövidesen ismét ott lesznek a nagy világvizonylatok dobogóján.

A magyar csapat a 23. helyen zárta a selejtezőt, így a fináléban már nem volt érdekelt. Egy pihenőnap után ma az egyéni összetett szerepel műsoron, szombaton és vasárnap pedig a szerenkénti döntőket rendezik meg, biztató román részvételekkel. ◀

Kézilabda, csak hölgyeknek

Híresszefoglaló

▶ A 2010-es Európa-bajnokság közelgő selejtezői és az ezeket megelőző készülődések miatt a férficsapatok csak novemberben folytatják a kontinentális kupasorozatokban.

A hét végén tehát kizárólag a szebbik nem képviselői csatáznak. A női Bajnokok Ligája C csoportjában szombaton az Oltchim a veretlen éllóvas norvég HK Larvikot fogadja és győzelem esetén pontszámában beéri. A 18.15-kor kezdődő mérkőzésről a Digi Sport számol be élőben. Szintén szombaton a dán Randers HK vendége a nullapontos francia Toulon Saint Cyr.

A magyar csapatokra nehéz erőpróbák várnak. A B jelű kvartettben, a kétpontosok összecsapásán, a Debreceni VSC vasár-

nap azt a spanyol Itxako Navarrát fogadja, amellyel a szakemberek szerint a második továbbjutó helyért fog csatázni a sorozatban. A százszázalékos lipcei csapat az utóbbi évekhez képest jócskán legyengült Hypo Niederösterreichot fogadja szombaton, és aligha szalasztja el a harmadik siker lehetőségét.

A D csoportban a Győri Audi ETO KC szombaton a szlovén fővárosba látogat, ahol az eddig hibátlan Krím Ljubljánával mér össze tudását. A győriekhez hasonlóan kétpontos orosz Zvezda Zvenyigorod vasárnap az első pontjért (pontjaiért?) hajtó horvát Podravka Koprivnicát fogadja.

A négy csoportból az első két helyezett jut a középdöntőbe, míg a harmadikok átkerülnek a KEK nyolcadöntőjébe. ◀

A Eb-selejtezőkre készülnek a férfiak

A Nagyváradon zajló férfikézilabda-Kárpát-kupa első fordulójában tegnap a fehéroroszkok a tunéziaiakkal, a románok pedig a macedónokkal játszottak. Ma Románia–Fehéroroszország- (17 óra, Digi Sport), Macedónia–Tunézia- (19 óra), holnap pedig Fehéroroszország–Macedónia- (10 óra) és Románia–Tunézia- (12.30 óra, Digi Sport) találkozókát rendeznek. A trikolórok a 2012. évi Európa-bajnokság selejtezőire készülnek, október 28-án Karlovacban Horvátországgal, 31-én Nagyváradon pedig Spanyolországgal találkoznak.

Kinek-kinek a fejlődésregénye

Horváth Andor, A Hét egykori főszerkesztő-helyettese a lapot és egyetemi karrierjét élete két nagy esélyének tekinti

„A Hét sok éven át közvélemény-formáló fóruma volt a hazai magyarságnak. Bízom abban, hogy nemcsak az emléke marad fenn, hanem a hatása is. Úgy, ahogyan az hasonló szellemi termékekkel rendszerint történik: színező elemként feloldódva a történelem áramában” – vallja a bukaresti hetilap egykori főszerkesztő-helyettese, Horváth Andor.

Baló Levente

► Nem nevezhető tipikusnak, még napjainkban sem, hogy valaki egy csapásra vidéki tanárból fővárosi újságíróvá, lapszerkesztővé váljék. Hogyan történt, mi kellett hozzá abban az 1970-es évben?

– Kereken negyven évvel ezelőtt, 1970. október 23-án jelent meg A Hét első száma. Ehhez nyilvánvalóan az akkori hivatalosság – a kor nyelvén: a párt- és állami szervek – magas szintű döntésére volt szükség. Ebből egyenesen következett, hogy miután a szerkesztőség székhelyül Bukarestet jelölték ki, megteremtették ottani működésének feltételeit is. A mintegy húsz személyből álló szerkesztőség állományának nagyobb hányada nem volt bukaresti illetőségű, vagyis őket máshonnan kellett verbuválni. A fővárosi lét akkoriban nem számított a nagyon vonzó életformák közé. Ezzel magyarázható, hogy néhány tapasztalt, a lapszerkesztésben jártas szakember mellett az alapító tagok között többen (Ágoston Hugó, Ágopcsa Marianna, Huszár Vilmos és Jómagam) kezdők voltak. A főszerkesztőnek kinevezett Huszár Sándor két helyettesre támaszkodott munkájában, s Földes Lászlóhoz és Gálfalvi Zsolthoz hasonlóan komoly szakmai tapasztalata volt a főtítkári teendőket ellátó Kovács Andrásnak is. Rovatvezetőink Baróti Pál (irodalom), Kacsir Mária (színház és film), Dankanits Ádám (tudomány), Tabák László (nemzetközi élet) voltak. Ami saját személyemet illeti, anélkül, hogy korábban publikáltam volna, a döntő tényező a főszerkesztő bizalma volt, aki (Méhes György ajánlására) alkalmasnak ítélte arra, hogy a világirodalmi rovatot rám bízta.

► Milyen lap volt A Hét, minek köszönhető, hogy részint amolyan Nyugatnak tekintették, részint olyanoknak, amelyből a sorok közül a legtöbbet lehetett kiolvasni? Ebben milyen szerepet játszottak a lap vezetői?

– A Hét valójában a bukaresti *Contemporanul* modelljét követte, amely a hatvanas években igen jól szerkesztett, európai színvonalú hetilap volt (leszámítva persze az ideológiai megkötöttségeket). A profilját kialakító „alapító atyák” abból a megfontolásból indultak ki, hogy a romániai magyar sajtó jobban áll irodalmi lapok tekintetében, hiányzik azonban a palettáról a tudományos életre, a nemzetközi eseményekre való figyelés fóruma. Mai szóval „közéleti hetilapnak” képzelték el, persze ismét csak azzal a megszorítással: az adott ideológiai és cenzoriális feltételek között. Az első években a lapnak jót tett az, hogy Bukarestben szerkesztik. Nem mintha ott kevésbé érvényesült volna az arra kijelölt intézmények ellenőrzése és irányítása, de egészében véve kevesebb volt a kicsinyes gáncsoskodás és hivatalnoki gyávasság. Mindez azonban a nyolcvanas évek elején gyökeresen megváltozott. Igen, a lap vezetői döntően hozzájárultak ahhoz, hogy a lap szellemiségében érvényesüljön a nyitottság, a kritikai gondolkodás, sőt, bizonyos fokú nonkonformizmus. Az első vezető gárda tagjai már mind túl voltak a kommunizmus keltette reményeken vagy álmokon, s a rendszer egyre erősödő diktatórikus vonásai az évek során mindinkább a kételkedés, a kritika, az elutasítás irányába terelték gondolkodásukat. Mindenki átélte a maga fejlődésregényét a rémületos visszafejlődés-regény közegében. Ezen a folyamaton velünk együtt más

Fotó: Rohonyi D. Iván

szerkesztőségek is átmentek, de abban azért érezhető különbségek voltak, hogy egyik vagy másik folyóirat mennyire vállalta is ezt szerkesztéspolitikájában.

► Mi történt azon az ominózus 1983. októberi napon, kereken a tizenharmadik évfordulón? Hogyan élte meg a vezetőség leváltását?

– Az ismert vicc szerint kizárnak valakit a pártból, és az indoklás úgy szól, hogy elhajolt a párt vonalától, ő viszont azt válaszolja: szó sincs róla, ő továbbra is azt a vonalat követi, aki elhajolt, az maga a párt. Megváltottak „odaferent” a nyilvánosság felé, az aranykorba lépő kommunizmust és annak lángeszű vezérét. Éveken át állandóan konzultáltunk a készülő lapszámokról a *Contemporanul* szerkesztőivel, és egy idő után rémülten láttuk, hogyan teszik tönkre – nem önszántukból, de az ellenállást sem kockáztatva – a korábban oly remek hetilapot. Nálunk ez nem ment

ilyen könnyen, hogy úgy mondjam, minden négyzetcentiméterért megküzdötünk. Szerettük volna ugyanazt a lapot szerkeszteni, mint 1970-ben, de ez lehetetlenné vált. Kisebbségi nagyobb összeütközések nyomán gyűltek a terhelő bizonyítékok, jelentések és feljelentések. Végül kitalálták azt a komédiába illő provokációt, amelyből politikai vétség lehetett csinálni, s leváltották a lap főszerkesztőjét és helyettesét. Anélkül, hogy egyenlőség jelet lehetne tenni a leváltás és az ötvenes évek tragikus végű koncepciói perre közé, az sem volt éppen kellemes élmény, tudniillik az embernek tudomásul kellett vennie, hogy a rendszer őt kifejezetten megbízhatatlan „elemnek” tekinti, s vele a továbbiakban ekként is fog bánni.

► Lapszerkesztői tevékenységük miatt volt-e részük zaklatásban a titkoszolgálat, a belügy részéről?

– A „zaklatás” szó festői megfelelője annak, aminél részint kevesebből, részint többről van szó. A Szekuritáté egy olyan fővárosi intézménnyel szemben, ami-

lyen egy magyar hetilap, bizonyos játékszabályoknak megfelelően viselkedett. Szerkesztőket beszervezett, hogy „besúgjanak” – volt, akiről tudtuk, hogy ezt teszi. De az Intézmény hivatalosan is tiszteletét tette olykor a szerkesztőségben egy ezredes személyében. Vele a főszerkesztő előbb egy órán át komoly eszmecsere folytatótt teljesen érdektelen dolgokról – utána mindig törte a fejét, vajon mi lehetett a közlésre szánt, vagy fordítva, a tőle megtudakolt információ –, majd pedig pálinkával kínálta. A szerkesztőség természetesen ki volt szolgáltatva a Szekuritáténak, hiszen fogalmunk sem volt arról, kitől milyen feljelentések futnak be irodáinkba, hogy dossziéinkat gyarapítsák. Ugyanakkor a szerkesztői státusnak volt – s mindvégig meg is maradt – bizonyos rangja és súlya. Mondok erre egy példát. Megjelent a szerkesztőségben egy belügyes, és kérte a beérkező levelek kimutatását. Tudni kell, hogy a szerkesztőségbe sokféle levél érkezett: kéziratos tartalmazók mellett olyanok is, amelyek közügyi sérelmeket (például iskolaügy) vagy személyes panaszokat tettek szövé-

zal a céllal, hogy rájuk valami módon orvoslást találjunk. Egyik-másik nagy bajba keverte volna a feladót, ha „illetéktelen” kézbe kerül. A főszerkesztővel úgy találtuk jónak, hogy telefonon érdeklődjék a párt sajtóosztályán: egyetértenek-e a belügy eljárásával. Nem értettek vele egyet, és a „betolakodó” bocsánatkérések közepette távozott. Ebből is látható: a rendszer első számú hatalmi tényezője a párt volt.

► Az 1989-es fordulat után pályája gyökeresen más irányt vett. Egyetemi karrierjét vagy A Hét szerkesztőségében eltöltött éveket tekinti élete legfontosabb teljesítményének?

– Úgy tekintek rájuk, mint életem két nagy esélyére, és nem rangsorolom őket. A Hét olyasmivel ajándékozott meg, ami az adott körülmények között a legmagasabb formája volt egy fiatal számára a szocializációnak. Megtanított arra, hogy az emberi lét egyedüli természetes közege a közösség, amelyet összetartanak a közös célok és értékek, a megbízható emberközi viszonyok, a szellemi versenyképesség kultusza. Felvértezett azzal a tudással, hogy a társadalmi létfeltételek egésze soha nem az egyéni múlik, az viszont igen, hogy velük szemben miként teszi próbára jellemét, tehetségét, mozgósítja szellemi energiáit. És ott értettem meg azt is, hogy a nagyobb közösség egészséges működése elképzelhetetlen felelősen, távlatokban gondolkodó, becsületükre adó értelmiségiek összjátéka nélkül – akár függetlenül is attól, hogy szellemi termékek éppen teret kapnak-e a nyilvánosságban. Az egyetemi karrier (1990 után) visszavezetett a könyvek világába – már fiatalon az volt az álmom, hogy közöttük éljek. Óriási gazdagodásként életem meg, hogy újra tanulhattam, és elmélyülhettem a világirodalom klasszikusainak műveiben. Egyre inkább megszilárdult ezalatt bennem a meggyőződés: a világot, amelyben élünk, csak az érti a maga összetettségében és mélységében, aki kellő jártasságot szerez az elmúlt évezredek kultúrájában, beleértve azok újabb értelmezéseit is.

Intézmények és teremtoik

Domokos Géza

A fővárosi értelmiségért

(...) Szerintem a hatvanas évek végén, hetvenes évek elején életre hívott bukaresti magyar intézmények működését nem szabad előítélettel nézni, meg kellene vizsgálni,

Domokos Géza és Gálfalvi Zsolt a kilencvenes évek elején

ami történt, tudományos eszközökkel és tárgyszerűen. Milyen szerencse volt, hogy A Hét élére odakerült Huszár Sándor, vele Földes László, hogy elhatározta, Bukarestbe megy Horváth Andor, Ágoston Hugó, hogy ott dolgozott Gálfalvi Zsolt, Rostás Zoltán, Kacsir Mária, Halász Anna. A Tévénél kifuthatta magát, kiélhette kezdeményezési szenvedélyét, építő nyugtalanságát, nemzeti elkötelezettségű szándékait Bodor Pál, és a számukra új szakmában megjelentek olyan tévés személyiségek, mint Boros Zoltán, Aradits László, Simonffy Katalin, Xantus Gábor, Csep Sándor. (...)

Amikor a Kritérionról beszélünk, akkor rendszerint csak a magyar könyvekre gondolunk, és arra a szerepre, amelyet a kiadó a romániai magyar kultúrában betöltött. De talán még nagyobb volt az intézmény szerepe a kisebb nemzetiségek anyanyelvének védelmében, művelődésében. (...) Azzal, hogy a Kritérion megnyitotta irodalmárait, nyelvészeit, néprajzkutatóit előtt a kapuit, évi összefoglaló antológiákat adott ki jiddisül, szlovákul, ukránul, fiatal szépirokat buzdított arra, hogy írjanak, akik később ismert közéleti emberek lettek. (...) Voltak olyan kolozsvári értelmi-

ségek, akik nagyon nehezteltek azért, hogy A Hét Bukarestben jelent meg. Ha valaki átlapozza azoknak az éveknek a kollekcioit, könnyen rájön, hogy nem volt igazuk azoknak – sajnos a Kritérion munkatársa és hű barátja, Balogh Edgár is közejük tartozott –, akik próbálták megakadályozni a lap fővárosi létrejöttét. (...)

kapcsolatában minél jobban használja ki a lehetőségeit: párbeszédet folytasson a magyar értelmiségekkel, fiatalokkal, magyar főiskolásokkal, egyetemistákkal, akik Bukarestben tanultak. Ennek nagyon fontos szerepe volt.

(Bányai Éva: „Pár percen múlt”. Beszélgetés Domokos Gézával)

Szász János

Törekvés a szintézisre

▶ **Hogy értékelte a Ceausescu színre lépésével létrejött változásokat? '68 körül érezni lehetett a liberalizációs politikai diskurzust. Hogy nyilvánult meg, és mi volt a következménye?**

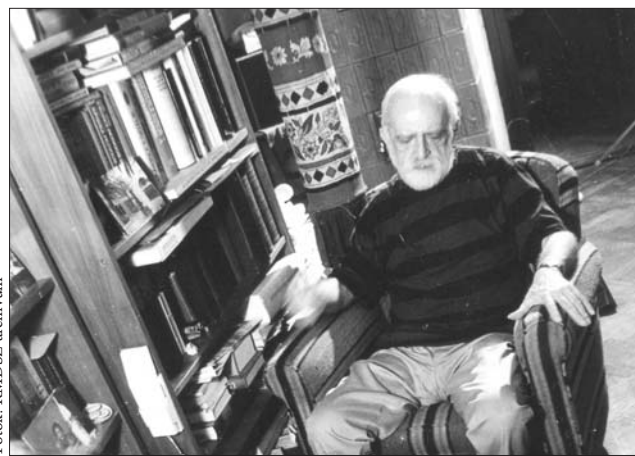
– Akkor, a hatvanas évek végén és a hetvenes évek elején volt egy kedvező liberalizálódó tendencia, ami nyilvánvaló, hogy magában foglalta a nemzeti kisebbségeket (akkor nemzetiségeknek hívták őket). Bukarestben volt egy nemhivatalos magyar képviselő, amely a pártnál meg a Művelődési Bizottságnál szorgalmazta ezeknek az intézményeknek a beindítását. Egy ilyen triumvirátus volt Domokos Géza, Bodor Pál és Szász János. Állandóan kihallgatásokat kértünk, állandóan beadványokat írtunk, ahol lehetett, felszólaltunk, szóvá tettük, hogy ezekre a dolgokra szükség van. (...) Így született A Hét is. Azzal érveltünk, hogy nincs olyan tömegnek szóló lap, amely értelmiségi szinten az ország ügyeit tárgyalja, mert a Korunk egy elit folyóirat. És ezt beszívták. Persze ezekben a szövegekben – hát, ha a kezünkbe kerülne, elborzadnánk! – mindig benne van, hogy milyen fontosak az ország eredményei, a párt politikájának gyümölcse... E nélkül nem lehetett szövegni vagy szövegni. Én kellemtlenül emlékszem vissza ezekre a dolgokra, de visszaemlékszem, mert ez volt a valóság. (...)

▶ **Ki választotta ki A Hét szerkesztőit?**

– Különböző pártbizottság-

ok, a bukaresti propaganda-osztály, a kolozsvári kulturális osztálya a pártnak. És ahogy lehetett, egy kicsit még mi hárman is beleszóltunk, javasoltunk. (...) Attól függött, hogy mi volt épp napirenden: a „pofa be”, vagy „nézzük meg, miről van szó”. Ilyen személyek voltak. Nem szabad elfelejteni, hogy a dilettantizmus több éves Romániában. Akkor is megvolt: kapkodás, hevenyészés, ezeket ki lehetett használni, más egyébről szó se lehetett. A Hét ezeket az áramlatokat szintén kihasználta. Ez nagy erénye volt szerintem a lapnak, és ez is igazolta annak idején a megjelenését, persze akkor arról volt szó, hogy legyen még egy magyar intézmény. Ez izgatott a legjobban, persze a lap minősége is, de sokkal jobban a szintézisre törekvés. Mind a kisebbségi kérdésben, mind általában minden témában, amihez nyúlt. Egy kis Korunk, de publicisztikai ihletésű, olvasmányosabb, virtuálisan többekhez szól. (...)

▶ **Bodor Ádám interjúkötetében, A börtön szagában Balla Zsófia Önt Majtényival és Huszár Sándorral**

Szász János a kilencvenes évek végén

együtt a „magyar irodalom kijáró emberei” egyikeként nevezte meg. Hogy lehetett kijárni ezeket a dolgokat?

– Úgy, hogy az Írószövetségnek megvoltak mindenféle kapcsolatai, s pusztán a titulusra, arra, hogy az ember az Írószövetség titkára volt, odafigyelték. Így sikerült kijárni bizonyos dolgokat. Nyomdapapírtól kezdve útleveleig, külföldi orvosságokig, az Írószövetség nyaralóiba való beutalásokig és így tovább. (...)

▶ **Milyen volt a magyar irodalmi élet a hetvenes évek elején Bukarestben?**

– Maga egy illúziót kerget, és azt hiszi, hogy A Hét a bukaresti valóságból született. Ez nem igaz. Olyan értelemben született a bukaresti valóságból, hogy itt is szorgalmazták a megszületését. Méghozzá több szinten, nekem lehetőségem volt az Írószövetség útján, Domokos Géza Központi Bizottsági tag volt, Bodor Palinak ott volt Gere Mihály a Központi Bizottságtól. Akkor mindenféle kapcsolatok kellettek. Irodalmi élet azután lett. Feljött Gálfalvi írni a kritikáit, feljött Földes, írta a maga cikkeit és tanulmányait. Itt volt Huszár Sándor, írta a maga novelláit, és ekkor lett irodalmi élet. (...) A Hét teremtette az irodalmi életet, nem pedig fordítva, az irodalmi élet A Hétet. (...)

▶ **Mi volt a legkedvesebb élménye A Héttel kapcsolatban?**

– Amikor egyéves volt a lap, akkor volt egy pohárkoccintás, de nagyon szerény, nem szállt a fejekbe, és volt valami könnyedség és öröm az emberekben, hogy eltelt egy esztendő, ott volt az egyéves

az időben, így történt, finom volt, megmaradt emlékek.

▶ **És a legkellemetlenebb élmény?**

– A legkellemetlenebb élmény az volt, amikor a fiúkat kirakták. Annál kellemetlenebb, szörnyűbb nem volt. Senki nem tudott semmit. Ők feljöttek hozzám, itt laktam közel egy másik utcában. Egyszer csak csengettek, dél volt, beállít halottsápadtan a fél szerkesztőség, elmondták, hogy mi történt. Rögtön telefonáltam Domokos Gézával, ő már tudott róla, mert Huszár felhívta, de azt mondta, köve hiszi, hogy lehetne bármit is intézni, mert nemzeti ügyet csináltak belőle. Amikor a magyarokkal ki akarnak szűrni, akkor mindig nemzeti ügyet csinálnak a dologból. Ez régi recept. Ezt tudjuk. (...)

▶ **Mi volt A Hét sikerének a titka?**

– Mindenhez hozzá tudott nyúlni, szintézist teremtve, népszerűen. Mondjam úgy, hogy demokratikusan? A szónak az igazi értelmében, hogy minél többen értsék meg. Érződött rajta az, hogy anélkül, hogy a mellét verné: magyar. Az Utunknak teljesen eltűnt az ilyen jellege, A Hétnak megvolt, és meg is maradt, riportokban, amiben lehetett, hol elméleti cikkekben, hol felmérésekben. Az emberek érezték, hogy ez róluk szól, nekik való.

▶ **Voltak író-olvasó találkozók? Bukarestben is?**

– Hogyan! Igen, volt a Petőfi Házban, Kolozsváron, Nagyváradon... Nem szorgalmazták túlságosan, volt egy pár, azoknak nagy sikerük volt. Egy kicsit félték attól, hogy az embereknek túlságosan kinyílik a szájuk. Mert így is – utólag tudtam meg – Huszárnak állandóan baja volt a szekuritáival és a cenzúrával. Állandóan gyötörték. Miközben bátornak kellett lenni, nagyon kellett vigyázni. Ki voltak rájuk, mindenki tudta, a hivatal is tudta, hogy itt mi történik. Az első ügy, az első ürügy elég volt ahhoz, hogy a szerkesztőséget felrobbantsák.

(Bányai Éva: „Elképzelhetetlen, milyen lelki tusákba került...” Beszélgetés Szász Jánossal)

Kinek-kinek a fejlődésregénye

Folytatás az 1. oldalról

▶ **Mindent összevéve, hogyan értékeli A Hét szerepét a romániai magyar sajtó és közösség életében?**

– Előbb-utóbb elkészül a korszak magyar sajtójának monográfiája, és akkor összefüggő, dokumentált képünk lesz arról, mit is hozott létre, hogyan műkö-

dött az a folyóirat- és sajtókultúra. A rendszer hazai történetében (1944–89) az 1970-es év szinte a felezőponton található. Az ötvenes évek terrorja már messze van, s elválaszt egy jó pár év a nyolcvanas évek véglletes neodiktatúrájától is. Néhány év „fellelegzés” volt éppen napirenden – nem sokáig. A remény neve akkoriban ez volt: „em-

berarcú szocializmus” (euro-kommunizmus, Lukács-iskola). Mást – de a rendszeren belül. Fokozatosan kiderült (lengyel válság), hogy ez lehetetlen. Összesen két választás maradt: a rendszer kiszolgálása (kényszerből vagy oportunitizmusból) vagy a rendszer elutasítása. A magyar lapok (Korunk, Igaz Szó, Új Élet, Művelődés, Ifjú-

munkás) szerkesztőinek egy részében lett volna kurázi, hogy – nyilván leplezetten, burkoltan – inkább a másodikat válassza, miközben az egyre nagyobb nyomás alatt erre egyre kevesebb módjuk nyílt. Örvendtes, hogy 1990-től – amikor főszerkesztője Gálfalvi Zsolt lett – A Hétnak megadatott az újjászületés esélye, és szomorú, hogy utód-

ja kezén a történet a lap kimúlásával végződött. A Hét 1983-ig olyan hetilap volt, amely nagyjából szerkesztőinek szándékait tükrözte, miközben persze meg kellett felelnie a hatalom elvárásainak is. Utána a helyzet meredeken romlott – az érzéketlenség kedvéért a két periódus viszonyát a 75:25, illetve 25:75 aránnyal írnám le. Több

száz munkatársával, több ezres kitartó olvasótáborával A Hét sok éven át közvélemény-formáló fóruma volt a hazai magyarságnak. Bizom abban, hogy nemcsak az emléke marad fenn, hanem a hatása is. Úgy, ahogyan az hasonló szellemi termékekkel rendszerint történik: színező elemként feloldódva a történelem áramában.

Huszár Sándor

Nem csak lapot csináltunk

► **A hatvanas évek közepétől, Ceaușescu színre lépésének következtében elkezdődött egy liberalizációs hullám, új magyar intézmények jöttek létre, kicsit szabadabban lehetett gondolkodni, tevékenykedni. Hogy emlékszik vissza erre az időszakra?**

– Semmiképpen sem úgy, hogy ez egy szabadabb időszak lett volna. Ceaușescu (...) nem vonult be Csehszlovákiába akkor, amikor a szovjetek és magyarok. Ezért a magyarokat biztatták fel a szovjetek, hogy megbüntessék őt, mert a romániai magyarság nagyon rossz helyzetben volt. Tulajdonképpen védekezésből alapította akkor Ceaușescu a romániai magyar intézményeket. Előbb maga mellé vette Fazekas Jánost és több magyar nemzetiségű aktivistát, végigment a Székelyföldön, mindent megígért, és ezzel megnyerte magának a magyarokat. Nem lehetett megtámadni Ceaușescut, mert a magyarok mellette álltak ki, értem benne magunkat, értelmiségieket is. Bukarestben létesített három nemzetiségi intézményt: a televízió magyar adását, amelynek egyik alapítója a feleségem volt, A Hét nevű magyar művelődési, nemzetiségi hetilapot, és a Kritérium Kiadót, ez utóbbi volt a legfontosabb. Ha Ceaușescu ezeket megalapította, biztosítania kellett magát arról is, hogy olyan embereket szervezzen be, akikben megbízhat. Domokos Gézáról azelőtt is mindent tudtunk, mert ő sokat dolgozott és nagyon megbízható ember volt a szónak magyar értelmében is, a televízióhoz Bodor Pált nevezték ki, bár előzőleg engem akartak, én javasoltam őt. (...)

► **Miért fogadták el ezeket az állásokat?**

– Elsősorban a magyar értelmiségiek bizalma miatt. Az öreg kommunisták, hogy így mondjam, bíztak bennünk, és ők biztattak, hogy „ti tudnátok itt valamit csinálni, fogadjátok el”.

► **Mi volt A Hét fontossága, a legfőbb jellegzetessége?**

– Ilyen lap még nem volt Romániában, mert nem iro-

dalmi, nem (tisztán) politikai, hanem tudományos és közművelődési hetilap volt. (...) Így lett jelentősége A Hétnek, amelyben a tudományos nyelv, szociológia, politika először jelent meg Romániában magyarul. Egy sokoldalú, húszoldalas hetilap lett, amelynek a fő törekvése az volt, hogy megteremtse a magyar tudományos nyelvet. Ennek a lapnak alig fele szólt irodalomról, a többi tudomány, és a tudomány többi vonatkozása.

► **Miért pont Ön lett A Hét főszerkesztője?**

– Hogy kerültem én oda? Messziről kell kezdenem. Én egy székely családból származom, a 16. századból szerzett, lófőszékely nemesseggel büszkélkedhetek, ez a család háromszáz évig protestáns papi család volt. Én pedig megszülettem 1929-ben katolikusnak és ipari proletárnak. Időközben, ugye, elvesztettük az első világháborút, a szüleim eljöttek Kolozsvárra szolgálni, én már ott születtem. Siklódi Lajos voltam az iskoláig, amikor felszólított a tanító néni, hogy Huszár Sándor!, néztem hátra, hogy ki az. Édesanyám még cseléd, édesapám már sofőr, bekerül a gyárba, a Dermatába, kijutunk a világba. Egy kolozsvári külvárosba, a Szén utcába kerültünk, ott kaptak apámék lakást, ahol románok között éltünk. (...)

'45-ben tüntettünk, édesapám bevitt a gyárba dolgozni. Előzőleg a piarista gimnáziumba kerültem, mert édesanyám „bemosott” a Piarista Főgimnáziumba, ott minden hónapban az igazgató úr közölte velem, hogy a társadalomnak munkás emberekre is szüksége van, menjek vissza a gyárba. Ez ment 1946-ig, akkor édesapám rájött, hogy Erdélyben Románia lesz, „gyere be velem a gyárba”, mondta. Szerettem a könyveket, elbújtam az egyik raktárba és olvastam. A szakszervezeti elnök megtalált ott, azt hittem, kirúgnak. Ehelyett letolta apámat, hogy egy ilyen embert, aki szeret olvasni, behoz napszámossá, a munkásosztálynak értelmiségiekre is szüksége van. (...) Az érettségi után visszamentem a gyárba. Megérkeztem, azt mondja Penkei Tibi, aki azóta mérnök lett: „Eltárs, írdál valami faliújságcikket!” Másnap kijött Kovács András, az Igazság szerkesztője, és bevitt az Igazsághoz. Gáll Ernő azzal fogadott, hogy: „Öregem, nekem az a feladat, hogy munkákádereket tobozozz. De van egy kérésem, ne mondd meg senkinek, hogy érettségiztél.” Így lettem én munkásíró!

Az élet ott avatkozott bele, hogy véletlenül nem voltam tehetségtelen, és kezdtem írogatni. S megszerettek. Er-

re Gáll Ernő kezdett hozzáragaszkodni: „Huszárka, van pénzed? Nesze, itt van, nem kell visszaadnod...” Ragaszkodott hozzám, annyira ragaszkodott, hogy mivel ő volt a Bolyain a Filozófia Tanszék professzora, beíratott az egyetemre: „Huszárka, holnapról kell menni egyetemre. Egyetemista vagy.” Elmentem egyetemre, megint csak kiderült, hogy nem vagyok tehetségtelen, másodéven kineveztek tanársegédnek. Így végeztem az egyetemet, közben írtam az újságot, és kezdtem irodalmat is írni, ez 1948-ban volt, '50-ben megjelent az első novelláskötetem. Nem is annyira a tehetség volt a fontos, hanem a származás, munkásszarmazású voltam, ez akkor nagyon fontos volt. Közben Gáll Ernő átvitt az Utunkhoz. Író lettem. Gáll Ernő egy nap azzal fogad: „Huszárka, hallom, kineveztek írónak.” Ugyanis meghívtak a fiatal írók első országos kongresszusára. (...) Ceaușescu zseniálisan gonosz ember volt, volt egy ötlete: ha ő rákényszerül arra, hogy csináljon Bukarestben állást, lapokat, nem nevez ki embereket a saját szakállára, mert ő lesz a hibás, ha nem jól sül ki. Összehívta a magyar értelmiségiek legjavát,

is, másokkal együtt, letartóztatták, börtönbe vitték. Engem megvédett Fazekas János. (...)

► **Miért lett a címe A Hét? Volt már két ilyen nevű elődje.**

– Örököltük a címet, én nem akartam, azt mondták, hogy ez semleges, mert már volt ilyen, nagy baj nem lehet belőle... Sőt, mondták, annál jobb, ha össze lehet keverni. Az indítás napjában (október 23.) volt-e valamilyen mögöttes szándék? Dehogy, sőt, amikor kiderült, hogy október 23-ikán indítunk, én felszaladtam a párthoz, de ott azt mondták, hogy nem jelent semmit.

► **Hogyan állt össze a szerkesztőség?**

– Általában nem mi válogatunk, kijelöltek embereket. De jól alakult. Mi egy közösségi orgánium voltunk, nem csak lapot csináltunk, hanem: A Hét kiállítását Kovásznán, a szárhegyi alkotótáborn, a székelyudvarhelyi Népszínházban. Még ennél is több voltunk: érdekszervezet. Beszterce mellett, Szilágytacról jött le egy pap még valakivel, Petőfi ünnepséget tartottak, és egy olyan Petőfi verset szavaltak, amelyik nem volt benne a Romániában kiadott kötetekben:

Sáska László orvos, Afrika-utazó a szerkesztőségben, 1972 őszén (baloldalt Ágoston Hugó)

Balogh Edgár mesélte el. És kérdezte, kit nevezünk ki. Edgár mondta, hogy szünetben elkezdtek tanakodni: „Itt van ez a Huszár, ez olyan tehetségesen megy neki a fejjel falnak, mert nem tudjuk, mit akar ez a gonosz, de ha Huszár elbukik, kiderül”. Itt nem is hősiességről van szó, hanem racionális megfontolásról. Így kerültem én – egy kicsit áldozati bárányként – oda.

Megjegyzem, Fazekas János nagyon szeretett bennünket; tartott egy gyűlést '57-ben, rettenetesen letolt engem, hogy nincs ellenforradalom, azt mondta, ha forradalom lenne, nekem csak fapuskát adna, mert nem tudná, hogy hová lövök. Fazekas később felhasználta, hogy ő már megbírált engem. Páskándinak nem volt ilyen háttere, őt

ják békén őket. De volt egy kikötése: „rúgja seggbe őket!”. Szabadkoztam, de hát egy papot... „Nem számít, mondta, tanulják meg!” Nekem szükségem volt az emberek szeretetére, magamért is tettem. Mellékállásom volt a főszerkesztés.

► **A kéziratokat kérték, vagy a szerzők jelentkeztek irásokkal? Ki döntött a kéziratok sorsáról?**

– (...) Aki nálunk közölték: a romániai magyar irodalom krémje volt. Mi arra törekedtünk, hogy megnyerjük az embereket, mert Bukarestben jelenlétük meg, féltünk, hogy megijednek tőlünk: attól, hogy Bukarestet képviseljük, az Előrével együtt, amelynek nagyon rossz híre volt. Kolozsvár, Marosvásárhely volt a romániai magyar irodalom központja, akkor Bukarest egy protokolláris világ volt. A Hétnek és a Művelődésnek nagy szerepe volt a változásban, mert új, értékes emberek jöttek oda.

► **Kikből állt A Hét olvasóközönsége?**

– Kik olvasták? Magyar értelmiségiek. Húszezer példányban jelent meg. Az elején jól működött a terjesztés, de aztán egyre gyakrabban hívtak Sepsiszentgyörgyről, hogy nem vittek oda lapot. Elvitték Moldvába és a falvakba, oda, ahol senkit nem érdekelt a lap. Minden lapszámban volt visszajelzés, ezt kultiváltuk is.

► **Hogy történt az eltávolításuk 1983-ban? Koholt vádak játszottak közre?**

– Nem egészen koholt volt: megunták az állam azt, hogy egész Erdély hozzám járt panasza. Kerestek okot az eltávolításomra. (...)

► **Kik elleneztek, vagy kik nem örültek a bukaresti lapnak?**

– Hajduék elleneztek Vásárhelyről, konkurencia voltunk számukra, félték attól, hogy mi más nyelven beszélünk, és kiderül, hogy ők árulók.

► **Önöknek nem volt ellenérzésük Bukaresttel szemben?**

– Nem. Ellenkezőleg, bennünket mindenki azzal biztattott, hogy mi ott közel leszünk a vezetőséghez és tudunk intézkedni. Jellemző, az én egyik első tevékenységem az volt, amikor elfoglaltam a főszerkesztői helyet, hogy román kollégát, Gelu Păteanu vettem fel, mert ő jó műfordító volt, és tudtuk azt, hogy megindulnak Erdélyből a magyarok Bukarest felé, ha mást nem, egy kérvényt meg kell írni románul, vagy elkísérni az embereket a hivatalokba, ez nekünk nagyon fontos volt. Păteanu végig nagy szolgálatot tett ilyen értelemben. Nekünk nem volt ellenérzés-

sünk, hogy Bukarestbe kerültünk. (...)

► **Önt a magyar irodalom kijárá emberei között tartják számon, azok között, akik sokat segítettek az erdélyieket.**

– Sok mindenkit Dumitru Popescunak is köszönhetően húztam ki a bajból. Számos ilyen eset volt, de mindenre nem tudok visszaemlékezni. De ez a segítség-nyújtás kölcsönös volt, mert azok, akik én segítettem, jelezték, hogy szeretik a lapot, írtak bele, nem véletlenül volt egy jó lap, mert a legértékesebb emberek írtak oda. Dumitru Popescu „Dumnezeu” volt az egyik fő támogatóm, amíg fő funkcióban volt. '83-ban már nem tudott megvédeni, akkorra már eltávolították, bár addig ő írta Ceaușescu beszédeit.

► **Mit jelentett akkor közéleti személyiségnek lenni, mennyire volt kötelező részt venni a politikai életben?**

– Feltétlenül részt kellett venni. Volt a román pártéletmiség között is ilyen szakadás, egy része bennünket támogató, más része Hajduékat. Ugy, ahogy Fazekas Hajduék felé is hajlott, de tudta, hogy bennünk bízik a romániai magyarság, s a román értelmiség egy nagy része.

► **Volt-e valamilyen nemzedéki összetartozás a bukaresti magyar írók között?**

– Valamelyest volt, de nem feltétlenül, mert Méliusz József nem a mi nemzedékünk volt, mégis a legfontosabb tagja volt annak a társaságnak, amelyhez még Szász János, Majtényi Erik tartozott, és Domokos Géza, aki vezéregyéniség volt; velük testvéri viszonyban voltam.

► **Hogyan működött a cenzúra? Kik voltak a cenzorok?**

– Koppándi volt a főcenzor, a magyarság legundorítóbb figurája. Nekem nagyon sokat ártott. A leváltásom is nagyrészt az ő nevéhez köthető. Az volt a fontos, amit ő mondott, nem az, hogy mi történt tulajdonképpen. Nehéz ezeket visszaemlékezni, mert rég történt. (...)

► **Kompromisszumot kellett kötni. Mi volt a határ?**

– A lelkiismeret. Én ezt tettem a hatalomért, s ezért milyen hatalmat kapok, hogy megvédjem a kortársaimat, megvédjem a lapomat, megvédjem a magyarságot, mert ez volt a legfőbb törekvésünk és legfőbb gondolatunk. Sok pártpropagandaanyag jelent meg A Hétben, de tudtuk, meg kell jelenteni, ha nem, megfúrnak, és semmi hatalmat nem kapunk. Állandó játék volt ez az adok-kapok, s nagyon kínos helyzeteket eredményezett. Állandó volt a lelkiismeret furdalás és a félelemérzet, hogy mit mennyiért adunk el. (...)

(Bányai Éva: „Mellékállásom volt a főszerkesztés”. Beszélgetés Huszár Sándorral)

Állandósult vészhelyzetben

Gálfalvi Zsolt

Vissza akarták csinálni

(...) 1970-ben alakult meg a bukaresti *A Hét*, és oda hívtak, és hát miért ne mondjam meg, hogy a barátaim hívásán túl nyomatékosan is küldtek. Akkor a felmutatandó eredmények között a Kriterion mellett első helyen szerepelt *A Hét*, és a szerkesztőséget meglehetősen határozottan hozták össze. Nemcsak rám vonatkozik ez, hanem jó néhányra a szerkesztő társaim közül, akik más városból költöztek ide.

► Konkrétan ki befolyásolta az összetételt?

– A szerkesztőség kinevezett vezetője – ami akkor Huszár Sándorból és belőlem állt – javasolhatott, de hogy kiket tudnak meggyőzni, hogy ide költözzenek, baráti hívásokon túlmenően, az a pártszervek határozott rábeszélésétől is függött. Ígértek is sok mindent, például lakást, ami abban az időben nagy szó volt, és valóban biztosítottak is, nem rögtön – én másfél évig laktam szállodában akkor –, de végül nagyjából megfelelő lakásokat is kaptunk. Ezen túlmenően a feladat is rendkívül vonzó és érdekes volt. Mi ezt a lapot már hosszú idő óta kértük, javasoltuk, vitatkoztunk, érteltünk ennek az érdekében, egy olyan lapot szerettünk volna létrehozni, amely az erdélyi–romániai magyar művelődésnek az egész körét átfogja, és amelyben a szükségképpen egyoldalú irodalmi érdeklődésen túlmenően a társadalom- és a természettudományok iránti fogékonyság is kifejezésre jut, és ugyanakkor a közművelődésnek a menetét, légkörét is tudja befolyásolni. (...) Egy olyan értelmiségi fórumot akartunk teremteni, amely elősegíti azt, hogy a romániai magyar művelődés a megélvő akadályok ellenére a huszadik század színvonalán legyen, és megfeleljen azoknak az igényeknek, amelyeket ennek a kornak a viharos tudományos, társadalomtudományos, művészeti fejlődése elénk állít. Ez volt a vonzerő. Vonzó, érdekes, újszerű, erőpróbát jelentő feladat volt. Ennek érdekében gyűltünk össze először itt húszegynéhányan, többségében fiatalok. Ez volt az első olyan szerkesztőség, ha az Előrebeli közjátékot nem számítom, amiben én nem tartoztam a legfiatalabbak közé, hanem én voltam az öreg és a tapasztalt szerkesztő, nagyon rossz volt megszokni. (...)

Hogy folytassam a magam útját, én sajnos *A Hémél* ebben a minőségben nagyon keveset dolgoztam, lényegében az alapítást csináltam végig és az első évet. Huszár

volt a főszerkesztő és ketten voltunk főszerkesztő-helyettesek, Földes László és én. Azokban az években nekünk – ezen a romániai-erdélyi magyar értelmiségnek az olyan rétege értendő, amely a közügyek iránt érdeklődött, amely nem volt párt- és állami funkcionárius, de az írástudói, egyetemi tanári vagy egyéb státusának a lehetőségeit kihasználva próbálta mindig megfogalmazni azokat az igényeket, azokat a kritikai észrevételeket, amelyek előmozdíthaták valamennyire az itteni magyarságnak a sorsát –, vagyis nekünk az volt az egyik követelményünk, amit évekig hangoztattunk, hogy a Művelődésügyi Minisztériumba legyen magyar képviselő.

► A centrum-periféria viszonylatában: az Erdélyben élő írók, szerkesztők hogyan viszonyultak a Bukarestben élő írókhoz, szerkesztőkhöz? Érezhető volt valamilyen ellenségeskedés?

– Ellenségeskedés nem volt. Voltak olyan érzékeny területek, amelyek időnként egy-egy kisebb összetűzést kiváltottak, de ezek nem annyira attól függtek, hogy bukarestiek vagy vidékiek voltak, hanem az illető írók egyéniségétől. (...) Annál kevésbé, mert *A Hét* köré csoportosulók mind vidékről jöttek, többségükben Marosvásárhelyről és Kolozsvárról, vagy kisebb városokból, és állandóan úton is voltak az eredeti lakhelyük és Bukarest között, a kapcsolat mindig eleven volt, s ebből komoly konfliktus nem származott. (...)

► Hogyan emlékszik vissza A Hét főszerkesztőjének és helyettesének a leváltására?

– Noha biztos voltam benne, hogy bekövetkezik, az a kivételesen sötét mód, ahogy lebonyolították, különösen sokkoló hatása volt, és beilleszkedett mindabba, amit én az akkori időkben megélttem. Annak viszont örvendek, hogy még csak fel se szólítottak arra, hogy vegyem át a lap vezetését. Nyilvánvalóan visszautasítottam volna, de az azért nagyon megnyugtató. Nemcsak azért, mert kínos helyzetbe kerültem volna, hanem resteltem volna magam előtt. De az ötlet fel se merült. Nem tartottam váratlannak, magát a konkrét kiváltó okot igen, de abszolút biztos volt, hogy be fog következni.

► Milyen jelek utaltak erre?

– Az, hogy a lap iránti elégedetlenség a pártszervekben nőttön-nőtt. Másodszer pedig világos volt, hogy az a társaság, amelyik annak idején egy bizonyos elképzelésnek a jegyében, amit akkor úgy-ahogy támogattak, hivatalosan ezt a lapot létrehozta, és ezt a levegőt magával

hozta, nem kívánatos abban a sajtóéletben. Függetlenül attól, hogy mit írt vagy mit nem írt Huszár vagy Horváth Bandi, egymagában az, hogy ezek az emberek ott voltak, azok, akikhez kapcsolódott *A Hét* elindulása, a pártszervek számára ez tűrhetetlen volt. *A Hét* főszerkesztőváltásában egy olyan folyamat egyik állomását láttam, aminek előre be voltak tervezve a különböző mozzanatai, egyáltalán nem tartottam meglepőnek, felháborítóknak igen, vészjelzőnek igen, arról nem is beszélve, hogy a személycseré se olyan volt, ami sok mindent ígért volna, világos volt, hogy milyen irányban, jellellegel történik meg. Ez félreérthetetlen jelzés volt, ami az egész romániai magyar sajtónak és a román sajtónak is szólt, és teljesen beinkardálódott abba, hogy vissza akarták csinálni mindazt, amit a hatvanas évek végén, hetvenes évek elején sikerült kivívniuk.

(Bányai Éva: „Igyekeznem kell nem feledni”, *Beszélgetés Gálfalvi Zsolttal*)

Ágoston Hugó Cinkosság az olvasóval

► Kik voltak a bukaresti magyar szellemi élet meghatározó személyiségei, amikor Ön Bukarestbe jött? Ennek alakulásában milyen szerepe volt A Hétnek?

– Emlékezetem szerint kevesen a „régiek” közül, s néhányan az „újak” közül. A politikusokat ugye nem számítjuk, s az akkori Előre társasága is olyan volt, hogy a főszerkesztő Szilágyi Dezső (amúgy azelőtt katonatiszt, ha nem tévedek) inkább volt politikai, mint szellemi tényező; a napilapjánál már több jó minőségű ember dolgozott, de szellemileg meghatározó közülük Majtényi Erik volt. Rám nagy hatást tett szerzteágazó műveltségével, azzal, hogy rengeteg barátja volt, s az egész erdélyi irodalom nála lakott, amikor feljött Bukarestbe. Emlékszem Méliusz József erőteljes alakjára, kisugárzására is; amint megismertem írói és magánemberi múltját, s miután a szerkesztőségben néhányszor elbeszélgettünk, nagy tisztelettel viseltemttem iránta. Ott volt még a régiek közül Demény Lajos, a tudós történész, egyre gyarapodó, részben *A Hét* hasábjain is megjelenő munkásságával. Az igazán nagy hatást azonban akkor a Bodor Pál – Domokos Géza – Földes László trió tette rám, a két nagy intézményvezető és *A Hét* főszerkesztő-helyettese, aki utóbbit Huszárú úgy „szerezte meg” és „igazolta le” a lapnak, hogy annak korábban meg volt vonva a közlési joga. (...) Domokos Gézába

később többen valósággal beleszerettünk, s ez a szerelem részemről ma is tart. A Kriterionhoz különösen közel kerültünk, jó barátom volt Molnár Gusztáv, kicsit később Szilágyi N. Sándor. Mint ahogy közeli kapcsolatba kerültem a zseniális Szilágyi Domokossal is, aki az Előrénl tengette napjait, még írt is a rovatomba! De, mondom, leginkább Földes Laci szelleme nyűgözött le, a szelleme és a szellemessége. Neki adtam le a kéziratokat, persze többnyire gyorsan tovább adta (nem tartozott a legrendszertöbbség emberek közé), de néha megbeszél-tük, és olyankor boldog voltam, még akkor is, ha letolt. Amúgy szerkesztésből a legtöbbit Baróti Páltól tanultam. (...) Nem is tudom, volt-e olyan akkor itt, Bukarestben, hogy magyar szellemi élet. Úgy értem, közösségi élet, szervezett valami. Voltak az említett intézmények, köztük *A Hét* is, amelyek szellemi műhelyként, egy-szersmind fórumként működtek. És voltak ezeknek a vezetői. Minden másképp volt, mint manapság. (...)

► Mit jelentett akkor közéleti személyiségnek lenni, mennyire volt kötelező részt venni a politikai életben?

– Mondtam már, nekünk fiataloknak kezdetben semennyire. A kérdés nem is az volt, hogy „közéleti személyiségként” mit kellett vagy mit nem kellett tenni, hisz ennek a fogalomnak a tartalma teljesen más volt. A politikai életben való részvétel is leginkább az a szabály határozta meg, hogy az a kevés, amit szabad volt tenni, egyben kötelező is volt. Később viszont, talán a hetvenes évek végétől, a nyolcvanasok elejétől a politikai életben való részvételt az jelen-tette, hogy aki nem volt párttag, nem lehetett szerkesztő. Ilyen egyszerű volt. Illetve később azért egy kicsit valamivel bonyolultabb, mert egyenértékűvé vált a pártaktivistáéval, vagy fordítva, hogy a fene ette volna meg. Nagyon mérsékelten voltunk lelkesek, valahányszor arra gondoltunk, hogy tulajdonképpen nem a szavak és a mondatok, a gondolatok és az eszmék aktivistái vagyunk, hanem a pártéi.

► Kik voltak a cenzorok, és hogy működött a cenzúra? Öncenzúra volt? Arra vagy kíváncsi, hogy épült bele az emberek tudatába, hogy bizonyos dolgokról nem szabad beszélni, írni.

– Kezdetben „mi ott lenn” nem nagyon tudtuk, kik a cenzorok, utána már tudtuk, némelyikükkel még vitatkoztatni is lehetett (persze nem közvetlenül nekünk, hanem a lapszámfelelősnek meg főleg a főszerkesztő-helyettesnek és a főszerkesztőnek), azóta elfelejtettem őket. Arra

azért emlékszem, hogy voltak „jó” és voltak „rossz” cenzorok, tehát az általános megítélés szerint olyanok, akikkel „ki lehetett jönni”, s olyanok, akikkel nem. Pezderka...? Szász Béla? De hát később ott volt maga a rettegett Koppándi elvtárs, igaz, ő a Központi Bizottságtól. Már működött a preventív cenzúra, s már az is számított, hogy mit nem tettünk be a lapba, nem csak az, amit igen. Ez a Koppándi elvtárs nagyon ártalmas elvtárs volt, azt mondták egész dossziégyűjteménye van, mindenki-nek ismeri a gyenge pontját, azt, hogy mivel zsarolható; eljárta a szerkesztőségi gyűléseinkre, és többekkel összetegeződött, én pedig nem értettem, mi benne a pláne, tegez-ződni vele, ha egyszer a háta mögött úgyis szídtuk, mint a bokrot. Hogyan működött a cenzúra? Hát ahogyan elő volt neki írva. Mindenre kiterjedt a figyelme. Eszembe jut egy kedves Bajor Andor-anekdota, későbbi, fordulat utáni főszerkesztőmtől, Gálfalvi Zsolttól hallottam: egy fogadáson Bajor kimegy a vécére, s hogy a fagyaltját nehogy valaki megegye, a székére teszi; utána természetesen megfélekedezik róla, s amikor visszajön, beleül, s a foltos nadrágjával odamegy a fogadáson is jelenlevő cenzorhoz, és azt mondja neki: „Maguk úgyis mindent ki-vesznek, nem venné ki ezt is, cenzor elvtárs”? Az öncenzúra bonyolultabb dolog. Én magam egyébként nemigen gyakoroltam, mert a tudományrovat viszonylag védettebb volt, néha egy-egy bevezető szövegbe be kellett írni a diktátor és/vagy a felesége nevét meg blablaba, de nagy erőszakot magunkon nem kellett tenni. Amde! Lehet, hogy elitelendőnek tartja, amit mondok, viszont bizonyos helyzetekben az ember a lap érdekében nem engedhette meg magának, hogy próbára tegye a cenzúra éberségét. Teszem azt, beírtam volna a cikkembe egy nevet, amelyről tudtam, hogy a tiltott személyek listáján van (Bányai Éva: „Bukarestben szigetlakók voltunk és maradtunk”. *Beszélgetés Ágoston Hugóval*)

Egy összeállítás margójára

A Színeknek ebben a tematikus összeállításában *A Hét* indulásának és első szakaszának körülményeibe engedünk betekintést a lap alapítóival és két meghatározó közeli barátjával készített interjúrészek révén.

Huszár Sándor alapító főszerkesztő (1929–2005) 1970 októberé és 1983 októberé között vezette a lapot. Domokos Géza (1928–2007) a Kriterion Könyvkiadó igazgatója volt; Szász János (1927–2006) kezdetől fogva a lap rendszeres, nagy hatású, talán legtermékenyebb munkatársa. A lapalapító helyettes főszerkesztő, Gálfalvi Zsolt (1933) a fordulat után, 1990 és 2005 között volt a lap főszerkesztője. Horváth Andor (1944) alapító szerkesztő 1975 és 1983 között, Ágoston Hugó (1944) alapító szerkesztő 1990 és 2001 között volt *A Hét* főszerkesztő-helyettese. Az intejük forrása Bányai Éva *Sikertörténet kudarcokkal (Bukaresti életutak)* című kötete, amely a Komp-Press Korunk Baráti Társaság kiadásában jelent meg Kolozsváron, 2006-ban. Köszönetet mondunk a szerzőnek további tanácsaiért és önzetlen felajánlásaiért is. Reményünk szerint a negyvenéves *Hétre* való visszaemlékezés, a lap (és a kor) kiértékelése folytatódik. (A. H.)

Köz- és magánszféra-partnerség

Czédly József

Gazdasági szaknyelven a köz- és a magánszféra által közös érdekeket szolgáló megállapodásokat P.P. szerződésekként nevezik (a rövidítés a public-privat szóból ered). Időszerű foglalkozni ezzel a problémával egyrészt, mert a *Hivatalos Közlöny* október 5-i, 676. számában jelent meg és 2010 november 5-én lép életbe Romániában, a köz- és magánszféra partnerségéről szóló 178/2010 sz. törvény, másrészt mert éppen most, október 18-án terjesztette Orbán Viktor a Magyar Országgyűlés elé az új kormány második akciótervét, melynek egyik pontja megkérdezi a köz- és magánszféra közös beruházásainak létjogosultságát, abból kiindulva, hogy ezek nem a közérdeket szolgálják és legtöbb esetben az „ügyeskedő” magánberuházók idokolatlanul nagy meggazdagodásához vezetnek, megkárosítva a közérdekeket.

Az elkövetkezőkben nem kívánok ítéletet mondani (a Törvénytárnak nem ez a hivatása) melyik álláspont a helyes, szükség van-e és milyen mértékben a köz- és a magánszféra összefogására egyes közérdekű beruházások megvalósítására. A szükségesség szempontjából tagadhatatlan, hogy elsősorban a nagyértékű beruházások esetében az állam, illetve a helyi hatóságok, nem rendelkeznek megfelelő pénzügyi forrásokkal, viszont a közérdek megköveteli egyes objektumok sürgős megvalósítását. Ilyenkor elkerülhetetlen a magánszféra tőkésének igénybevétele, ami

természetesen csak akkor hajlandó az együttműködésre, ha ebből számára megfelelő haszon származik. Így jöhetett létre a Szeuzi és a Panama csatorna, vagy az Angliát Európával összekötő tengeralatti alagút, de hogy közelebb jöjjünk, Horvátország sokat dicsért, rekord idő alatt megvalósított autópálya rendszere (milyen jó lett volna ha a Brassó-Nagyvárad közötti autópályát is hasonló pénzügyi felépítésben valósulna meg).

Visszatérve a törvényre, ennek I., a kitérőtől célról és az alapelvekről szóló fejezetéből megtudjuk, a cél: magán pénzügyi forrásokból, köz- és magánszféra partnersége alapján létrehozandó, közérdekű kezdeményezések, tervek, építkezések, felújítások, korszerűsítések, működtetések, karbantartások, fejlesztések, szabályozása.

Az alapelvek: diszkrimináció nélkülség (valamennyi gazdasági egység, függetlenül nemzeti hozzátartozásához, résztvehet egyenlő versenyeséllyel, a partneri kapcsolat létrehozásában), egyenlő bánásmód (a partneri szerződések a felek számára egyenlő szabályok, kívánalmak, kritériumok alapján kell elkészülniük), átláthatóság (a partneri szerződésekéről szóló valamennyi információt köztudomásra hoznak), arányosság (méltányos viszony legyen a partneri szerződésben foglalt közérdek és a magánberuházó anyagi érdekei között), pénzügyi források hatékony felhasználása (a szerződéseknek tükrözniük kell az elérhető gazdasági előnyöket figyelembe véve a szociális,

környezetvédelmi és a fenntartható fejlődés követelményeit is), felelőség vállalás (egyértelműen rögzíteni kell a szerződő felekre háruló szakmai, megkülönböztetés nélküli, független döntésen alapuló felelőségeket).

A köz- és magánszféra közötti partneri tervek elkészítésénél figyelembe kell venni:

- a partnerség a köz és magán-szféra együttműködésére kell épüljön;
- a megvalósításhoz szükséges pénzügyi forrást a magánszféra biztosítja
- a partnerek feladata a közérdekű objektumok megvalósítása a szerződésben foglalt kötelezettségek alapján;
- a szerződésből eredő kockázat arányos elosztása

a köz- és magánpartnerek között.

A fentiekből kitűnik, ha a törvényben előírt alapelveket megfelelően rögzítik a partneri szerződésekben, akkor elhárítható az a veszély, hogy sérülés érje a közszféra érdekeit. Ehez a célhoz kíván hozzájárulni az a lehetőség miszerint a partneri szerződésben szereplő közintézmény a projekt rendelkezésére bocsájthatja egyes aktívait, de ezek nem szerepelhetnek mint olyanok a létrehozott objektum számvitelében (nonaktívák). A törvény kötelezi a kormányt, hogy megjelenésétől számított 30 napon belül fogadja el a végrehajtásához szükséges gyakorlati utasításokat (norme de aplicare),

mikor ez megtörténik, akkor majd újra foglalkozunk ezzel a témával.

Elfogadták a területi alapú kifizetendő támogatásokat

Mezőgazdasággal foglalkozók számára jó hír, hogy a *Hivatalos Közlöny* október 15-i, 693. számában megjelent a kormány 1.017/2010 sz. Határozata, mely elfogadja a növénytermesztők számára a 2010 évre érvényes, a földterület nagysága alapján kifizetendő közvetlen, egyedi és kiegészítő támogatások értékét. Ismeretes az Európai Unió valamennyi tagállama termőföld tulajdonosainak jár ez az Unió költségvetéséből finanszírozott támogatás, aminek a kifizetése, a kor-

mány szándéka szerint, októberben megkezdődik. Az euróban megállapított támogatás értékét, a Közpon-ti Európa Bank közlése szerint, 1 euró = 4,2718 lej paritás alapján fogják kiszámítani.

A határozat melléklete részletesen felsorolja, a termesztett növényfélések szerint, a támogatások hektáronkénti értékét. Ez legtöbb esetben 559,61 lej hektáronként, valamivel nagyobb a len és kender termelők esetében és még jelentősebb a cukorrépa és dohány termelők számára. A par-lamon maradt termőföldek, valamint legelők, pázsitok, gyümölcsösök, szőlők támogatása 343,28 lej hektáronként.

Az Atanasiu és mások versus Románia ügy

Deák Levente

Ebben az írásban arról a strasbourgi székhelyű Európai Emberi Jogi Bíróság hozta döntéséről lesz szó, amely egy konkrét restitúciós perben, magas összegű kártalanítás megítélése mellett arra kötelezte Romániát, hogy a döntés meghozatalától számított 18 hónapon belül módosítsa restitúciós belső törvényeit. Ezt pedig úgy, hogy ezek a jogszabályok, a visszaszolgáltatás és a kártalanítás mikéntje ne legyen elmenthetőben többé az Emberi jogok és alapvető szabadságjogok védelméről alkotott Egyezmény 6. cikke első bekezdésében és az egyes számú kiegészítő jegyzőkönyv első cikkében foglaltakkal.

Lapunk mellett máig kitartó olvasóink még emlékezhetnek arra, hogy 1994 szeptemberétől kezdődően több lapszámban, az éppen akkor beindult Törvénytár rovatban megjelentettük a fenti Egyezményt és annak

akkor hatályos valamennyi kiegészítő jegyzőkönyvét, amelyet és amelyeket Romániában a Parlamentje az 1994. évi 30. törvényel ratifikált. Ezeknek betartása, a belső törvényeknek az ezekben foglaltakkal történő összehangolása vagy ezek alapján történő megalkotása számunkra azóta kötelező annak az alkotmányos előírásnak figyelembe vételével is, hogy ezek előnyben részesülnek a belső szabályozásokkal szemben.

Ha tehát ez a legmagasabb európai bírósági fórum, amely a jogerős és visszavonhatatlan, az egyezményhez csatlakozott ország bírósága hozta ítéletek ellen benyújtott jogorvoslati kérelmeket elbírálja, olyan súlyos és iméltendő jogsértéseket észlel a nemzeti jogalkotásban, megteheti (és most ez történt) azt, hogy ún. vezető ítéleten alapuló eljárásban (prima hotaräre pilot), záros határidőben meghozandó jogszabály-változtatásra uta-

sítsa az illető országot, nem teljesítés esetében az Európai Tanácsból történő kizárás szakciója mellett. A Strasbourgi Bíróság előtt jelenleg 1500 körüli, a romániai ingatlan-visszaszolgáltatásokkal kapcsolatos peres ügy vár megoldásra, amelyekben ilyen precedens értékű határozat kimondása után csakis hasonló döntések várhatók, vagyis, ha a visszaszolgáltatási folyamatot törvény módosítás nyomán nem gyorsítjuk fel, nem találunk jogi megoldást például az időközben a bíróságok eladott ingatlanoknak az eredeti tulajdonosoknak vagy örökösöknek történő visszaszolgáltatására, olyan összegű, euróban meghatározott kártalanítás megítélésére kell felkészülnie az országnak, amely kibírhatatlan terhet jelent majd mindenkinek.

A jobb megértés érdekében ide másolom a strasbourgi határozatban említett, be nem tartott minősített előírásokat. Az Egyez-

mény 6. cikke első bekezdése, ennek minket érdeklő első mondata ekként fogalmaz: „Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság méltányosan, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogaival és kötelezettségeivel kapcsolatos jogvitájában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően...” (Lásd az *Romániai Magyar Szó* 1994. szeptember 2.-i számában.) Amint azt a strasbourgi bíróság megállapította, az egyik most tárgyalt ügyben az 1950. évi 92. törvényerejű rendelet alapján államosított bukaresti ingatlant a bíróság 1996 decemberében eladta, a tulajdonosok által a 2001. évi 10. törvény alapján benyújtott megkeresést a fővárosi polgármesteri hivatal máig nem oldotta meg.

(... ésszerű időn belül tárgyalja le és hozzon méltá-

nyos ítéletet –, ez nem volt ilyen, és ezt joggal kifogásolhatták, mert ezekben az ügyekben az időhúzás, a kártalanítás megítélésének és kifizetésének halogatása volt és van jelen. Nemcsak ebben a konkrét ügyben, hanem számtalanban!)

Az első kiegészítő jegyzőkönyv 1. cikkének első két mondata így rendelkezik: „Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteltesen tartásához. Senkit nem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből, és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik...” (Lásd lapelődünk 1994. szeptember 9.-i számában.) Ez az a nemzetközi egyezményben (előnyt élvez a belső szabályozásokkal szemben) rögzített jogelv, amely a tulajdonjog szentségét, sérthetlenségét mondja ki. Ezt nem tartották be 1996-ban, esetünkben két évvel a egyezményhez történő

csatlakozásunk után, amikor belső törvény alapján lehetőséget teremtettek a tulajdonosoknak visszajáró ingatlanok eladásának, ezzel lehetővé téve a lakások természetbeni visszaszolgáltatását, mi több, az ügyek legtöbbjében máig nem fizetve ki a jogos, értékarányos kártalanítást. (Ismerjük a sors-húzásra hagyott eljárást, azt, hogy e lassított folyamatban a zömében időskorú igényjogosultak évek óta várják, és hiába várják, hogy végre sorra kerüljenek, most nem beszélve arról, hogy a Proprietatea befektetési alap sem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, s a kártalanítás fejében a szerencsésebbeknek kiosztott értékpapírok, részvények sem érnek sokat, miután a tőzsdén történő megjelenítésük késik. Ezeket kell tehát az elkövetkező 18 hónap alatt változtatni. Sikerülni fog-e vagy sem? Ha szabad véleményt mondanom: nem vagyok optimista).

Újoncok és különcök Párizsból

Futurisztikus koncepciók is felsorakoztak a franciaországi autókiállításon

Húsz ország, összesen több mint háromszáz márkája vonult fel az idei Párizsi Autószalonon, amely a gépjárműiparon még mindig érződő gazdasági válság ellenére is száz premiert hozott. A minden páros évben megrendezett franciaországi világtárlás az idén is a technikai vívmányok jegyében telt. A gyártók igyekeztek több környezetkímélő, alacsony fogyasztású négykerekes újítani, s ahogyan az már lassan megszokottá válik, ezúttal is fontos szerepet kaptak a hibrid és a villanymeghajtású autók.

A szervezők az idén az autómúzeumok egy-egy relikviáját is „kölsönkérték” az eseményre, így a nagyközönség láthatta például az 1970 és 1996 között gyártott DeTomaso Panterát, egy '20-as évekből való teherautót, a '80-as évek Range Roverét, a '67-es, egyliteres, 110 lóerős kéttárcsás Wankel motorral ellátott Mazda Cosmo Sportot, vagy az 1994 és 1996 között gyártott, 12 hengeres erőforrással felszerelt Testarossát.

Persze a múlt mellett a jövő is helyett kapott, így például a Lotus öt koncepcióautójáról rántotta le a leplet, amelyek alapján úgy tűnik,

hogy hamarosan nem csupán a sportautók piacán, hanem a méretesebb négykerekesek között is versenyezni akar. A tervek szerint öt év múlva érkeznek majd a négyajtós Lotus Eterne Hybrid Sedan, amely a Porsche Panamera vagy a most bemutatkozott Audi A7 Sportback riválisa lehet.

Igazi csemegének számított a Lamborghini szénszál-műanyagból készült új sportkocsi-koncepciója is. A Sesto Elemento összsúlyát ugyanis sikerült egy tonna alá vinniük, Stephan Winkelmann, a Lamborghini elnökvézerigazgatója szerint így néz ki a jövő szuper sportautója: „extrém könnyű technológia, kiemelkedő teljesítménnyel kombinálva.” A kiállításra elvitt tanulmányautóba egy 5,2-es, 570 lóerős, V10-es motort szereltek be. Nem lehetett nem észrevenni a Citroën Lacoste Conceptet sem, amely egy nyitott, ugyanakkor kompakt, nagyon kreatív és játékos formatervezést hozott.

Kicsik és nagyok a klasszisoktól

Több modell számára is Párizsban volt a világpremier, így például az új Peugeot

Igazi csemegének számított a Lamborghini szénszál-műanyagból készült új sportkocsi-koncepciója

508-asnak, amely egy merevebb, tekintélyt parancsoló, elegáns külsővel készül hódítani, de a hazai pályán debütáltak a HR1 koncepcióautóval is, amely várhatóan a Nissan Juke-kal fog rivalizálni. A Mercedes standjánál az új generációs CLS iránt volt a legnagyobb az érdeklődés, ám az új modell sokak szerint elődjénél kevésbé imponánsra sikerredet. Szimpatikus volt viszont az elektronikus scooterre, amely egy nagyon egyszerű és fiatalos kétkeresű koncepció. A Chevroletnél az Aveo és az Orland volt a középpontban. Előbbi

a kisautók kategóriájában versenyez, míg utóbbi a nagycsaládok számára lehet előnyös. Az olaszok főleg új motorokkal illetve modellváltással tűntek ki, bár egy egészen különleges Fiat 500-as is helyet kapott, a Mile-sima névre keresztelt kisautót ugyanis a tulajdonosok fényképei díszítik.

Folytatódhat a Passat-örület?

A Párizsi Autószalonon mutatkozott be a Volkswagen Passat ráncfelvarrott, immár hetedik generációs modellje

is, amely november közepén kerül az európai piacra. A Passat igazi sikertörténetet írt, hiszen 1973-ban jegyzett debütálása óta több mint tizenötmillió darab került gazdára. Talán ezért sem véletlen, hogy a tervezők nem nagyon nyúltak hozzá az elődhöz, de a vonalvezetése dinamikusabb, az orrszépe pedig karakteresebb lett. Új hűtőrácsot kapott, valamint változtak az első és a hátsó lámpatestek is. Az új modellt krómdíszítés színesíti, s a belső tér kivitelezésében is igényesebb lett az anyagfelhasználás.

Külső méreteiben szinte

semmit sem változott, a magasságához és a szélességéhez nem nyúltak hozzá, csupán a hossza nőtt meg négy milliméterrel. Az utastérben viszont újtervezett ülések és műszerfalat találunk. Az új Passathoz háromféle benzines (1,4 literes 122 lóerős, 1,8 literes 160 lóerős, valamint 2 literes 211 lóerős) erőforrást, valamint háromféle dízelmotort (1,6 literes 105 lóerős, 2 literes 140 lóerős, 2 literes 170 lóerős) kínálnak.

Az elődhöz képest újdonságot jelent, hogy a biztonsági alapfelszereltségéhez immár hozzátartozik az automatikus városi vészfékrendszer, amely vészfélt érzékelve, 30 km/h-s sebességig magától megállítja az autót, hogy elkerüljön egy ütközést. Ellátták továbbá egy fáradtságfelismerő rendszerrel, amely a sofőr koncentrációjának csökkenésekor jelez. Az elektronikát illetően a Golf GTI-től kölcsönözte a XDS keresztirányú differenciálzárat, valamint a sáv-tartó és a holttér-figyelő rendszerét.

A VW konszern most a General Motors és a Toyota mögött a harmadik legnagyobb autógyártó a világon, de terve, hogy 2018-ig megelőzze riválisait.

Párizsban mutatkozott be a Volkswagen Passat ráncfelvarrott, immár hetedik generációs modellje

A Mercedes standjánál az új generációs CLS iránt volt a legnagyobb az érdeklődés

Programajánló

Zene Sepsiszentgyörgyön

A hangversenyévad nyitó koncertjét ma 19 órától tartják a színház nagytermében. A Georgius Kamarazenekar és a Csíki Kamarazenekar ünnepi hangversenyét Werner Gábor vezényli.

Koncertek Kézdivásárhelyen

Tamás Gábor *Az óra jár* címmel ma 19 órától a Vigadóban koncertezik.

Szombaton 20 órától a kézdivásárhelyi Vigadóban, vasárnap 19 órától a sepsiszentgyörgyi unitárius templomban tart hangver-

senyt a Tiberius vonósne-gyes.

Színház Sepsiszentgyörgyön

Az Andrei Mureșanu Színház ma 19 órától az *Íngerul și Floarea (Az Angyal és a Virág)* című, Antoine de Saint-Exupéry *A kis herceg* könyvének színpadi adaptációja látható a stúdióteremben.

Hitvilág Sepsiszentgyörgyön

Az Evangélikus Lutheránus Egyházközség ünnepi gyülekezeti hétvégét tart. A program: szombaton 10 órától gyerekfoglalkozás, 17

órától dr. Blázy Árpádné lelkész áhítata, dr. Kovács László Attila orgonaművész hangversenye, 19 órától szertartás, Zelenák József lelkész vetítéses beszámolót tart ausztráliai újtjáról, 20 órától közös vacsora. Vasárnap 11 órától ünnepi istentisztelet, igét hirdet Ft. Mózes Árpád ny. püspök, úrvacsorát osztnak a testvérgyülekezetek lelkészei, majd megáldják a zászlót, 19 órától Jeszenszky István *Az ember, aki hanggal gyógyít* című koncertje

Jótekonysági előadás Alsócsernátonban

Október 24-én, vasárnap 17 órától az IKA Ifjúsági Egyesület, az IKE-csoport és Csernáton Község Polgármesteri Hivatala jótekonysá-

gi előadást tart az Petőfi Sándor Művelődési Házban. Fellép a Pántlika Néptáncgyűttes, a csernátoni férfi dalkör, a helyi Népi-zenekar. A bevételt Szotyori Ildikó csontrákos betegnek ajánlják fel.

Vándorkiállítás Csíkszeredában

A *Forradalom és szabadságharc* című vándorkiállítás csíkszeredai megnyitóját ma 17 órától tartják a Kájoni János Megyei Könyvtár dokumentációs részlegén. A szegedi Rendezvényház Non-profit Kft., a csíkszeredai Községi Múzeum, a gyergyószentmiklósi Földvári Károly Hagyományörző Egyesület, Szanka József magánygyűjtő és Somogyi Győző festő, grafi-

kus anyagából felépült tárlat az 1848-as forradalom és szabadságharc nagy személynéit, eseményeit a kiállított tárgyak, könyvek, kiadványok révén idézi fel.

Ünnepi hangverseny Csíkszeredában

Ünnepi hangversenyt ad a Csíki Kamarazenekar, a református templomban szombaton, október 23-án 19 órától az 1956-os forradalom és szabadságharc évfordulójára. Közreműködik a sepsiszentgyörgyi Georgius Kamarazenekar. A belépés díjtalan.

Könyvbemutató Csíkszeredában

Csíkszereda Polgármesteri Hivatala és a Pallas-

Akadémia Könyvkiadó szervezésében mutatják be ma 18 órától a Városháza gyűléstermében dr. László Gábor *Életem és a székelyföldi faipar* című önéletrajzi kötetét. A szerző jelenlétében zajló könyvbemutató a kötetet Pál-Antal Sándor történész és Kozma Mária főszerkesztő ismerteti.

Grafikai kiállítás Gyergyószentmiklóson

A Gyergyói Nőkért Egyesület és a gyergyószentmiklósi Pro Art Galéria szervezésében pénteken 17 órától a gyergyószentmiklósi Pro Art Galériában Gál Éva Emese *Átomtűj* című grafikai kiállításának megnyitóját tartják. A tárlatot Balázs József festőművész méltatja.

Sütőtök

Sokoldalúan felhasználható kedvelt őszi csemege a sütőtök. Jól tárolható, nem drága, elkészítése is egyszerű. A legnehezebb feladat egy nagyobb darab hazacipelése és megpucolása. Megéri viszont a fáradságot, számtalan finomság készíthető belőle. Adunk néhány ötletet.

Ázsiai sütőtök krémleves

Hozzávalók: 60 dkg sütőtök, 1 krumplics, 2 sárgarépa, 1 fél hüvelykujnyi gyömbér, 2 apróbb hagyma, 1 kis piros chilipaprika, 1 gerezd fokhagyma, 2 dkg vaj, 400 ml kókusztej, 400 ml zöldséglevés (lehet kockából is), 1 szál friss citromfű, 4-6 evőkanál szójaszósz.

Elkészítés: A sütőtököt, krumplicsot és sárgarépát megtisztítjuk és felaprítjuk. A gyömbért, hagymát, fokhagymát megpucoljuk és apróra vágjuk, a chilit kettévágjuk és eltávolítjuk a magokat, majd szintén apróra vágjuk. A vajon megfuttatjuk a hagymát, gyömbért, fokhagymát és chilit, majd hozzáadjuk a többi zöldséget. Rövid párolás után hozzáöntjük a kókusztejet, a zöldséglevést és a félbevágott citromfűvel az egészet addig főzzük amíg megpuhulnak a zöldségek, majd összeturmixoljuk és ízlés szerinti mennyiségű szójaszósszal ízesítjük.

Narancsos sütőtök krémleves

Hozzávalók: 2 ek olívaolaj, 1 vörshagyma, 1 gerezd fokhagyma, 70 dkg sütőtök, fél tk gyömbérpor, 6 dl zöldséglevés, 1 dl frissen préselt narancslé, só, bors.

Elkészítés: A hagymát felszeleljük, a fokhagymát összetörjük. A sütőtököt megpucoljuk, a húsát felkockázzuk. Az olajban, alacsony hőfokon, a hagymát, fokhagymát megpuhítjuk. Hozzáadjuk a sütőtök koc-

kákat és a gyömbérport. 5 percig kevergetjük. Felöntjük a levessel és narancslével, felforraljuk. Majd fedő alatt kb 25 percig puhára főzzük. Borturmixszal pürézzük.

Meleg sütőtök saláta

Hozzávalók: 1 kg sütőtök, 75 ml olívaolaj, 1 tk só, 1 tk őrölt bors, 2 gerezd fokhagyma, 45 ml vörösborecet, 1,5 ek méz, 1 kis lilahagyma, ½ tk tört szárított chili, 2 ek friss mentalevél (aprítva), 4 marék rukkola, 4 ek fenyőmag.

Elkészítés: A sütőtököt vágjuk fel kb 2,5 cm-es kockákra, majd egy serpenyőben 3ek olajban pirítsuk meg egy kicsit őket. Öntsük át egy tepsibe, amit tegyünk be előmelegített sütőbe kb 20 percre. Közben pörköljük meg a fenyőmagokat egy száraz serpenyőben – tegyük félre. Készítsük el az öntetet: a fokhagymát és lilahagymát vágjuk fel vékony szeletekre majd a maradék olajban süs-tük át üvegesre. Adjuk hozzá a vörösborecetet majd a

méz, a lilahagyma szeleteket és a chilit. Keverjük el egy sziruppá kb 5 percig. Amikor a sütőtök megpuhult, öntsük át egy nagy táliba, és keverjük el a meleg öntettel, majd szórjuk rá az aprított mentaleveleket. Minden tányérra tegyünk 1-1 marék rukkolalevelet majd a sütőtöksalátát, és szórjuk meg fenyőmaggal.

Sütőtök curry csirkehússal

Hozzávalók: 50 dkg tisztított sütőtök, 2-3 gerezd fokhagyma, 1 kb. 3 cm-es darab gyömbér, 1 db chili, 4 db (vagy 2 pár) csirkemell file, 2

ek napraforgóolaj, 2 tk currypor, ½ zöldcitrom leve, 500 ml csirkehúsleves, 1-1 darab sárgarépa, karalábé, póréhagyma, 20-25 dkg natúr joghurt, só, petrezselyem a díszítéshez.

Elkészítés: A sütőtököt vágjuk kockára. Pucoljuk meg a fokhagymát és a gyömbért, a chilipaprikával együtt vágjuk apróra. A csirkehúst vágjuk 1-2 cm-es kockákra. Forrósítsuk meg az olajat, süs-tük meg benne a csirkehúst a fokhagymával, gyömbérrel és chilivel, majd szedjük ki egy tányérra. A visszamaradt zsiradékban pirítsuk meg a sütőtököt a curryvel, öntsük fel a citromlével és levessel, kb. 15 percig főzzük. A zöldségeket pucoljuk meg és vágjuk előbb vékony szeletekre, majd vékony csíkokra. Egy keveset tegyünk félre dekorációnak. Először a sárgarépát és a karalábét főzzük forró vízben két percig, majd adjuk hozzá a póréhagymát. Amint a hagyma is kész, öntsük le a forró vizet és öblítsük le a zöldségeket jéghideg vízzel (hogy színüket megőrizzék). A sütőtök szószt pürésítjük,

ízestjük, majd adjuk hozzá a joghurtot. A csirkehúst a párolt zöldségekkel együtt 1-2 percig hagyjuk a szószban állni (de már ne főzzük tovább). A curryt vágott petrezselyemmel és a maradék zöldségcsíkokkal dekorálva tálaljuk.

Töltött sütőtök

Hozzávalók (személyenként): ½ kis sütőtök (hosszában felezve), 4 szelet füstölt bacon vagy pancetta, 6 feles dióbél (apró darabokra törve), 1 ek sherry ecet, olaj.

Elkészítés: A sütőtököt magtalanítjuk, megkenjük olajjal és előre melegített sütőben puhára sütjük. A bacont apró kockákra vágjuk majd serpenyőben ropogósra sütjük. Hozzáadjuk a dió darabokat, 30 másodpercig megforgatjuk, majd leöntjük az ecettel. Felforraljuk, és levesszük a tűzhelyről. A sütőtököt kivesszük a sütőből, egy villával kicsit áttörjük a húsát, majd megtöltjük a diós bacon keverékkel. Melegen tálaljuk.

Mézes-sütőtökös csirke recept

Hozzávalók: 50 dkg csirkemell, 1 kis fej vörshagyma, 3 ek olívaolaj, 1 sütőtök (max. 1 kg-os), 1 tk szerecsendió, 1 tk őrölt gyömbér, 3-4 dl zöldség alaplé, curry, fehér bors, só, 3 ek méz.

Elkészítés: A csirkemellet kis csíkokra vágjuk, a sütőtököt felkockázzuk. A hagymát felaprítjuk és az olívaolajon üvegesre pirítjuk. Beleszórjuk a felcsíkozott csirkemellet. Amikor már megfehéredett kissé, rászórjuk a curryt és pirítgatjuk vele. Most jöhet a só, a fehér bors, a gyömbérpor és a szerecsendió. Felöntjük a levessel és jöhetnek bele a sütőtök darabkák. Így aztán kis lángon főhet 20-25 percet. A végén rácsorgatjuk a 3 ek mézet, azzal meg összerotyogtatjuk és kész.

Kert-ész

Cserepes krizantém

A krizantémot a halottak napi kegyelet virágának tartják mifelénk. Elterjedt cserepes virágként is. Cserepben általában legalább hármával együtt gyökereztetik. Az egészséges növények levele haragoszöld, virágzata ép és étellel teli. Bár a teljes virágzatban pompázók szebbek, mint a zöld bimbósak, ha sokáig akarjuk élvezni a növények szépségét, akkor érdekesebb azt a növényt választani, amelyen még legalább 2-3 zárt fejet is találunk. Ezek még akkor is kinyílnak, ha már más növényt rég megcsipett a dér. Mivel hozánk már virágzó állapotban kerülnek a cserepes krizantémok szükséges tápanyagellátásban részesítenünk, mert a tözegből a fejlődés során felélik a tápanyagot. A legjobb, ha az öntözővízben felol-

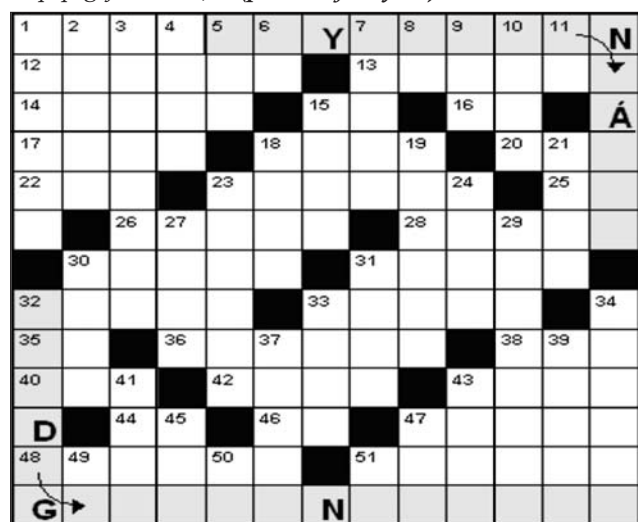
dunk literenként 1-2 gramm jól oldódó műtrágya-keveréket, növénytápsót vagy elkeverünk hasonló mennyiséget valamilyen levéltrágya-szerből. Tartósabb virulásra lehet számítani, ha védjük a növényt a közvetlen tűző napfénytől. A meleg, száraz levegőjű szobában hamarabb elvirulnak, mintha hűvös helyiségben tartanánk, közel az ablakhoz. A már elnyílt virágokat az esetleg elszáradt levelekkel távolítsuk el, így serkentjük a még teljesen zárt vagy éppen fakadó bimbók kinyílását. Mintegy 20 vírus okoz különböző betegségeket a növényen. Az állati kártevők közül a krizantém fonálféreg a legveszélyesebbek.

Sármási-Bocskai János
kertészmérnök

Logikus

Egy kamion száguld a sztrádán, mögötte kissé lemaradva egy Trabant. A kamionos hirtelen megáll, egy rúddal végigcsapkodja a ponyvát, és továbbhajt. Kis idő múlva megismétlődik a jelenet. Amikor harmadjára is elkezd csapkodni a ponyvát, a Trabantos megkérdi: – Miért veri mindig a ponyvát?

– Pofonegyszerű. A kocsis teherbírása öt tonna, én meg most hét tonna papagájt szállítok, ... (poén a rejtvényben)

Készítette: Buna Botond

Vízszintes: 1. Becézett Sebestyén. 5. A poén első része. 12. Tűzhelylap. 13. Annus ...; kalapácsvető. 14. Kellemes szag. 15. Grand prix (röv.). 16. Páros élet! 17. Növényi szövet. 18. Csészejelző. 20. Denmark (röv.). 22. Becézett Ágnes. 23. Mészköhegység. 25. ... Rochefoucauld; francia író. 26. Megszabott vagy engedélyezett szám, mennyiség, hányad. 28. Ló Fekete Istvánnál. 30. Tanulóval kapcsolatos. 31. Csupor jelző lehet. 32. Elektromos távírási rendszer. 33. Az utcára szólít. 35. Cibetfülek! 36. A görög fővárosból való. 38. Ez a hal nem hal! 40. Őszi hónap (röv.). 42. Hosszabb gyaloglás, barangolás. 43. Lombos fafaj. 44. Létezik. 46. A végén küzd! 47. Becézett Eszter. 48. Henger alakú, parazita edesvízi hal. 51. Özönlik.

Függőleges: 1. Csigavonal, csavarvonal. 2. Önkényesen és feltűnés nélkül eltávozik. 3. Kudarc. 4. Állatot ellát. 5. Kézvel jelez. 6. Mégis bent van! 7. Horgász zsákmánya. 8. Plédfosz-lány! 9. Pocsék argóban. 10. Enyém, ..., övé (Jókai Mór). 11. Oázis része! 15. Német település. 18. Apóka. 19. Lovas török katona. 21. Földbe temet. 23. Kacér, tetszeni vágyó nő. 24. Állóvíz. 27. Virág tartója. 29. Hamis elképzelés. 30. Hajító. 31. A Tiltott Város országa. 32. A poén második része. 33. Választ vár (rég.). 34. Metód társa. 37. Drót. 39. A házba taszít. 41. Száz szónak is egy a ...; közmondás. 43. Majd ... lesz valahogy! 45. Tolvaj teszi. 47. Eletelem apadó ... (Ady Endre). 49. Szakadt vászonruha! 50. Allűr része! 51. Részben máig!

			3	8		6		7		
						6		3	4	
7				4						
	7									
4				2		3		8		
3		1	6					2		
2			1		5					
					7					
9							2			

Közepes fokozat

A 81 mezőt a rácsban úgy kell kitölteni, hogy minden sorban, minden oszlopban és a 3x3-as négyzetekben 1-től 9-ig mindegyik számjegy csak egyszer szerepeljen. Jó játékot!

Készítette: Buna Botond

Előző feladványunk megfejtése

5	4	9	2	1	7	8	3	6
7	3	1	9	6	8	5	2	4
2	6	8	4	3	5	1	7	9
6	8	5	3	2	4	9	1	7
3	1	7	5	9	6	2	4	8
4	9	2	8	7	1	3	6	5
9	7	4	1	8	2	6	5	3
8	2	6	7	5	3	4	9	1
1	5	3	6	4	9	7	8	2

A vár őre és okos leánya 1.

Egy szegény várőrnek tizenöt gyermeke volt, és nem volt mit enniük. Ezért egy szép napon kivette a templom orgonájából azt a szalonnát, amit a plébános előrelátásból odarejtett, s a nagy részét gyermekeivel együtt elfogyasztotta. Az utolsó darabkát azonban apró kockákra vágta, leemelte az oltárról a két szent szobrát, odaállította a templom közepére, egy kis tüzet rakott mellettük, aztán elszaladt a plébánoshoz így kiáltozva:

– Plébános uram! Plébános uram! A két szent eszi a plébános szalonnáját! Jöjjen csak gyorsan, és nézze meg, hogyan sütik!

A pap gyorsan a templomba sietett, s haragjában felkapta a két szent szobrát, és azon nyomban behajította a tűzbe úgy, hogy mindkettő pozdorjává égett.

– Többet bizony nem eszitek meg az én szalonnámat! – kiáltotta aztán elégedetten.

Hamarosan megbánta azonban, amit hirtelen haragjában tett. Közledett ugyanis a vasárnap, és mindennek tetjében az a hír járta, hogy a király erre utaztában szintén meg akarja látogatni a templomot.

Igy szólót hát a várőrhez:

– A te bűnöd, hogy elégettem a két szent szobrát. Most tehát szedd össze a sütnivalódat, és adjál tanácsot, mitévő

legyek, különben meggyűlik a bajod!

– Ne aggódjon, plébános úr – felelte a várőr. – Van két jó szomszédja, az András meg a György, azok mindketten jámbor, békés emberek, és szívesen megteszik a maga kedvéért, hogy odaállnak szentnek az oltárra.

Ez okos tanács volt, és a pap meg is kérte a két szomszédot, tennék meg neki ezt a szívességet.

Vasárnap kora hajnalban felöltözött hát a két szomszéd szépen, olyan köntösbe, amilyent a szentek szobrain láttak, és odaálltak a két üres helyre az oltáron. Sok nép jött aznap a templomba, és nagy volt a tolongás. Végül a király is megérkezett, és megkezdődött az istentisztelet.

Egy idő múlva azonban az egyik szent kinézett az ablakon, és odakiáltott a szomszédjának:

– Ejnye, de jó dolga van az én jószágomnak: átment a te kertedbe, és répát zabál!

Hallván ezt a másik, egyszerűen elfelejtette, hol van, azon melegében leugrott az oltárról, és kiszaladt a sekrestyeajtón. A másik erre azt gondolta:

– Ez még képes mérgeiben agyonverni a jószágomat! – azzal ő is leugrott az oltárról, és elfutott.

A nép meg a király elcsodálkoztak, és nem tudták mi-

re vélni a történetet. Mises után a király megkérdezte a plébánost:

– Mi történt a szentekkel? Miért futottak el mind a ketten? Ilyet én még soha életemben nem láttam!

– Azért, uram királyom – felelte a plébános –, mert a templomunkat kicsinek és csúnyának találják. Már régóta mondják, hogy nem akarnak tovább itt maradni, és úgy látszik, nagyon szégyellték magukat királyi felséged színe előtt.

Okos kifogás volt ez a pap-

tól. A király el is hitte neki, így hát kegyesen kinyújtotta adakozó jobbát, és tekintélyes összeget adott a plébánosnak ezen szavak kíséretében:

– A pénzen építtess egy

nagy és szép templomot, de úgy, hogy mire visszajövök, elkészüljön!

A falu lakói nagyon megörültek, és nyomban elkezdték építeni a templomot. Mikor elkészültek vele, ezt a feliratot tették a bejárat fölé: „A mi plébániánk hívei gond nélkül élnek!”

Ekkor történt, hogy a király, újra arra járván, személyre vette a templomot, és minden nagyon megnyerte tetszését. A két szent is ott állt a helyén, s most már szemmel láthatóan nem szegyenkeztek. A felirat azonban bosszantotta a királyt.

– Na, várjatok csak, majd gondoskodom róla, hogy ne legyen olyan gondmentes az életetek! – mormolta magában, és így szól:

– Ha két héten belül ki nem találjátok és meg nem tudjátok nekem mondani, hogy melyik a legszebb zene, melyik a legcsengőbb ének, és melyik a legértékesebb kő a világon, valamennyiötököt kivégeztetlek!

A plébánia hívei persze nagy gondban voltak, és nem tudták, hogyan is segítsenek magukon. A várőrnek azonban volt egy okos leánya, aki meghallván a kérdéseket, azt mondta:

– Sose búsuljatok, apám. Könnyű feladat ez. Megmondom én neked a választ: A legszebb zene a harangzúgás, a legcsengőbb ének az angyalok kórusa, és a legértékesebb kő a bölcsek köve.

Mikor lejárt a kitűzött idő, eljött a király, és a község valamennyi lakosának elébe kellett járulnia a plébánostól meg a bírótól kezdve a várőr, hogy válaszoljanak a három kérdésre. A király

azonban mindaddig elégedetlen volt valamennyi válasszal, míg a várőr el nem mondta a magáét.

– Ez a helyes felelet! – kiáltott fel ámulva a király. – Eltaláltad, de bizonyos, hogy nem magadtól. Ha most nyomban el nem árulod, ki mondta neked, hogy így válasszol, a torony legsötétebb börtönébe vettetlek!

Erre a várőr elmondta, hogy van neki egy okos leánya, az tanította ki, hogy így feleljen.

– Úgy? – mondta a király. – Most nyomban látni akarom, valóban olyan okos-e a leányod, mint ahogy állítod. Vidd el neki ezt a két szál fonalat, hogy szőjön nekem belőle egy inget és két nadrágot!

A várőr szomorúan baktatott haza a két fonalszállal, és elmondta a leányának, milyen feladatot adott neki a király. Aztán hozzáfűzte:

– Látod, lányom, most rosszra fordul a sorsunk!

– Várj csak, apám! – felelte a leány. Azzal kihúzott két szál vesszőt a nyírfasöprüből, és azt mondta: – Vidd el ezt a királynak, és mondd neki, hogy előbb csináltasson nekem ebből a két vesszőből szövöszéket és orsót.

A csodálatos faticmú könyvből, Josef Haltrich gyűjtése nyomán

Tizenkét hónap a természetben

Változatos az októberi időjárás a múlt héten csontig hűsítő hideg volt a legutóbbi sétatám során pedig kellemes meleg idő fogadott, és egy csodálatos naplementét figyelhettem meg most mikor írom, e sorokat esik az eső.

Vörösen izzott a lenyugvó nap, szemlátomást lehet észlelni amint, eltűnik a hegyek mögött. Miközben az eltűnőbe lévő napot néztem, széncinege vészjelző hangjára lettem figyelmes. Elindultam a hang irányába. Földúton haladva baloldalt a hangulatos naplementei táj, jobb oldalt kis területen al-

mafák sorakoztak, némelyiken még volt termés, de többjükről már leszedték az almát. Az egyik alacsonyabb fán ült a sárgamellényes cinege. Úgy húszméternyire megálltam, ebből a távolságból még nem zavartam a madarat, hátha kiderül miért riaszt. Azt tudtam, hogy nem miattam, hiszen mikor elkezdett kiabálni olyan távolságra voltam tőle, hogy nem is láthatott. Első látásra feltűnt szokatlan viselkedése, nem izgott-mozgott, mint ahogy szokott vészhelyzet közben, hanem nyugodtan egyhelyben állt egyik ágon,

épp felém fordúlva, és rövid hangon szólt. Jól láttam a fekete sávot, ami hasi tájékán kiszélesedett, ismertetve, hogy egy hím példánnyal álllok szemben. Figyelmesen körültekinttem, de semmi veszélyforrást nem fedeztem fel, ezért tovább figyeltem a cinegét. A madár nem mozdult csak hangoskodott, negyed óra elteltével megjelent egy másik példány, és néhány ággal alább ő is leszállt. Az addig hangoskodó cinege elhallgatott, lejjebb ugrott az ágakon, közel ment az érkező cinegéhez és tollászkodni kezdett, még-

höz hasonlóan hevesen, mint ahogy egy alapos fürdő után teszik a verebek. Az ágak miatt nem láttam, hogy a másik madár mit tett, azonban az addig hevesen tollászoló madár abba hagyta a tollai rendezgetését és elrepült. Egyenest egy közelben lévő vascsóba szállt. Valamikor kapuféle lehetett, de ahogy elnéztem régóta nem használták, az idő vasfoga nagyon kikezdte, számos része hiányzott, viszont az átkötő vascsó, amit a cinege éjszakai szállásnak használt, hasznos feladatot szolgált, rozsdás állapotában is. Ránéztem az órára, hatóra huszonöt percet mutatott. A cinege társa egy egész más hangjelzéssel, sokkal finomabb hangon énekelve az ellentétes irányba szállt. Eltűnt a szemem elől, de hangja elárulta, hogy nem olyan távol, egy helyen megállt, egy ideig elidőzött, majd minden bizonnyal meghűződött éjszakára a megsokkolt szálláshelyén.

Később újra széncinege vészjelző hangját hallottam, de most már tudtam, nem macska vagy egyéb ragadozó ólalkodik, és nem is riaszt a madár, csak az én fülemben nagy a hasonlóság, hanem egy újabb cinegepár búcsúzik el egymástól éjszakára.

Kelemen László, Rara Avis Madártani Egyesület

Egyszer volt, hol nem volt ... a Palánta

A tavalyi sikeren felbuzdulva a székelykeresztúri *Vox Rádió* 2010-ben is elindította *Palánta* nevű tehetségkutató versenyét, ezúttal meseírássra buzdítva a 7–14. év közötti gyereksereget. Míg tavaly bármilyen hangos produkcióval jelentkezhetett a nagyedemű, korosztálytól függetlenül, ebben az évben az I–VIII. osztályosoknak szól a pályázat. A feladat egyszerű: adott témához mesét kell szerkeszteni, mellécsatolni egy jelentkezési űrlapot a gyerekszerző személyes adataival, és irány a Palánta Postaláda! A szervezők külön kívánsága, hogy *Fürtike és az óriás története* kézzel írott formában kerüljön papírra, a mese terjedelme

pedig 1-3 oldal legyen. A tervek szerint minden mese elolvasható lesz a rádió honlapján, az igazi megmérettetés azonban a december elején lezajló gálaműsor lesz. A székelykeresztúri Molnár István Múzeum kiállítótermében összegyűlt a gyereksereg, ott lesz a zsűri, és természetesen a nézőközönség, a gyerekek pedig előadják szerzeményeiket. A zsűri értékeli, a gyerekek megkapják jól megérdemelt jutalmukat, de aki nem hiszi, járjon utána. Ezt megteheti a weboldalon, vagy érdeklődjön e-mailben az *office@voxfm.ro* címen, vagy tárcsázza a 0266-242 610-es telefonszámot.

Hétvégi mellékletünk *Életmód és Csodavár* oldalait Orosz Anna szerkesztette

Széncinege